

Sistem de partide - VIII-

27 apr. 1934 - 14 nov.'34

Sistem de partide - VIII-.....	1
27 apr. 1934 - 14 nov.'34.....	1
-----	5
Guvern Gh.Tătărăscu .Legislatura I.Sesiunea ordinară , ian-28 apr.'34.....	5
- continuare -.....	5
-----	5
1."Afacerea Skoda " în dezbateră parlamentului , 28 apr.'34.....	5
1.a) Virgil Madgearu.....	5
▣ Periclitarea guvernării democratice.....	6
▣ Periclitarea regimului constituțional- parlamentar.....	6
▣ Politica de înzestrare a PNL.....	6
▣ Politica de înzestrare a PNȚ.....	7
▣ Planul cincinal de înzestrare.....	7
▣ Incapacitatea industriei naționale.....	7
▣ Comenzile în străinătate.....	7
▣ Comenzile la Skoda	7
▣ Afacerea Seletzki.....	8
▣ Atitudinea gov.PNȚ.....	8
▣ Intervențiile generalului Uică.....	8
▣ Victimele campaniilor de calomnii.....	9
▣ Anchetă parlamentară !.....	9
▣ Sancțiuni !.....	9
1.b) Dr. N-Lupu (PNȚ) ; intervenție I.Mihalache	10
1.c) Ed.Mirto , Armd.Călinescu.....	10
1.d) C.Dimitriu (PNL) - concluzii la dezbateră.....	11
▣ Politica militară a PNL.....	11
▣ Industria militară.....	12
▣ Începuturi - PNL.....	12
▣ Lovituri - PNȚ.....	12
▣ Procesul Seletzki.....	13
▣ Răspunderile	13
1.e) C.Xeni (ministru secretar de stat) - concluzii la dezbateră.....	13
▣ Dezbateră parlamentară.....	13
2.)Al.Vaida-Voievod , interview : guverne / partide / doctrina PNȚ / , 4 mai 1934.....	14
3.) Gh. Pop : democrația și ideea națională, 8 mai '34.....	15
▣ Autodeterminarea = act democratic.....	15
4.) Consfătuire ministerială acasă la Dinu Brătianu, 9 mai '34.....	16
5.) Gh.Brătianu , ședința C.C.al PNL / denunțarea tratatelor de reântregire / , 9 mai '34.....	16
5.a) Gh.Brătianu a convocat toți șefii de organizație	16
▣ Tratatelor de reântregire a PNL.....	16
▣ Espectativa , eșecul, perspectivele.....	16
▣ Declarațiile lui Dinu Brătianu.....	17
▣ Să luăm noi steagul partidului !.....	17
▣ Lupta împotriva guvernului.....	18
5.b) Gh.Brătianu - mareșal Averescu : acord de opoziție , 12 mai '34.....	18
6.) Gr.Iunian , Declarațiile de la Tg- Jiu, 24 mai '34.....	19
▣ PRȚ.....	19
▣ Partide "mari " - partide "mici ".....	19
▣ Partide "tari" - patide" slabe".....	19

▣ Pericolul de dictatură.....	20
▣ Fuziuni ? !.....	20
7.) Grupul țărănist disident , fără Lupu , 26 mai '34.....	20
8.) Pan Halippa, șed. PNȚ - Chișinău // alegeri comunale și județene // , 25 mai '34.....	21
▣ Pericolul de dictatură.....	21
▣ Programul PNȚ.....	21
9.) PNȚ : reorganizarea organizațiilor județene , în vederea congresului , mai - iun. '34.....	21
10.) M.Manoilescu , România, stat național- corporativ , 1934.....	22
▣ Liga Corporatistă.....	22
▣ Reforma constituțională.....	22
▣ Liga Corporatistă.....	22
▣ Țeluri , Principii.....	22
▣ Liga Corporatistă.....	22
▣ Parlamentul corporatist.....	22
▣ Guvernul.....	23
11.) I.Joldea Rădulescu , Țărănimea în statul național-corporativ , 1934,.....	23
-----	23
Guv.Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiunea extraordinară. 14 iun -.....	23
-----	23
12.) Louis Barthou în Parlament. Șed comună Cameră și Senat , 21 iun.'34.....	23
13.) Fierbe "cazanul " partidelor politice / culise politice / , 23 iun.'34.....	24
14.) PPNegulescu (P.P.-Averescu) , declarație, Ploești, 26 iun.'34.....	24
15.) Dinu Brătianu - Iuliu Maniu , întrevedere , 26 iun.'34.....	24
Scrutator /.....	25
▣ Apropierea PNL-PNȚ.....	25
▣ Fronturi democratice.....	25
16.) Legea utilizării elementului românesc în întreprinderi , 2-3 iul.'34.....	26
17.) Congresul PP-Averescu , Brașov, 10 iul.'34.....	26
Al.Averescu / 10 iul.'34.....	27
▣ Dictatură cu "investire".....	27
18.) Virgil Madgearu , Congresul org.PNȚ Ilfov- București , 10 iul.'34.....	27
▣ Congresele județene	27
▣ Revizuirea cadrelor.....	28
▣ Unitatea partidului	28
▣ Condiții de guvernare.....	28
▣ Dictatură ?!.....	28
▣ PNȚ - PNL.....	29
▣ Moțiunea PNȚ.....	29
19.) Dinu Brătianu-Gh.Tătărăscu - frământări politice , 10 iul.'34.....	29
20.a) Dizolvarea organizațiilor hitleriste din Ardeal , 12 iul.'34.....	29
20.b) Matei Socor , Comitetul Mondial contra războiului și fascismului , Paris, iul-aug.'34.....	29
20.c) prof. P.Constantinescu- Iași , două congrese antifasciste, Paris, aug.'34.....	30
21.) Mircea Cancicov , Victor Iamandi , declarații politice , Târgu Ocna,20 iul.'34.....	31
a) Cancicov / 20 iul.'34.....	31
▣ Tinerii liberali.....	31
▣ Neo - liberalism.....	32
▣ Testamentul politic al lui IG Duca.....	32
▣ Testamentul politic al lui IG Duca.....	32
▣ Spiritul economic.....	32
▣ Ideea de ordine.....	32
▣ Modificarea Constituției ?.....	33
▣ Apărarea regimului constituțional democrat.....	33
▣ Mesaj către guvern.....	33
b).Victor Iamandi / 20 iul.'34.....	34
▣ Doctrina și programul PNL.....	34
▣ Revizuirea Constituției ?.....	34

▣ Constituția din 1923.....	34
▣ Organizații teroriste și criminale.....	35
▣ Duplicități iresponsabile.....	35
22.) Victor Iamandi, (subsecretar de stat , Interne) , interview , Slănic, 24 iul.'34.....	35
▣ Declarațiile de la Iași, Botoșani, Tg.Ocna.....	35
▣ Regim democratic , constituțional	35
▣ Agitații anarhiste , extremiste.....	36
▣ Pentru front democratic PNL-PNT.....	36
▣ Pasivitatea , nealitatea minorităților	36
▣ Sașii.....	37
▣ Dizolvarea org.hitleriste.....	37
▣ Politica minoritarilor.....	37
▣ Evreii în viața politică.....	38
▣ Minoritari în posturi importante.....	38
23.) Gh.Tătăărăscu , la " <i>Părerii libere</i> " * (tineretul liberal) , București, declarații, 3 aug.'34.....	39
▣ Reformă constituțională ?.....	39
▣ Dictatură ?.....	39
Notă *	39
24.) Gh.Tătăărăscu, Dinu Brătianu, declarații politice , Timișoara , 6 aug.'34.....	39
Dinu Brătianu / 6 aug.'34.....	39
▣ Sinceritate, continuitate, fermitate	39
▣ Nu " destindere " și abdicare	39
▣ Revizuirea Constituției ? Nu !.....	40
▣ Suprimarea stării de asediu și cenzurii.....	40
▣ Controlul averilor !.....	41
▣ Deparazitarea aparatului administrativ !.....	41
▣ Guvernul : mână liberă !.....	41
▣ Armonia guvern -partid.....	41
Gh.Tătăărăscu / 6 aug.'34.....	42
▣ Programul de viitor.....	42
▣ Mâini libere !.....	42
▣ Încrederea Coroanei.....	42
▣ Modificarea Constituției ? inactuală !.....	42
▣ Starea de asediu.....	42
▣ Pericolul oficinilor.....	42
▣ "Destinderea " , " Pacificarea".....	43
25.a) Banchetul/ protest * în cinstea lui Iuliu Maniu , București, Grădina Gib, 14 aug.'34.....	43
Notă * . Interogatoriul lui Seletzki , 2 iun.'34	43
a) Pavel Brătășanu.....	44
b) Grigore Filipescu.....	45
c) Ion Mihalache (14 aug. Teckirghiol) (scrisoare citită de Virg.Madgearu).....	45
d) Virgil Madgearu.....	45
e) G.Crișan (fost ministru al Ardealului).....	45
f) Pan Halippa fost ministru, Basarabia).....	45
g) G.Alvirescu (deputat , Bucovina).....	46
i) Gr.Gafencu (senator).....	46
Maniu / 14 aug.'34.....	46
▣ Solidaritate morală.....	46
▣ Misiune împlinită.....	46
▣ Datoria de a spune adevărul.....	46
▣ Anti - republicanism.....	47
▣ Pro- monarhism.....	47
▣ Crez personal.....	48
25.b) I.Mihalache , declarații politice , Constanța, 20 aug.'34.....	48

▣ Situația internă a partidului ;	49
▣ Țărăniști, ardeleni, lupiști ,	49
▣ Convocarea Comitetului Central.....	49
26.) Dinu Brătianu , turneu ardelenesc, Turda, Alba Iulia, Mediaș , 20 aug.'34.....	49
▣ Morala PNL.....	49
▣ Morala PNȚ.....	49
▣ Guvernarea PNL PNL.....	50
▣ Guvernarea PNȚ.....	50
▣ Afacerea Skoda - un simbol.....	50
▣ Afacerile	50
▣ PNL : solidarism social.....	50
▣ Regionalismul.....	51
27.) Gh.Tătărăscu (prim ministru) ; Dinu Brătianu (scrisoare) , Târgu Jiu, 23 aug.'34.....	51
Dinu Brătianu / 23 aug.'34.....	51
▣ <i>Scumpe d-le Tătărăscu</i> , (citită de Gh.Tătărăscu, în debutul adunării).....	51
Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34.....	52
▣ Tradiția gorjencească.....	52
▣ Preluarea guvernării.....	52
▣ Programul de perspectivă.....	53
▣ I.Reforma administrativă.....	53
▣ Atmosfera politică internă.....	54
▣ Ofensiva anti- liberală.....	54
▣ Revizuirea Constituției ?.....	54
▣ Măsurile excepționale.....	55
▣ Starea de asediu, cenzura.....	55
▣ Coroana - "forțele oculte ".....	55
▣ Campanii de defăimare și diversiune.....	56
28.) Iuliu Maniu , consfătuiri - Bădăcin -Cluj - Blaj - Sovata ? , 23 aug.'34.....	57
▣ Matei Socor, P.Constantinescu -Iași , delegați ai CAN ,Paris, iul-aug.'34.....	57
29.a) Congresul PNL- georgist , Iași, 8 sept.'34.....	58
29.b) Conflict din organizația Garda de Fier, 9 sept.'34.....	58
▣ <i>Apelul</i> la Front Unic lansat de PCR , sept.'34 Vezi fișier PCR.....	59
30.) Congresul PSD din Transilvania , <i>Rezoluție</i> , Cluj, 8-9 sept.'34.....	59
▣ Declinul capitalismului.....	59
▣ Tranziția spre socialism.....	59
▣ Situația politică din România.....	59
▣ Inițiativa PSD.....	60
▣ Bloc de luptă al forțelor democratice !.....	60
31.) Congresul provincial PNȚ , Vechiul Regat , 9 sept .'34.....	60
Virgil Madgearu / 9 sept.'34.....	60
▣ Organizația din Vechiul Regat.....	60
▣ Fuziunea cu PȚ-Lupu.....	60
I.Mihalache / 9 sept .'34.....	60
▣ Reorganizarea PNȚ din Vechiul Regat.....	60
▣ Soarta PNL - pecetluită.....	61
▣ Răspunderea cade pe PNȚ !.....	61
▣ Programul PNȚ.....	61
▣ Statul țărănesc.....	61
▣ Partidul- guvernul - Carol II.....	62
▣ Afacerea Skoda.....	63
▣ Falsul contra lui Maniu.....	63
▣ Mihalache - șefia PNȚ.....	63
▣ dr.Lupu - șefia PNȚ- Vechiul Regat.....	63
32.) Dezacorduri în PNL , partid- guvern , 13- 26 sept.'34.....	63
Notă* Tineretul liberal, grupul H ,	64

lamandi / retro.'30.....	64
▫ Uzurparea lui Gh.Brătianu.....	64
▫ Gruparea H.....	64
▫ Tinerii liberali.....	64
33.) Gh.Brătianu , adunări liberale, Tighina și Chișinău , 24 sept.'34.....	65
34.) Victor lamandi / Grup H / , discurs programatic, Focșani, duminică, 1 oct.'34.....	65
▫ Mișcarea H.....	65
▫ Liberalismul social.....	67
▫ Stat neoliberal.....	67
▫ Anarhizarea ordinii publice.....	67
▫ Conștiința civică.....	67
▫ Răspunsul PSD la propunerea PCR de Front Unic , 2 oct.'34 Vezi fișier PCR.....	67
35.) Gh.Brătianu, ședința CC al PNL-g , București, 5 oct.'34.....	67
▫ Forța PNL- g.....	68
▫ Revendicarea guvernării.....	68
▫ Programul național al PNL-g.....	68
36.)Congresul PSD din Vechiul Regat , 7 oct.'34.....	68
37.) Petre Constantinescu -Iași, interview, 14 oct.'34.....	69
▫ CNA - PSU : <i>Front Unic</i> , 17 oct.'34 Vezi fișier PCR.....	70
38.) Octav Livezeanu , " <i>Amatorii de dictatură</i> " , 22 sept.'34.....	70
▫ <i>Protocol</i> între delegația PCR și PSD , ? nov.'34 Vezi fișier PCR.....	71
▫ Ruperea tratatelor PCR -PSD , 11 nov.'34 Vezi fișier PCR.....	71
39.) Congresul PȚ- anti Lupu , Dâmbovița, Târgoviște, 4 nov.'34.....	71
LD: trece la celălalt fișier / 1935.....	71
40.) Octavian Goga, " <i>Schimbarea Constituției !</i> " , 8 nov.'35.....	71
41.) ACCuza :Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'35.....	72
42.) Al.Vaida - Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34.....	72
▫ Guvern național ?.....	72
▫ Cauza căderii guvernului Vaida.....	72
▫ Protejarea muncii naționale	72
▫ " Stânga " - " Dreapta " ?.....	73
▫ Stat țărănesc !.....	73
-----	73
Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară . 15 nov. '34 - 20 apr.'35.....	73
-----	73

Vezi fișierul următor

Guvern Gh.Tătărescu .Legislatura I.Sesiunea ordinară , ian-28 apr.'34

- continuare -

1."Afacerea Skoda " în dezbaterile parlamentului , 28 apr.'34

1.a) Virgil Madgearu

(DAD, MO 50 , șed. sâmbăta, din 28 apr.'34, p. 2662- 2670)

[LD : Madgearu prezintă "dosarul Skoda", din p.d.v. al PNTJ , cu accent pe disculparea categorică

a politicii de înzestrare a armatei promovată de Iuliu Maniu , în 1930.
Ardelenii lipsesc. PNTJ nu numai că nu se face vinovat cu nimic,
ci este **victimă a unor campanii denigratoare interesate** ,
în care **o sumă de generali și alți ofițeri** au fost manipulați de **intriganți politici** .
Din acuzat, prin vocea lui Madgearu, PNTJ devine acuzator .
Nu știu câtă corupție a ascuns dosarul Skoda, dar ceea ce știu sigur este că ,
cu această prilej, a ieșit la iveală cel mai bine, poziția față de industrie a celor două partide.
Nu atât din p.d.v.doctrinar , cât a intereselor . Iar interesul PNTJ era să distrugă ceea ce el
considera a fi " industria liberală " . În rest , multă otrăvă .

Deși nu o invocă nici o dată, apare evident **substratul intențiilor PNTJ** la elaborarea
legii "**Controlul averii și al apărării onoarei**" la care au ținut atât de mult ...]

Supratitluri, comentarii, colorări , îmi aparțin.] Doc. integral - **fișier PNTJ X**

/ "**Afacerea Skoda**" - periclitează regimul constituțional, democrat și parlamentar./

/ Politica de înzestrare militară a **guvernelor PNL , PP, Iorga-Argetoianu /**

/ Politica " " " " " **PNTJ - Maniu , apoi Vaida /**

/ **Planul cincinal de înzestrare a armatei , a gov.Maniu (1930 -1935) /**

/ **Incapacitatea industriei naționale-** comenzi în străinătate /

/ **Comenzile la Skoda :** gov. PNTJ - gov.Iorga - gov.PNTJ //

/ "**Afacerea Seletzki**" , **procesul Seletzki** ,- atitudinea gov. PNTJ /

/ **Duplicitatea** g-ral Ștefănescu Amza , a g-ral Uică , a col.Tătărăscu /

/ **Corupție în 1930 ?!**Nu, corupția celorlalți ! **Șantajul și complicitatea generalilor /**

/ **Victimele campaniei :** **Iuliu Maniu, g-ral Sică Popescu , dr.Lupu ! /**

/ **Anchetă parlamentară ! Sancțiuni severe ! /**

Madgearu / 28 apr.'34

În ședința din **16 apr.** a anunțat **interpelarea**, a declarat că **PNTJ cere anchetă parlamentară** ,
că **nu admite tergiversări**, la adăpostul cărora **curg valuri de calomnii** .

PNTJ are un patrimoniu de apărut în politica de înzestrare a armatei

pe care a inaugurat-o în anul **1930** , **guvernul prezidat de Iuliu Maniu** .

Madgearu / 28 apr.'34

▣ **Periclitarea guvernării democratice**

▣ **Periclitarea regimului constituțional- parlamentar**

Prin punerea în scenă a **chestiei Skoda, s-a încercat o întunecare a adevărului,**
și , dintr-o politică de înalt patriotism, s-a încercat a se face **o afacere compromițătoare** .

Dacă opinia publică a început să se lămurească ,

PNTJ este îngrijorat de spiritul de neîncredere care se creează în rândurile armatei privind
eficacitatea acțiunii partidelor politice de guvernământ

în chestiunea **organizării apărării naționale.**

PNTJ mai este preocupat și de pericolul formării curentelor subversive în opinia publică ,
ca urmare a **neîncrederii în eficacitatea meodelor de guvernare**

ale **democrației constituționale și parlamentare . "**

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 21-'28

▣ **Politica de înzestrare a PNL**

[-----]

Tot în 1924 , se pun **bazele industriei naționale de armament** .

/ **În 1925**, printr-un contract dintre **Stat - Reșița -Vikers** (soc.engleză) ,

se pun bazele construirii , în 2 ani, a **uzinelor Copșa Mică și Cugir** .

Afacere păguboasă , deoarece prevedea ca **piesele să fie aduse de la Vikers** ,

cu prețuri mai mari decât pe piața curentă, și Vikers nu a avut nici un interes

să grăbească construcția fabricilor. [**Madgearu dă cifre și date detaliate**]

Mașinile s-au adus târziu, încât încă în 1930 încă se mai aduceau ;

construcția însăși a fost greșită (supradimensionare) ; mașinile nu funcționau ;

Copșa Mică , destinată să fabrice tunuri , nu este decât **o imensă construcție pe hârtie,**

cu o imensă magazie costisitoare .

" **La aceasta se reduce uzina de fabricație a tunurilor !**" (aplauze la PNȚ)

În schimb, între 1925- 1928 , **concernul Vickers -Reșița**, capătă **comenzi de 1 miliard** ,
din care , numai **jumătate se execută în țară și jumătate în străinătate** ! [-----]

"Prin urmare , în timpul acestor zece ani , de la **1919 până la 1928** [-----]

nu s-a făcut absolut nimic pentru înzestrarea armatei noastre (aplauze la PNȚ)

într-o epocă în care toate țările care ne înconjoară s-au preocupat în așa măsură de armată
încât Polonia , de pildă, la un moment dat , **a acordat jumătate din bugetul ei**
pentru înzestrarea apărării naționale " (aplauze la PNȚ)

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 28

▣ **Politica de înzestrare a PNȚ**

[LD : și la această capitol... **Madgearu** vorbește de planuri, de proiecte , de măsuri...

totul la nivel de intenții, care dintr-un motiv sau altul , **nu s-au realizat** .

Mărturisesc că regret că , nu de la adversari, dar de la propriile declarații,
mereu se probează incapacitatea PNȚ !]

Când a venit în 1928 la guvern, în toamnă, **a găsit o situație alarmantă** ,
complicată de izbucnirea crizei economice. [-----]

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 29-'30

▣ **Planul cincinal de înzestrare**

▣ **Incapacitatea industriei naționale**

▣ **Comenzile în străinătate**

[-----]

Aceste comenzi nu s-au dat la întâmplare , au făcut parte dintr-**un mare plan de înarmare**
, realizabil în 5 ani . Guvernul a deschis **un credit de 10 miliarde** , plătit eșalonat (10 ani)

În cadrul acestui plan financiar, guvernul a lăsat libertatea întregă forurilor militare ,
pentru a executa planul de înarmare .

Se pune în prim loc întrebarea : **de ce nu s-au dat aceste comenzi în țară ?**

În **Raportul** în "chestia Skoda" făcut la Senat [mart.'33] , se spune că

toți specialiștii sunt de părere că trebuie să realizăm o industrie națională .

Dar tot ei spun că, în starea de azi a industriei naționale,

industria națională nu poate face față acestor nevoi .

" Urgența comenzilor am indicat-o prin împrejurările externe , care erau în acea vreme.

Când un guvern este pus în situațiunea de a căuta să împrumute armament de la guvernele
prietene, **nu se poate să se discute chestiunea , dacă industria națională** ,

care nu putea să execute în timp de 5 ani aceste comenzi , pentru că nu era utilată,

trabuia să fie preferată sau nu. [-----]

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 30-'33

▣ **Comenzile la Skoda .**

[LD : este clar că acest scandal ar trebui să aibă numele ... **"scandalul generalilor ! "**

și că politicul, chiar dacă a fost amestecat, a fost sub influența cercurilor militare .

Deși... nu cred că este străină , într-o oarecare măsură, și **diplomația românească**]

De ce s-a dat Skodei și nu altei case ?

Raportul de anchetă a Senatului lămurește această chestiune.

Înainte de război, furnizorii noștri au fost **uzinele Krupp**, astăzi transformat în

uzinele Bofors, așezate într-o țară fostă neutră în timpul războiului.

" Puteam noi , din punct de vedere politic, să ne adresăm acestor uzine ?

Alte uzine nu mai erau decât cele **franceze, cehoslovace** , pe lângă cele **engleze** .

Interesele noastre politice , legăturile pe care le aveam cu **Mica Înțelegeră** și cu **Franța**,

faceau ca să incline balanța spre comanda din aceste două țări.

[-----]

Madgearu / 28 apr.'34, retro' 33

▣ Afacerea Seletzki

▣ Atitudinea gov.PNT

" Aceasta este întreaga istorie a contractului Skoda .

Dacă această chestiune n-ar fi avut o nenorocită latură politică și morală,
aș putea să împrăvesc aici expunerea mea.

Dar această chestiune a chestiunii Skoda a fost conexată cu celebra *afacere Seletzki* .

"Afacerea Seletzki a izbucnit printr-un incident la **10 martie 1933** , printr-o descindere fiscală.
La 24 martie , **Seletzki a fost arestat și procesul său începe** cu această dată.

Să cercetăm care a fost atitudinea guvernului național-țărănesc
prezidată de d-l **Alexandru Vaida -Voevod**, față de acest proces.

[-----]

Madgearu / 28 apr.'34, retro' 33

▣ Intervențiile generalului Uică

[**LD : se poate presupune că gral Uică ... a fost instrumentul lui Tătărescu ?!**]

-**Virgil Madgearu** : " Instanțele militare se găseau în vremea aceea sub directa răspundere
a d-lui comandant al Corpului I de armată , **general Uică**,
care este actualmente **ministrul de război în cabinetul Tătărescu**."

[**Madgearu** dă și alte amănunte privind strădiințele guvernului , ale justiției militare ,
pe lângă gov,ceh, pentru ca procesul să se clintească ...]

Santajul col.Tătărescu

Uzinele Skoda au împrăștiat în lumea întreagă un **document** intitulat "Cauza Seletzki "

[aug.'33] tipărit în toate limbile pământului , în care iată ce se spune despre
col.Tătărescu trimis în misiune :

**< D-l colonel Tătărescu , adjutantul generalului Uică , a venit într-adevăr la Praga,
și a cerut direcțiunii generale ca să-i indice personalitățile , în special politice ,
care ar fi primit comision la acordarea comenzii în 1930 .**

Aceste insinuări au fost , natural, respinse cu indignare .

D-l colonel a spus că , **dacă cererea sa va fi satisfăcută ,**

Seletzki va fi pus imediat în libertate , iar întreprinderea Skoda

vor avea dreptul de prioritate la toate comenzile statului român.

Când a văzut că străduința sa este zadarnică , a început să amenințe

și a decalart că Seletzki va rămâne în închisoare 15 ani și că

acuzatul , care a avut un regim moderat va fi supus celui mai sever regim și că

în fine, toate contractele cu întreprinderile Skoda vor fi anulate . >

Acestea sunt afirmațiile pe care într-un document public le-au făcut **uzinele Skoda** .

[-----]

"Este chestiunea falsului proces-verbal al unei ședințe a instrucțiunii, în care s-au introdus
declarațiuni ce ar fi fost făcute de către Seletzki , și în care **era vorba să se insinueze două
nume** , numele d-lui **luliu Maniu**, fostul președinte al Consiliului și al d.lui **R.Boilă "**

(**întrepereri, vociferări , mare zgomot**)

Pentru a se descoperi vinovății presupuse și pentru a se compromite fruntașii țării,

s-au organizat mașinațiuni în care au fost implicați chiar și străini de neam.

Unii dintre ei **au depus jurământ la rabinii din Ardeal, pentru a-i deslega** să poată lua parte în
mașinațiunea pentru compromiterea , într-un complot ,

a fostului președinte de Consiliu, **luliu Maniu "** (**aplauze la PNT**) [-----]

Opinia publică , însă, **a fost iritată de corupțiunea**

care s-a presupus a se fi exercitat cu ocaziunea comenzilor date în 1930. [-----]

**" rezultă indubitabil că , până azi, nu s-a găsit absolut nici un indiciu și nici o dovadă ,
care să privească comisioane încasate de vreo unul dintre cei care au avut legătură cu**

această comandă , de la 1930 . Dacă în practica lui Seletzki era moravul corupției, acesta nu s-a practicat , după indiciile și dovezile pe care le avem , decât în timpul altor regimuri politice " [-----]

Madgearu / 28 apr.'34

▣ Victimele campaniilor de calomnii

[LD :doamne ce păienjeniș de vinovății și complicități . După cum am spus, cea mai bună apărare , este atacul .

Madgearu este necruțător în a arăta victimele și vinovații :

g-ral Sică Popescu - victimă nevinovată a **g-ralului Ștefănescu Amza** .

dr.Lupu iese - "basma curată" ;

Maniu - victimă a unor mașinațiuni întortochiate , cu insinuări care nu-l ocolesc pe **Rege** (cu al său protejat **g-ral Dumitrescu**) și complicitatea **g-ral Uică** , (cu al său **col.Tătărăscu**) dar care atinge (sau explică) și refuzul sprijinirii majorității PNȚ ...care sprijinea guvernul "**fratelui** " **Vaida** ... care îl menținuse pe **Ștefănescu - Amza** în guvern .

PNȚ este neîncrezător în bunele intenții ale **g-ral.Tătărăscu**

(cu **g-ral Uică** și ruda premierului, **col Tătărăscu** !)

Poftim și descurcă aceste intrigi , pentru a explica nevinovăția PNȚ și ... supărările lui **Maniu** !]

" În timpul regimului nostru, s-au aruncat **acuzăți și suspiciuni** , și unele și altele foarte interesate și **foarte rare ori de bună credință** , ca în cazul acuzațiilor pe care le-a adus **doctorul Lupu** (**aplaude la PNȚ** ; **exclamații la PNL**) , care a fost **de perfectă bună credință** și în această acuzațiune , cum a fost în toate acuzațiunile pe care le-a făcut .

(**aplaude la PNȚ**) [-----]

Peste capul guvernului Vaida - trebuie să o afirm -

comandantul Corpului II armată [g-ral Uică] s-a servit de ofițerii superiori ai țării , pentru a **lovi și ucide moralicește pe un om politic ca Iuliu Maniu** (**aplaude la PNȚ**)

care avea o **singură vinovăție** , care trebuia să fie pedepsită ,

vinovăția de a fi refuzat să colaboreze cu **generalul de jandarmi Dumitrescu Constantin**

, care acum se găsește pus sub anchetă pentru incorectudini , chiar de guvernul dvs ,

și ptrcă **nu admisesese să acorde sprijinul majorităților parlamentare** ,

unui guvern prezidat de d-l Vaida , din care făcea parte **generalul Ștefănescu -Amza** "

(**aplaude la PNȚ**)

" **Țara trebuie să știe întregul adevăr** , tocmai în momentul de astăzi.

D-lor deputați, **cu toate mașinațiunile** , cu toate **înscenările**, cu toate **procedeele inchizitoriale**, **nu s-a putut descoperi nimic**,

pentru că acolo unde nu este nimic și nu se pot face înscenări viabile,

nici de cei mai machiavelici dintre acei care sunt înclinați a se ocupa de alte interese ,

decât interesele oștirii, în fruntea căreia **epoletii lor le dă drept la locul de comandă "**

(**aplaude la PNȚ**) [-----]

Madgearu / 28 apr.'34

▣ Ancheta parlamentară !

▣ Sancțiuni !

"De aceea, astăzi, când se propune o **Comisie de anchetă**

noi subliniem cu aplauzele noastre această propunere , penztru că am făcut-o și noi de atâta vreme , și pentru că **așteptăm lumină deplină de la dânsa**"(**aplaude la PNȚ**)

Avem însă o **singură nedumerire** : cum este posibil , când **d-l prim -ministru are în guvern** ,

ca **ministru al armatei**, pe fostul comandant al Corpului II armatăm [**g-ral Uică**]care

a făcut și ce era în **căderea lui**, și ce nu era în **căderea lui** (**exclamații , protestări, la PNL**) ,

pentru **ca să descopere vinovații** , când **dl prim-ministru are la îndemână** informațiunile pe care i le-a adus **colonelul Tătărăscu** , cu care este înrudit , pentru ce oare ,

dacă sunt vinovați în această chestiune , așteptăm ancheta parlamentară

și **nu trimite vinovații direct la parchet ?**

" **Țara nu poate să fie pusă sub teroarea morală a bănuielilor și suspiciunilor.**

Trebuie să înceteze cu un ceas mai devreme acest sistem al calomniilor și al suspiciunilor aruncate asupra marilor bărbați ai țării noastre . " (aplauze la PNȚ ; întreruperi la PNL)
[Madgearu explică cum trebuie să fie ancheta și dovezile]

" Nu vrem anchetă cu mușamalizare, vrem anchetă cu sancțiuni. Sancțiuni pentru toți : sancțiuni penale pentru vinovați ,

sancțiuni morale, cel puțin pentru calomnii de rând (aplauze la PNȚ) ,

sancțiuni politice pentru partidele politice (aplauze la PNȚ) [-----]

sancțiuni disciplinare împotriva ofițerilor care s-au făcut vinovați , servind ca unelte politice , vârandu-se în acțiuni de subminare a autorității politice a oamenilor de stat .

[-----]

îndepărtarea ofițerilor care au fost calificați de mareșalul Prezan , cum a fost calificat un general comandant al oștirii românești , care continuă totuși să figureze în rândurile ei active . (aplauze la PNȚ) Cerem sancțiuni împotriva generalului Ștefănescu -Amza !

Să se știe acest lucru ! " (aplauze puternice și îndelung repetate la PNȚ)

-Mișu Slăvescu : " Sunteți un monument de îndrăzneală !

Până ieri ați fost acuzați și acum deveniți acuzatorii întregii țări.

Să ne dați cifrul, nu să aduceți acuzații unor ofițeri ! Este o îndrăzneală prea mare ! "

(proteste vehemente la PNȚ ; protestări, mare zgomot)

-Madgearu : " Urăm ca cercetările anchetei parlamentare să se ispășească repede și să stabilească toate răspunderile.

Să ne dăruiască Dumnezeu timp ca să împlinim lacunele lăsate în organizația noastră națională prin acțiuni de sabotare , ca aceea care a fost făcută în legătură cu opera de înzestrare a armatei noastre, pe care a prezidat-o dl Maniu "

(aplauze puternice și îndelung repetate la PNȚ)

-Voci : Cifrul ! cifrul ! (zgomot mare)

Virgil Madgearu / 28 apr.'34

1.b) Dr. N-Lupu (PNȚ) ; intervenție I.Mihalache .

[LD : revezi interpelarea lui Lupu :

Dr.Lupu : lansează „bomba” privind „Afacerea Skoda” , 20 mart.'33

(se vor asocia Goga, Gh.Brătianu, IG Duca)

(DAD, MO 68, șed. 20 mart.'33)

Dr.Lupu , polemică îndârjită, „Afacerea Skoda” , 24 mart.'33

(DAD, MO 72, șed. din 24 mart.'33)]

[LD : oricum, este penibil și adevărate zicala < Lupu -și schimbă pielea, dar năravul, ba ! >]

Rezum doar explicația lui, deoarece valoare morală nu are]

[-----]

-I.Mihalache : " Este adevărat ceea ce spune dr.Lupu.

În țara tuturor calomniilor , a tuturor țigăniilor (zgomot, proteste la PNL)

unde nici unul din calomnii nu este tras la răspundere

unde , din nenorocire , presa exagerează , sau , mânăta de oameni interesați ,

se asociază acestor calomnii ,

nu este de mirare că Partidul Național -Țărănesc a avut să sufere realmente,

așa cum a spus d-l dr.Lupu, de influența acestor calomnii.

De aceea , nu am pierdut nici o ocazie fără să cerem să se facă lumină.

Vă declar că conștiința noastră este împăcată că am făcut tot ce este cu putință

să descoperim dacă este vreo vină. Dacă noi nu am reușit și dacă veți descoperi dvs.

suntem gata să aplicăm sancțiuni , pe care viața politică nu le-a văzut până astăzi . "

(aplauze la PNȚ)

-dr.Lupu : Îmi pare bine de această intervenție a d-lui Mihalache. Declarația este justă .

Lupu -Mihalache / 28 apr.'34

1.c) Ed.Mirto , Armd.Călinescu

(DAD, MO 50, 28 apr.'34, p. 2675- 2677)

[LD : este o poliiloghie foarte încâlcită ,despre misiunea încredințată lui de către **Vaida -Voevod** , de a merge la Praga, la Skoda, și de a lămuri **înscrierile din caietul lui Seletzki** .

Extrag câteva informații]

/După ce a început procesul Seletzki, Vaida l-a trimis cu misiunea de a afla **cine au fost mituiții** ;

/ Cei de la Praga s-au lăsat cu greu convingși să dea explicații privind acele persoane :

"Iemn" , **"cauciuc"** , **"ixochix"** , **"Palaelibus"** etc etc.

/Datele erau din oct. '31 - deci din timpul guvernării Iorga , când la Finanțe era **Argetoianu** , iar la Război, **Argintescu - Amza** ;

/ **Palaelibus** , vine de la **paela** = palamare , adică onorariu de avocat , de experți ;

bonus = anumite cheltuieli,

[-----]

" Am afirmat de am răgușit , că nu este vorba de vreuna din persoanele proeminente , de mâna întâi, din viața politică.

Am răgușit. Cu care gazetar mă întâlneam , îi repetam această declarație .

Nu uzeam în spatele meu vorbindu-se decât de cutare fost ministru sau de cutare actual ministru.Spuneam din nou : nu este vorba de frunțașii vieții politice.

Rezultatul era : în spatele meu se repetau exact același fel de învinuire.

Atunci, la un moment dat, am luat hotărârea să tac, poate acesta va fi un mijloc să nu se mai interpreteze .**Am dat un interview , pe care l-a citit și d.Xeni, în care am repetat același lucru..**

A doua zi, în diferite gazete , se interpreta interview-ul că aș fi zis că este vorba de oameni de mâna întâi, foști miniștri.

Repet ca să se știe : nici unul dintre aceia care au fost sau cari sunt astăzi pe banca ministerială nu se gădesc amestecați. Sunt onorarii de avocat, am aici lista ...

-C.Xeni , ministru secretar de stat :

" Aici fac apel la faptul că d-ta îmi ești coleg de barou,ca să vă spun :

este foarte rău sistemul de a vorbi așa . Este mai cuminte de a citi lista,

fiindcă altfel fiecare bănuiește pe cineva și bănuiala aceasta se înde .

Nu văd ce vă împiedică să citiți .Atunci când este vorba de un cont de 30 milioane,

coroane cehe sau lei, opinia publică este îndreptățită să ceară lămuriri. "

[-----]

Dar , d-lor, a rămas o sumă de **11.650.000 lei neexplicată ,**

și atunci am spus : nu pot să mă duc mulțumit , dacă nu-mi explicați această sumă.

Mi-au răspuns : nu vă putem da explicația cu nici un chip.

Mi-au dat însă o lămurire , anume : este vorba de niște persoane care nu sunt în țara românească. Dar eu nu pot să ascund că **nu mi-au dat dovezi până astăzi în această privință.**

De aceea cred că această comisie parlamentară este datorare să obțină o explicație "

[-----]

El dorește Comisiei, să lucreze zi și noapte și să lămurească o dată această chestiune

(aplauze la pNȚ)

Ed.Mirto / 28 apr.'34

1.d) **C.Dimitriu** (PNL) - concluzii la dezbateri

(DAD, MO 50, șed. din 28 apr.'34, p, 2.701 - 2.703)

Cum nimeni nu atăcase politica PNT , cum **dl.Madgearu** a fost de acord cu propunerea Comisiei , **s-ar fi putut opri aici dar ...**

el a trecut la atăcarea politicii militare a PNL ... și de aceea el este obligat să iasă din rezerva pe care și-a dorit-o .

Dimitriu / 8 apr.'34 , retro 1919-1928

▫ **Politica militară a PNL**

[LD : Nu mă pricep eu la chestiuni militare ... dar parcă mă gândesc că ... în fond , după război, România Mare pornea la drum , din toate p.d.v, aproape de la zero , și că este un miracol că a reușit în numai 20 de ani să ajungă unde a ajuns.

Cât despre înzestrarea militară ... opiniile mele sunt atât de nonconformiste,încât mă străduiesc

să nu pun pecetea lor pe judecățile istorice.

Să-i las, de aceea, pe bărbații de stat ai României, pe generalii săi, să-și spună părerea ...]

Informațiile oficiale, emanând de la birourile conturilor din Ministerul de război, arată că

între 1921- 1928 , s-a dat din **bugetele ordinare** ale statului **cca 35 miliarde lei** .

"Nimeni nu va putea susține că **aceste sume nu au mers la destinația lor** "

-I.Răducanu : Bugetele sunt cunoscute .Cifra este impresionantă. Dar reprezintă bugetele de întreținere a armatei - hrană, îmbrăcăminte etc etc

Interesează bugetele extraordinare , cele destinate armamentului .

-Dimitriu : " Imediat după terminarea războiului, **situația noastră militară era dezastruoasă.**

Nu aveam nici cadre, nici muniții, și nici trupe suficiente . Evident că guvernul era silit să

facă față nevoilor urgente, din bugetul ordinar, **alte resurse nu existau atunci,**

încât cu aceleași mijloace am alimentat și cheltuielile de înzestrare .

În afară de bugetele ordinare, **am deschis și credite extraordinare** ,

care se ridicau iarăși la **câteva miliarde.**

După război, nu mai rămăsese nimic. A trebuit să recreem totul.

Bugetul Armatei , în 1921, era de **900 milioane** ,

iar la plecarea de la guvern, în 1928, era de **8 miliarde** .

Ministerul Apărării Naționale , din ziua când am încheiat pacea

și **până am plecat de la guvern**, a dezvoltat o **activitate ordonată** ,

activitate pe care o rezum în **patru puncte principale** :

/ Reorganizarea armatei întregi,

potrivit întinderii teritoriului și noilor condiții și fruntării ale țării .

/ Înzestrarea armatei , conform noilor cerințe pe care ni le evidențiază trecutul război,

și perfecționarea armamentului . **Dotarea armatei cu armament , cu munițiuni .**

/ Înființarea de școli de ofițeri, de diverse arme : **aviație, aeronautică, pilotaj, gaze, marină .**

S-au creat unități de **artilerie grea**, o divizie de **cavalerie** cu artilerie călăreată,

o nouă brigadă de cavalerie, s-a creat **corpul vânătorilor de munte** .

/ Înființarea industriei militare .

Dimitriu / 8 apr.'34 , retro 1919-1928

▣ **Industria militară**

▣ **Începuturi - PNL**

▣ **Lovituri - PNȚ**

[**LD** : fără nici o rezervă, consider , la acest capitol, **politica PNȚ o politică distructivă, pătimașă .** Opus ei, **apreciez politica PNL** , cu toate scăderile ei de creștere ...]

" **Ni s-a obiectat** că, în loc de **acrea aceste industrii, ne puteam duce în Franța** ,

pentru a cumpăra din munițiile rămase , care erau atunci disponibile.

Mulți au fost de părere să dotăm armata cu aceste materiale rămase din Franța.

De ce am încercat să facem fabricile din țară ? Din propria noastră fantezie ? Nu !

"Am să citez aici cuvintele a două autorități.

În primul rând, voi cita **cuvintele mareșalului Foch** care, venind aici în țară,

și consultat asupra modului nostru de utilare militară Franța , **ne-a răspuns :**

< n'achetez pas, c'est de la vieille ferraille .Ați trecut prin momente grele ,

nu mai puteți trece prin greutățile prin care ați trecut .

Căutați să vă dotați în țară cu tot ce aveți nevoie .

Cu prețul oricărui sacrificii , să vă instalați la dvs fabricile de care aveți nevoie .>

"Am început să lucrăm în această direcție .

S-au făcut uzinele de la **Copșa Mică și Cugir ; I.A.R ;**

s-au organizat **secțiuni speciale** la celelate **fabrici metalurgice** , cum a fost **Reșița .**

Toate acestea s-au făcut numai în vederea de a putea, la momentul oportun,

să facem față nevoilor cu mijloacele noastre .

" Este evident, că în primele luni și chiar în primii ani ai instalării, **nu puteam să construim armamentul necesar, deci a trebuit să ne ducem în străinătate.**

" Acest mod al nostru de a proceda , a fost , oare ,
continuat de dvs cu grija cu care a început ?
Însuși d-l ministru de Război, de pe vremuri, **generalul Samsonovici, a declarat**
că **fabricile de la Copșa Mică și Cugir nu pot să funcționeze** ,
pentru că **o mare parte din acele materiale sed și astăzi pe cheiurile de la Constanța !**
" Ați întrebuințat toate mijloacele posibile ca această industrie ,
pe care o socoteați dvs că era o industrie națională liberală ,
deși nu avea nimic comun cu interesele noastre politice , **ci cu acelea generale ale țării ,**
să moară în fașă " [-----]

Dimitriu / 8 apr.'34 , retro 1930 - '34

▣ Procesul Seletzki

▣ Răspunderile .

Răspunderile trebuie stabilite ; trebuie să cunoaștem misterele , enigmele care au înconjurat
afacerea Skoda. Încercările de care vorbea **Armand Călinescu**, discursul lui **Madgearu**,
în loc să lumineze chestiunea, **au dus la confuzii , la dezorientare .**

Țara vrea să cunoască adevărul ! [-----]

C.Dimitriu / 28 apr.'34

1.e) C.Xeni (ministru secretar de stat) - concluzii la dezbateri

(DAD, MO 50, șed. din 28 apr.'34, p.2.703 -2706)

[**LD : Absența lui Tătărescu de la dezbateri - bolnav sau cu pretext - ,**
delegarea lui Xeni - deloc dispus la analize și argumente - de a reprezenta guvernul
la dezbateri , denotă că PNL , ajuns la putere mai ales pe chestia Skoda,
nu ar mai fi vrut răscolirea acelor acuze în parlament .
PNȚ , Madgearu și Mihalache , va forța nota , care va duce la acel final al Raportului
privind afacerea .]

▣ Dezbateri parlamentară

Discuția a luat proporții inutile . După greșala de tactică a d-lui **Madgearu** ,
a venit răsturnarea făcută de **Gr.Iunian ...**

-Voce : Ați neglijat exhibiția d-lui dr.Lupu !

-Xeni : Dr Lupu a trebuit să retracteze interpelarea sa de anul trecut ...

Propunerea strecurată de dl Șeicaru ... nu o putem primi (ilaritate, zgomot, la PNȚ)
deoarece , cf. Regulamentului Camerei (art. 133) , se pune la vot prima propunere .

O asemenea anchetă, ar paraliza ancheta Skoda.

-Madgearu : protestează față de aprecierile lui Xeni ; recapitulează evoluția acestei interpelări ;

propune să se facă 2 comisii : una să se ocupe de Skoda,

alta de toate contractele care s-au făcut din 1920 , până azi.

" Dacă nu veți accepta voi demasca în fața țării fuga de reponsabilitate a guvernului
și a Partidului Național-Liberal "

-Xeni : D-lor deputați, nu vreau să irit debaterile câtuși de puțin ; dar veți simți fiecare ,
în conștiința dvs , **ce regretabilă , ce nepolitică diversiune vrea să producă d-l Madgearu. "**

[-----] **În toate parlamentele din lume , anchetele parlamentare sunt acte care**

se produc foarte rar în viața politică, fiindcă foarte rar Parlamentul ,

care nu este o putere judecătorească , se poate desbrăca de atributul său constituțional ,

și să se transforme în supremă curte de justiție [-----]

A avut **Madgearu...** îndoieli privind furniturile militare după război ?! **De ce a așteptat până azi,**

să vină cu acest lucru Pamfil Șeicaru ? dacă altcineva ar veni cu propunerea să se facă

controlul de la 1877 , de la 1848 ?! Dacă are îndoieli, să vină cu documente ,

și guvernul va lua măsuri .

-Ion Mihalache : V-ați angajat să aduceți **dosarul Skoda** în debaterile parlamentului.

" V-ați angajat la acest lucru , și totuși ați voit să închideți Parlamentul , fără să lăsați loc

aceastor dezbateri, **grăbindu-vă să puneți la vot o propunere de anchetă parlamentară**, în lipsa unor dezbateri. Ori tocmai **regulamentul**, prevede că o **anchetă parlamentară este rezultatul unor dezbateri în Parlament, nu în fața justiției** "

[**argumentează de ce este bine să se extindă ancheta parlamentară ; să se facă 2 comisii**]

-**Xeni** : Explică din nou de ce **nu este cazul să se facă aceste două comisii...**

-**Mihalache** : " **Dle Xeni , nu există un surd mai surd decât acela care nu vrea să audă.**
Repet : poftesc pe toți să ceară anchetă în prima ședință viitoare "

[-----]

NNSăveanu : pune la vot **propunerea lui C.Dimitriu** de formare a **Comisiei parlamentare** .

Citește lista celor **31 deputați din Comisie** , din toate partidele, printre care :

Alimănișteanu , Bentoiu Aurelian, Armand Călinescu, Mircea Cancicov, Constantinescu -Bordeni, Gh.A.Cuza, Gh.Fotino, I.Hudiță, Șeicaru Pamfil, Eug.Titeanu, etc etc.

Afacerea Skoda / 28 apr.'34

2.)Al.Vaida-Voievod , interview : guverne / partide / doctrina PNȚ / , 4 mai 1934

("Dimineața" , an 30, 6 mai '34 - H.Soreanu)

Cluj, 4 mai

Vaida i-a promis că va face declarații. L-a primit și, după o discuție de 3 ore, atingând cele mai variate probleme, a făcut următoarele declarații :

-**Cum vedeți situația politică actuală ?**

-"Este în tot interesul acestei țări ca, **după ce un guvern a început să lucreze , să poată continua, să nu fie întrerupt**, și acel guvern **să poată da maximum posibil**, în limita puterilor sale. Aș avea de formulat critici cu privire la metodele ce se întrebuițează azi ; dar, în principiu, **veșnicile schimbări sunt mult mai dezastruoase decât o guvernare proastă.**

" **Partidul nostru este în stadiul reorganizării** . Această reorganizare , trebuie să fie , o dată, desăvârșită. **Oboseala**, pe care inevitabil o împrumută **orice guvernare** , de jos până sus, **cere o primenire de energie**, așa că **ne mai trebuie timp până la preluarea puterii "**

-**Ați vrut să ne vorbiți despre relațiile dintre partide ?**

-" Mi-am dat toată silința ca **între partidele noastre să fie relații civilizate** .

În toate momentele mai importante **am făcut apel și la șefii partidelor de opoziție**.

Îmi dau seama de **greutățile** care ar trebui învinse, spre a se crea o situație

de sinceră colaborare , revenind opoziției, rolul de control.

De o parte și de alta ar trebui **să se renunțe la porniri, animozități, la acuzațiuni reciproce** , aduse în mod ușuratec , și ar trebui **să se pună o surdină fanteziei** , de câte ori este vorba de **un contrar politic** ori de **un partid contrar** .

" Îmi închipui că **dacă 10 - 20 de fruntași ai vieții publice** , reprezentând **toate partidele, s-ar întruni la un sfat prezidat de Majestatea Sa Regele** ,

s-ar cădea de acord asupra **problemelor vitale** cari trebuie soluționate pentru asigurarea viitorului statului român .

S-ar putea asigura **continuitatea constituțională** a guvernării de stat și ,astfel, cu toate schimbările de guvern, **evoluția normală a țării ar fi asigurată.** "

-**Ce spune despre doctrinele politice și orientarea PNȚ ?**

- **" Un partid național nu poate fi decât țărănesc**

și un partid țărănesc nu poate fi decât național.

Într-un stat în care **80% din populație sunt țărani agricultori**,

trebuie să se țină seama de această realitate.

" **Toate serviciile statului trebuie, înainte de toate, să poarte de grijă, de posibilitățile, de interesele atât materiale cât și culturale ale țărânimii.**

" **Orașele nu pot evolua normal câtă vreme nu se bazează pe o țărânie înstărită**, cât și ridicată din punctul de vedere al standardului vieții materiale și culturale.

" **În consecință**, pentru mine, cuvintele de **dreapta** sau de **stânga**,

de **liberalism** sau de **conservatorism**, de **democratism** sau de **reacționarism**,

de **constituționalism** sau **neconstituționalism**, rămân simple vorbe

pentru a servi **părerii îndreptățite sau neîndreptățite** , interese de ordin subiectiv sau

obiectiv, dar , în definitiv, **simple vorbe.**

" **Important** mi se pare numai ca **statul să fie reprezentantul echilibrării conflictelor de interes** dintre cetățeni, **promovând interesele țărânimii** noastre la acel nivel care **să ne îndreptățească** de a putea numi **această țară de țărâni** ,agricultori români, **nu numai ca definiție geografică ci ca valoare intrinsecă : România Mare "**

-Ce părere are despre campaniile duse în problema muncii naționale ?

" Ar fi necesar ca **selecțiunea cea mai aprigă** să se facă **cu tineretul român** , începând din clasele primare , și ca **slujbele cu răspundere** , în situațiile de conducere , **să nu poată pătrunde decât un numerus clausus românesc** , trecut prin toate sitele controlului , atât din punctul de vedere al **calificației** , al **caracterului** , cât și al **forței de inițiativă și de perseverare** .

-Ce declarații face în legătură cu organizațiile PNȚ din Ardeal ?

-**DI.Vaida** s-a mulțumit să ne spună că are **multe amărăciuni** , din cauza **conflictelor din sânul organizațiilor** ; dar a refuzat să ne formuleze o declarație în această privință .

Al.Vaida -Voevod /4 mai '34

3.) Gh. Pop : democrația și ideea națională, 8 mai '34

(" Adevărul " , 9 mai ; preluat de " Dimineața " , 10 mai '34)

[LD : Ghiță Pop deduce **vocația democratică a poporului român** , din **actele de autodeterminare** - trepte în desăvârșirea statului național unitar .

O spun cu regret : analogia lui mi se pare forțată, romantică și nerealistă .

Nu știu dacă se poate pune egal între " clasa dirigentă " și ... popor !

Nu știu dacă se poate vorbi de acele acte ca fiind, exclusiv,

opere ale voinței democratice românești !

Dar gândul lui este , categoric, nobil, patriotic și democratic.]

Partizanii noilor curente de dictatură încearcă să ne facă să credem că ea este necesară pentru considerații superioare de ordin național.

Ori adevărul este tocmai contrar .

Dictatura este aceea care poate să puie în joc interesele naționale.

Ghiță Pop / 8 mai '34

▣ **Autodeterminarea = act democratic.**

" **România nu** este rezultatul unor cuceriri războinice , nici al unui decret de sus , nici al unor combinațiuni diplomatice sau matrimoniale ,

ci produsul unei serii întregi de acte de autodeterminare , împotriva celor ce ne stăpâneau pe vremuri .

Nu este poate nici o națiune în Europa care să se fi folosit mai mult ca noi de dreptul de a dispune de soarta sa împotriva foștilor stăpânitori.

Revoluțiile lui Horia și a lui Tudor , revoluțiile de la **1848 în Muntenia și Transilvania** , au fost tot atâtea preludii istorice care au făcut pregătirea sufletească evenimentelor ulterioare .

Primul act de autodeterminare a fost **Unirea Principatelor de la 1859** .

Războiul neatârării de la 1877-78 și **proclamarea independenței și a Regatului** , au fost **manifestările aceleiași idei** .

Marile războaie mondiale s-a sfârșit cu **o întreață succesiune de asemenea acte** .

/ **Ruperea Basarabiei** de Rusia , prin **proclamarea Republicii basarabene** (24 ian.18) , și , curând pe urmă , **unirea ei cu România** (Chișinău, 27 mart-'18)

/ **Unirea Bucovinei** (Cernăuți , 28 nov.'18)

/ **Unirea Transilvaniei și Banatului** (Alba Iulia, 1 dec-'18)

au fost toate **hotărârile voinței populare** , subliniate de **entuziasmul național al multimilor** , înfrigate de viziunea idealului.

Ideea democratică a stat la **leagănul ideii noastre naționale** .

Modul cum România s-a constituit treptat, bucată cu bucată,

cu asentimentul liber și expres al fiecărei provincii în parte,

o preface într-**un monument** , ridicat **în stilul democrației celei mai pure.**

Acest stil face **frumusețea și mândria ei**, trăinicia și rezistența ei , față de orice încercări de dezmembrare sau de revizuire a hotărârilor țării . "

[-----]

" Nu se poate declara că un popor care a avut dreptul determinării externe , atunci când a trebuit să hotărască de problema capitală a existenței sale - unitatea națională - este necopt pentru a hotărâ în chestiile, adesea secundare și neînsemnate ale autodeterminării interne.

Drepturile democratice care i s-au acordat , pot fi corijate , practica lor poate fi desăvârșită prin educațiune și disciplină , dar ele nu mai pot fi retrase fără a răni adânc demnitatea și mândria lui , element foarte important al conștiinței naționale "

Gh.Pop / 8 mai '34

4.) Consfătuire ministerială acasă la Dinu Brătianu, 9 mai '34

("Dimineața " , 10 mai '34)

[LD : cred că , în aceeași zi, GH.Brătianu denunța tratativele pentru reîntregirea PNL]

La locuința lui Dinu Brătianu, șeful PNL, a avut loc o consfătuire la care au luat parte toți membrii guvernului , în frunte cu Gh.Tătărescu .

Ministrii au avut un schimb de păreri cu șeful PNL, asupra tuturor problemelor la ordinea zilei, în special privitor la alcătuirea bugetului pe exercițiul 1934 / 1935 .

Rostul consfătuirii a fost de a se păstra o strânsă legătură între guvern și conducerea partidului, pentru a se menține coeziunea partidului.

Șeful guvernului a ținut ca șeful partidului să fie informat despre toată acțiunea guvernului și astfel legătura dintre partid și guvern să fie reală și armonică .

Consfătuire PNL-Guvern / 9 mai ' 34

5.) Gh.Brătianu , ședința C.C.al PNL / denunțarea tratativilor de reîntregire / , 9 mai '34

(" Dimineața " , 10 mai ' 34 ; "Adevărul" , 12 mai '34 . + foto Gh.Brătianu)

[LD : în aceeași zi, la Dinu Brătianu , acasă, se ținea consfătuirea ministerială , cu participarea întregului guvern . Presa timpului a numit episodul ca fiind " **criza din Mai** " ; ea a făcut oarecari valuri ...și s-a stins, făcând parte din atâtea și atâtea fapte efemere , care apar contemporanilor ca având proporții de "eveniment " .

În evoluția ulterioară , episodul nu a fost decât un puseu de furie , fără consecințe.]

Document integral - fișier [PNL.georgist](#)

5.a) Gh.Brătianu a convocat toți șefii de organizație .

În cursul dimineții, el a primit și discutat ,

pe rând, cu fiecare șef de organizație. După amiază, la clubul din str. Brezoianu , a avut loc **ședința CC** (între 18-20) la care au luat parte **președinții tuturor organizațiilor.**

[.....]

[Gh.Brătianu](#) / 9 mai'34

▣ **Tratativilor de reîntregire a PNL**

▣ **Espectativa , eșecul, perspectivele**

" În ultimul timp, o problemă a dominat preocupările opiniei publice, și **ne-a impus o expectativă** , care trebuie să ia sfârșit și pe care **vreau să v-o lămuresc** astăzi.

" **S-a vorbit** cu insistență de **reîntregirea partidului național liberal .**

Această chestiune nu este nouă pentru noi, ea s-a așezat de mai de mult

printre **preocupările noastre esențiale.**

Față de împrejurările din ultimul timp, și de **dorințele** incontestabile ale **opinie publice** , am socotit că **nu era numai o datorie către un nume și o tradiție** ce îmi sunt scumpe , **dar o rațiune superioară de stat** , că din partea noastră **să nu se ivească nici o piedică** unei **regrupări de forțe politice** , care să așeze viața noastră publică **pe temelii mai sigure și mai sănătoase.**

" Sunt astăzi în măsură să afirm , **după mai bine de 4 luni** de la ultima noastră întrunire , că **am făcut în acest scop tot ce era politicește și omeneste posibil.**

Nu noi, ci **alții au recunoscut** [**aluzie la Dinu Brătianu**] că , pentru a nu împiedica o apropiere , **atitudinea noastră în parlament a fost de o desăvârșită obiectivitate** , prea adesea **am stăpânit o pornire legitimă** împotriva samavolnicilor din trecut , ca și în contra greșitelor îndrumări de guvernare ale prezentului .

Pentru acest obiectiv, **am amânat alte propuneri și alte soluții** de o mare însemnătate , ce se ofereau acțiunii noastre .

Ne-am abținut de la o serie de **alegeri parțiale** , pentru ca , nici pe această cale, să nu deslănțuim , în aceste momente, o luptă de la partid la partid.

Am lăsat să treacă evenimente de o deosebită gravitate , fără a da expresiunea deplină punctului nostru de vedere , **în speranța** că o reacțiune sănătoasă va trebui să se producă în rândurile partidului , care suportă actuala formațiune guvernamentală . "

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ **Declarațiile lui Dinu Brătianu**

[**LD : Atenție la ce ar fi dorit Gh,Brătianu ! Sigur , nu se pot trage concluzii de pe această declarație, dar ... este foarte greu de înțeles înverșunarea lui Gh.Brătianu. Poate, poate , cu timpul o voi deslega .**]

" La un moment dat , **am avut nădejdea că această reacțiune se produce ;** ea s-a manifestat nu numai în ochii noștri , ci ai țării, în **declarațiunile** făcute de **d. Constantin I.C.Brătianu** , la **recenta sa întoarcere în țară** .

Fără să fi avut loc nici o înțelegere , **instinctul de viață al partidului a vorbit în d-sa** , și **l-a îndemnat la o atitudine** care **deschidea țării și partidului perspective de înnoire și nădejde mântuitoare** .

" Eu mă refer aici atât la **cuvintele care priveau acțiunea noastră** , cât mai ales la **afirmațiunea d-sale că**

nu-și mai ia răspunderea alături de guvernul actual

Pentru motive pe care nu vreau să le cercetez acum, **acest glas al instinctului și al conștiinței național -liberale** , care așezase această problemă în cadrul intereselor permanente ale vieții de stat , ce întotdeauna au călăuzit pe înaintașii noștri , **acest glas a fost înăbușit** . "

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ **Să luăm noi steagul partidului !**

[**LD : față de un asemenea atac pătimaș, critica istorică nu are ce opera . Prezint documentul și ... Dumnezeu să- l ierte pe Gh,Brătianu pentru această furie .**]

" **Precumpănește**, desigur, o constatăm cu durere , **presiunea acelor care vor să folosească** peste orice limită și cu orice preț ,

avantajele trecătoare ale unei guvernări compromise." Sunt liberi s-o facă , **noi însă, nu putem rămâne indiferenți față de procesul tragic de descompunere și înstrăinare al partidului**, din care **și noi ne tragem obârșia**, și al cărui trecut se identifică cu dezvoltarea însăși a României .

" Printr-o potrivire a împrejurărilor , se împlinesc acum aproape zi de zi, **4 ani de când străzile Capitalei** au văzut în jurul regretatului **Vintilă Brătianu** acea demonstrație uriașă care a fost **ultima manifestare a forțelor unite ale partidului național liberal** .

" La această aniversare , atunci când **totul în jurul nostru pare zdruncinat**,

când **instituțiile fundamentale ale țării sunt amenințate** ,

ne este dat nouă, ca și în alte clipe grele,

să luăm cu hotărâre în mână steagul partidului național liberal,
pe care nu-l putem lăsa răpit și întinat de profitorii unor situații de guvernare
fără răspundere și fără conștiință ."

Gh.Brătianu / 9 mai'34

▣ **Lupta împotriva guvernului**

"Am făcut până acum toate **sforțările și toate sacrificiile** , pentru ca să nu ridicăm piedici în calea întregirii , pe care **alții o doreau mai mult decât noi** .

Lupta pe care o începem , cere însă **un drum neted** , și **un obiectiv lămurit** .

Înlăturând din preocupările noastre o problemă pe care nici timpul, nici împrejurările, nici bunăvoința noastră n-au putut-o rezolva , **noi continuăm lupta fără cruțare și fără șovăire împotriva guvernului** care , **prin directivele și atitudinile sale,**

stirbește prestigiul unei tradițiuni și descopere așezămintele fundamentale ale statutului , ca și **împotriva acelor care sprijină acțiunea sa nefastă**. [-----]

" **Vântul furtunei răscolește pleava** , dar tot el **mătură la urmă și construcțiunile șubrezi** [-----] Noi nu ne temem de **sufierea vijeliei** [-----]

Mai hotărâți și mai uniți ca oricând , pornim la luptă încredințați că **izbânda se apropie** și că **ea va strânge în cele din urmă în jurul nostru** , tot ce mai păstrează în împrejurările tulburi de azi , **conștiința chemării naționale a partidului național liberal** , și credința în **destinele sale de ieri , de azi și de mâine** .

" **La luptă, deci, și cu Dumnezeu înainte** "

Gh.Brătianu-

CC PNL-g / 9 mai '34

5.b) Gh.Brătianu - mareșal Averescu : acord de opoziție , 12 mai '34

(" Dimineața " , " Adevărul " (Scrutator) cf. " Mișcarea " , " Îndreptarea " , 12- 13 mai '34)

Din declarațiile pe care Gh.Brătianu le-a făcut în fața C.Ex. al partidului său, a reieșit că **d-sa părăsește** , pentru moment , **ideia reîntregirii cu vechiul PNL**.

S-a produs un fapt politic destul de important , care arată că Gh.Brătianu **este pe punctul de a lua altă orientare politică** .

Preocupările sale s-au întâlnit cu cele ale mareșalului Averescu.

Cei doi oameni politici au avut o **întrevedere** , au stabilit **imediat o înțelegere** , care a produs o **oarecare surpriză** .

În cele două oficioase - "**Mișcarea** " și "**Îndreptarea** " - a apărut următorul **Comunicat** :

< **Față de evenimentele politice** din ultimul timp și de posibilitatea unor **împrejurări grave** ce se pot ivi în viața noastră politică, d.**Mareșal Averescu** , președintele partidului poporului și d. **Gh.Brătianu** , președintele partidului național liberal, **au examinat împreună situațiunea politică** pentru a stabili **bazele unei complete înțelegeri** și au hotărât adoptarea , pe aceste baze , a unei **atitudini comune** . >

Cercurile averescane și georgiste refuzau să dea precizări . Din informațiile care circulau, se părea că este vorba de un "**acord de opoziție** " care ar fi putut duce la un "**acord de guvernare** " , **determinat** , în mare parte ,

de **înțelegerea ivită între liberali și țărăniști** , pentru punerea în aplicare a așa zisei "**rotative**"

[LD : urmau **supozițiile, speculațiile** : comunicatul a provocat "**surprindere** " în opinia publică ; ce înseamnă "**împrejurări grave** " ? ; comunicatul poate produce o stare de "**alarmism**" !]

Gh. Brătianu declarase doar că ... **hotărârea lui de a lua în mână steagul PNL**, găsisese un **puternic ecou** în opinia publică , dovadă fiind **rezultatele de la alegerile comunale din Iași, Siliștra, Ostrov, Bacău** .

/ Pentru amicii **georgiști și averescani** , actul anunțat însemna **pregătirea formulei de guvernare** ,când se va dovedi că liberalii nu fac față , iar țărăniștii nu sunt pregătiți să preia guvernarea ; Ar fi vorba de o **a treia forță de guvernământ** , **indicația unui succes**.

/ Pentru **național-țărăniști** , actul are caracterul unei **duble presiuni** : **asupra Coroanei și asupra PNL** ; că nu poate fi vorba , încă de o schimbare de regim ;

/ **Argetoianștii** - pentru că Argetoianu se abține de la declarații - cred că actul a fost "**o pripeală**" ... că graba strică treaba ...
/ **Vaida** - tocmai și-a reafirmat credința în partide puternice și viață constituțională ;
/ Liberalii guvernanți : ei, fiind la guvern, au datoria să guverneze ; cine își închipuie că este vorba de plecarea de la guvernare , se înșală ;
Gh Brătianu a făcut două greșeli : când a respins oferta de împăcare făcută de IG Duca, în vara '33 și că nu a acceptat revenirea în PNL , fără condiții.
/ **Dinu Brătianu** afirmă, repetă , asigură constant : nu s-a întâlnit nici o dată cu Gh.Brătianu ; nu a tratat cu nimeni, deci nu au fost discuții sau convenții ; declarațiile de la Timișoara corespundeau impresiilor sale ...
Gh.Brătianu - Averescu / 12 mai

6.) **Gr.lunian** , Declarațiile de la Tg- Jiu, 24 mai '34

("Dimineața" , 27 mai '34)

[**LD** : nu se poate spune că Lunian nu era un profesionist ; nu se poate spune că Lunian nu era un om politic versat și un redutabil debater parlamentar . Cu toate acestea ... la întrunirile "populare" , folosea un limbaj demagogic, vulgarizat , oportunist. Acesta să fi fost prețul democratismului electoral ? Sau era vorba de caracter ? Uneori avea dreptate . Dar dreptatea lui seamăna - ca să vorbesc ca el, în zicale - cu a vulpii din fabulă, ce spunea că strugurii sunt acri.]

Document integral - **fișier PRT**

Congresul județean Gorj, al PRT . Au luat parte **delegații din județ și fruntașii partidului din București** .

lunian/ 24 mai

▣ **PRT**

Mulțumește pentru munca depusă în alegerile din toamna'33 , când, **pentru prima oară**, s-au prezentat **în alegerile generale, ca Partid Tărănesc Radical**.
Vrea să înfățișeze situația politică generală și activitatea deputaților PRT în parlament .

lunian/ 24 mai

▣ **Partide "mari " - partide "mici "**

▣ **Partide "tari" - partide "slabe"**

"S-a făcut obiceiul în această țară ca să se împartă partidele în partide **mari** și partide **mici** .
Ce înseamnă aceasta ? Nu există decât partide **tari** și partide **slabe**.

Sunt **tari** , **partidele care au o credință** ;

sunt **slabe**, **partidele care n-au decât doritori de procopseală**.

Toate îmbierile, pe care vi le-au făcut **liberalii** sau **național-tărăniștii** ,
aveau la bază **un program mai bun ca al nostru ? Nu !**

Vi s-a cerut **să vă vindeți conștiința** pentru o procopseală trecătoare .

PNL

Ce înfățișează PNL ? Pretinde că e istoric și că își trage origina din acțiunea lui Tudor Vladimirescu . [**LD** : ???] Acest partid avea înainte un bun, **avea un simțământ de mândrie, care-l împiedica de la multe rele**. **Această mândrie acum a pierdut-o**.

A avut o **păreră despre conducerea țării** [**aluzie laMSR**] **Acum și-a schimbat-o** .

Ca să vină la putere , după această schimbare,

s-a adresat poporului, ca să-i dea încrederea lui ? Nu !

Și , după ce a venit la putere , **care e privescerea acestui partid ?**

E divizat în două fracțiuni : una cu d.**Dinu Brătianu** , alta cu d.**Tătărescu** .

Când unul spune **hăis**, celălalt pune **cea**.

O fracțiune din partid face opoziție celeilalte fracțiuni.

PNT

Celălalt **zis partid** , **PNT** , nu e într-o situație mai bună.

Șeful său, d. **Mihalache** , a fost **cândva un mare exponent al nevoilor țărănimei** .

A fost pe când nu se vedea , azi îl vedem și nu e , cum spune poetul.

D-sa **trâmbițează acum** , în cele patru vânturi, că vrea **o dictatură a țărănimei** .

De ce n-a făcut-o în 1928 ?

D-sa **dorește astăzi o conversiune bună** .

De ce umbla prin străinătate când partidul d-sale , pe atunci la guvern, discuta o astfel de lege ?

D-sa ar vrea și restabilizarea , dar zice că **țărani ar trebui să aibă hambarele pline**.

Dar până acum și când guvernul PNȚ era la putere , **n-avea țărani hambarele pline ?**

De ce n-a vrut să facă restabilizarea , în 1932, când am propus eu ?

D-sa vorbește , într-o minunată figură, că **cuconul și cucoana**

trebuie **să se încreadă în vizitiul** ce l-a ales, sau să ia altul.

Pe d-sa ? Dar ce cai are pentru ham ? Mai nărăvași cai nici că s-a văzut !

În partidul național-țărănesc , de ani de zile e numai ceartă .

După ce au înjurat celelate partide , se înjură între ei. [-----]

lunian / 24 mai

▣ **Pericolul de dictatură**

" **Această nepricepere în conducerea treburilor publice e singurul titlu pe care pot să și-l aroge partidele zise mari**.

Incapabile să lucreze , **ele ajută celor care cred în binefacerile dictaturii** .

Dictatura nu este bună , căci cine stăpânește fără control, nu stăpânește bine.

Guvernul Vaida , care abia a obținut 40% din voturi pe țară, **n-a lucrat în nume propriu ?**

Guvernul actual, care se servește de **cenzură** , de **stare de asediu**, etc ,

nu e guvern de dictatură ? "

lunian / 24 mai

▣ **Fuziuni ? !**

" **Nu m-am unit** cu nici unul din acei ce mi-au propus aceasta,

fiindcă n-am vrut să mă slăbesc.

Am voit o înțelegere parlamentară , pentru a se vedea **dacă avem aceeași atitudine**

în toate problemele în discuție. **Aceasta ar fi fost singura bază de înțelegere**

care ne-ar fi dat tărnia organismului politic ce voiam să închegăm. **S-a refuzat** .

Eu îmi continui drumul. Nu pot turna nimănui mintea cu pâlnia.

Tot ce pot face este **să dovedesc că am prevăzut ce trebuia să fi prevăzut , și am lucrat cum trebuia să lucrez**.

Voi rămâne la postul meu, orice s-ar întâmpla. Voi colinda țara fără să-mi cruț nici o osteneală , nici viața chiar . **Îmi voi face datoria până la capăt ."**

Proverbul popular zice că **popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă**.

Eu voi toca nu de două ori, dar de **200 de ori**,

pentru **ca babele surde ale politicii românești să audă și să înțeleagă**. "

Gr.lunian / 24 mai '34

7.) Grupul țărănist disident , fără Lupu , 26 mai '34

("Dimineața " , 27 mai '34)

Un grup de **foști partizani** ai partidului țărănesc de sub conducerea dr.Lupu, **care n-a aderat la fuziunea cu PNȚ**,

s-au constituit într-un **Comitet de conducere** și organizare a unui Partid Țărănesc.

Comitetul este format dintr-un "**decemvirat** " : **G-Ștefănescu -Goiceanu** (ex-deputat) ,

I.Modreanu, Adam Ionescu, Alex.Rota, dr.M.Isăcescu , Corneliu Ghimbășeanu (deputați)

G.Ștefănescu -Goiceanu a fost însărcinat cu conducerea și organizarea secretariatului general.

Vor scoate săptămânalul "**Vremea Nouă** " .

Vor citi în Parlament declarația de reconstituire a **Partidului Țărănesc**.

P.Ț. / 26 mai '34

8.) Pan Halippa, șed. PNT - Chișinău // alegeri comunale și județene // , 25 mai '34

("Dimineața " , 27 mai '34)

Clubul PNT al organizației municipiului. Ședință convocată pentru a hotărâ
lista candidaților PNT la apropiatele alegeri municipale.

Cu acest prilej, **Pan Halippa** (ex -ministru , șeful organizației provinciale a Basarabiei ,
proaspăt senator - la alegerile parțiale) a ținut un important expozeu politic.

Pan Halippa / 25 mai '34

▣ Pericolul de dictatură

Alegerile au loc în condiții speciale , anormale. "**Buruieni otrăvitoare** apar din toate părțile .
Ceea ce s-a întâmplat la vecini , la noi era pregătit de mult.

) Avem și noi doritori de dictatură , dar , din fericire, **sunt și adversari ai dictaturii.**

Partidul nostru a sprijinit pe aceștia din urmă.

De când **partidul nostru și-a reînțepit reorganizarea** , s-au făcut pași mari pe această cale.
În proporție, și **pofta " dictatorilor" a fost mult mai redusă.**

Speranțele lor s-au împușinat simțitor în fața unei **formidabile forțe cetățenești** ,
din ce în ce mai compactă. **Partidul nostru a ridicat steagul la vreme. "**

Pan Halippa / 25 mai '34

▣ Programul PNT

**" Partidul național -țărănesc este împotriva principiului statului liberal ,
în economia națională ;** forțele economice lăsate la libera concurență între ele,
ar produce mari perturbări , dăunătoare societății.

**Un stat tânăr ca al nostru, nu poate permite o asemenea experiență costisitoare .
Statul e dator să intervină , îndrumând forțele economice și ferind societatea de efecte
dezastruoase ale liberei lor deslănțuiri.**

**"D.I.Mihalache , președintele partidului, a expus strălucit la Câmpulung ,
principiile ce vor sta la baza noului program de guvernământ.**

Acest **vast program** , corespunde pe de-a -ntregul nevoilor actuale.

D-sa s-a gândit să dea partidului și **o structură nouă** , mai potrivită cerințelor actuale,
și mai făgăduitoare de rezultate .

Di. Mihalache a conceput un plan care să fie **o mijlocie între statul antebelic ,
cu o economie națională concepută după doctrina liberală ,
și între stat , cu un plan economic dirijat** , unde nimeni nu se poate mișca în domeniul
economic , fără consimțământul puterii organizate a statului.

**De peste 10 ani, PNT duce o politică de colaborare între țărani
și clasele producătoare ale orașelor .**

Programul partidului se elaborează pentru **perfecționarea acestei colaborări. "**

Pan Halippa / 25 mai '34

9.) PNT : reorganizarea organizațiilor județene , în vederea congresului , mai - iun. '34

(" Adevărul " , 2 iun.'34)

Odată criza politică trecută ["**criza din mai** " , **provocată de Gh.Brătianu**]
 , **partidele de opoziție** , care au fost într-o vie fierbere , **s-au liniștit și și-au reluat
preocupările de mai înainte .** Se observă aceasta mai ales la **PNT** ,
care abandonaseră complet problema lor de căpetenie : reorganizarea cadrelor.

Toți fruntașii se aflau la B ucurești, de unde urmăreau desfășurarea evenimentelor.

În cursul lunii iunie va domni o vie activitate , pentru reorganizarea județelor.

Au mai rămas 12 congrese județene, care se vor ține curând.

- Duminecă- congres la **Câmpulung** , la care **I.Mihalache** va face declarații importante ;
-Dumineca viitoare , 10 iunie , - congresul jud.**Hunedoara** .
La Deva, **Aurel Vlad** , printre pușinii în raporturi bune și cu **Maniu** și cu **Vaida**, intenționează să-l aducă la congres pe amândoi, pentru a-l reconcilia.
-La 24 iunie- congresul de la **Sibiu** .Va prezidenția **Vaida -Voevod**, de la care se așteaptă declarații interesante .
-La **Făgăraș**, lui **Aurel Dobrescu** i s-au adus acuzații grave.
Un juriu de onoare - **Emil Hațiegan, Valer Moldovan, Ionel Pop** , la Cluj, cercetează chestiunea
-La sfârșitul lunii iulie, **congresul general**.
PNȚ/ mai -iun.'34

10.) **M.Manoilescu** , România, stat național- corporativ , 1934

Tipografia ziarului " Universul " , București.

Manoilescu / '34

▣ **Liga Corporatistă**

▣ **Reforma constituțională**

În **aprilie 1932**, în primul număr al revistei "**Lumea Nouă**" , el lansa **ideea corporativă**, pornind de la necesitatea funcționării statului , în interesul țării, **deasupra partidelor, regelui revenindu-i dreptul exclusiv să conducă aceste interese** .

Deviza era : "**Regele și Parlamentul Corporativ !** "

În acest scop, s-a organizat "**Liga Național Corporatistă**" , al cărui președinte era **Manoilescu** , actual **senator** , reprezentând **Corpului industriașilor** . (p. 7-8)

În ediția revăzută a studiului , **MManoilescu renunța la ideea unei singure Camere reprezentative, optând pentru sistemul bicameral,**

compus dintr-o **Camără economică** și un **Senat social-cultural**

destingând existența a **două mari clase de corporații** (p. 3)

Liga nu preconiza o revoluție politică , ci o **serie de reforme legale,**

a căror **bază** trebuia să fie **o reformă constituțională**. (p. 29)

M.Manoilescu / 1934

▣ **Liga Corporatistă**

▣ **Țeluri , Principii**

Țelul Ligii era să faciliteze **soluționarea problemelor economice, sociale și culturale** ale țării și să permită **realizarea unui echilibru mai drept între români și minorități**.

Principiile Ligii erau astfel enunțate :

a) "**Noua concepție funcțională** asupra individului : **definirea doctrinară și încadrarea calității funcționale în texte pozitive de lege,** în virtutea cărora

rolul individului se va confunda cu profesiunea sa,

înlocuind dreptul cetățenesc cu dreptul funcțional ;

b) **acordarea de drepturi absolut egale cu ale bărbatului,**

tuturor femeilor care împlinesc **funcții sociale permanente** ;

c.) **ideea ierarhizării intereselor** : interesul general al țării - interesul colectiv al **corporațiilor** - interesul individual (p.30)

M.Manoilescu / 1934

▣ **Liga Corporatistă**

▣ **Parlamentul corporatist**

Parlamentul să fie alcătuit din **Camera economică** și **Senatul social-cultural**.
Camera economică urma să fie compusă **numai din reprezentanții activităților economice** naționale, repartitia celor **300 de mandate** fiind următoarea :

agricultura - 150 ; **industrie și meserii** - 110 ;
comerț și transport - 30 ; **bănci și asigurări** - 10 .

Deci o jumătate aparține agricultura .

Camera social-culturală urma să fie compusă din **300 senatori** :

biserica ortodoxă și alte culte - 50 , **armata** - 20 , **justiția** - 50 ;
sănătatea publică - 50 , **științe** - 25 , **artele**- 15 , **funcționari publici** - 40(p. 37)

M.Manoilescu / 1934

▣ **Guvernul**

În concepția național-corporatistă , guvernul nu mai trebuia constituit pe principiul solidarității ministeriale (adică schimbarea totală a echipei)

Pentru a se păstra continuitatea , șefului guvernului, era numit și revocat numai de Suveran , după libera sa apreciere . (p. 38)

M.Manoilescu / 1934

11.) I.Joldea Rădulescu , Țărănimea în statul național-corporativ , 1934,

Tipografia " Universul " , București, 1934 .

"**În statul național-corporativ**, conform programului Ligii , Țărănii ar fi putut să fie **reprezențați direct**, prin **breslele** lor, tot prin **vot universal** .

Acum , în Parlament, Țărănii sunt reprezentanți doar **prin " surtucari"**

-avocați, cârciumari, profesori, etc. **În Cameră și Senat** nu exista

nici un singur deputat sau senator țăran.

Pentru țărani, Liga Corporatistă promitea :

o largă descentralizare administrativă ;

o cărmuire specifică, pe provincii (ex. în Basarabia, reînființarea zemstvelor)

mai dreapta așezare a birurilor ;

învățământul primar cu desăvârșire gratuit ;

asistența sanitară și religioasă cu desăvârșire gratuită ;

dreptul la p pensie pentru țăranii-soldați în perioada instrucției ;

reorganizarea cooperativelor ;

eșecarea terenurilor inundate

ieftinirea articolelor de primă necesitate ; etc etc ...

Joldea Rădulescu / 1934

[Guv.Tătărașcu](#) .Legislatura PNL.Sesiunea extraordinară. **14 iun -**

12.) Louis Barthou în Parlament. Șed comună Cameră și Senat , 21 iun.'34

/ consens național / apărarea granițelor / antirevizionism / franco-filie /

a) NNSăveanu (președ.Cameră) **b) Leonte Moldovanu** (președ. Senat)

c) N.Titulescu (ministr.Af.Străine) **d) CICBrătianu** (PNL)

e) Ion Mihalache (PNT) **f.1.) C.Argetoianu** (Un.Agr.)

f 2.) Gh.Brătianu (PNL-2) **g) Oct. Goga** (PNA)

h) ACCuza (LANC) **i) Gr.N.Filipescu** (P.Conservator)

j) Adam Ionescu (PT- fără Lupu) **k.) I.Th.Florescu** (PLD)

l) Gh.Tătărașcu (prim-ministru) **m.) Louis Barhou** (ministr.de Externe)

Gr.Iunian (PRȚ) nu participă deliberat Iorga este absent
Doc.integrale - [fișier Politică externă](#)

13.) Fierbe "cazul " partidelor politice / culise politice / , 23 iun.'34

(rev. "Parlamentul românesc " , an V, nr. 146-148, p 33)

Iorga lansase cândva formula " fierbe cazul "

Astăzi fierb mai multe " cazuri " , și toate fierb cu înverșunare .

/ În lagărul guvernamental , fricțiuni între " tineri " și " bătrâni " ,

încât guv,Tătărescu ... nu-i pe de-a-ntregul al PNL ,

dar nici cu totul al altcuiva (aluzie la Rege?)

/ La PNȚ, un adevărat " Babilon " :

Vaida linge treptele Tronului ; Mihalache cere sancțiuni și moralizare , jignind o lume întregă ;

dr.Lupu, amenință ca la ... Skoda ; Maniu este socotit , de camarila lui, în mare primejdie, încât

i-au alcătuit o "gardă de apărare"

O epidemie de inconștiențe cum nu s-a mai pomenit în România !

14.) PPNegulescu (P.P.-Averescu) , declarație, Ploești, 26 iun.'34

("Adevărul " , 28 iun.'34)

[LD : aici , poate , introduci pasajii din " Destinul omenirii " , reflecțiile lui despre dictatură]

PPNegulescu, fost ministru, președintele organizației averescane la Prahova, a fost sărbătorit de prieteni, la o masă comună , în saloanele Institutului de aplicație menajeră.

Cu acest prilej, PPNegulescu a rostit o cuvântare , la care , printre altele , a vorbit despre dictatură. **Dictatura - a spus el - nu este în sentimentul Partidului Poporului .**

" Noi nu vom fi un guvern de dictatură , ci numai un guvern de autoritate ,

lucru ce a lipsit guvernelor din ultimul timp.

"De altfel, **dictatură a existat în România** încă de pe vremea lui Ion IC Brătianu .

Parlamentul nu făcea decât ceea ce dicta vizirul .

Aceasta nu este dictatură ? Ionel Brătianu , întocmai ca și tatăl său, a guvernat tot prin dictatură.

Iar național-țărăniștii au dat **cea mai îndrăzneată formă de dictatură** ,

luând demisiile în alb ale parlamentarilor.

În Austria , pe timpul recenteii revoluții interne, s-a decretat starea de asediu

care a durat numai 4 zile.

Noi trăim , de atâtea luni , sub stare de asediu , care nici nu este măcar necesară .

" Ce nevoie mai are țara românească de dictatură ? Dictatură avem și acum .

Nu trebuie să o aducă viitorul guvern. Țara cere cinste.

Mulți din conducătorii ei întrebunțează banii pentru dâșii .

Țara sărăcește , iar ei se îmbogățesc.

Poporul nu vrea decât un om de cinste în fruntea lui, și acesta este mareșalul Averescu

Partidul Poporului va fi chemat în curând la guvern,

și va da un guvern de ordine , cinste și moralitate . "

PPNegulescu / 26 iun.'34

15.) Dinu Brătianu - Iuliu Maniu , întrevedere , 26 iun.'34

("Adevărul" , an 48, nr. 15.478 , 29 iun.'34 - Scrutator)

[LD : este f. greu să detectezi relațiile dintre partide și Rege...

În cazul acestor relații, **Regele și camarila "Iucra " cu ... persoane !**

Dar , prin formule " sugerate " , prin aluzii , se pot marca anume momente, episoade ,

care ... **au premers instaurării regimului de dictatură regală** , monopartidistă , din 1938.

Ele se manifestă, se manifestă dar ... nu se încheagă !]

Scrutator /

Întrevederea Dinu Brătianu - Iuliu Maniu continuă să formeze

obiectul preocupărilor și comentariilor cercurilor politice.

După 2 zile de note informative, este momentul unui **mic comentariu** .

Aceasta cu atât mai mult cu cât este necesar să se precizeze **sensul și însemnătatea reală** a întrevederii, și **să se înlăture confuzia** între obiectul real urmărit de cei doi oameni politici, și realizările politice care ar putea să rezulte de pe urma unui **eventual acord**.

Astfel, **se vorbește de un guvern național** , format de **forțele reale ale țării, atașate regimului parlamentar și constituțional.**

Or, această chestiune n-a fost pusă ! Ea ar putea forma , eventual, obiectul unor discuții , când împrejurările ar fi propice. Astăzi nu acest punct este în discuție , ci cu totul altceva .

S-a pretins , apoi, că **demersul d-lui Dinu Brătianu** ar constitui **un avertisment** ,

nu numai pentru **factorii din afara partidului liberal** ,

ci și pentru unii factori importanți din partid , care **s-ar fi abătut** - în ultimul timp -

de la tradiția liberală și, prin **atitudinile lor servile [Carol ?]** , **ar fi compromis**

forța de care depinde **menținerea unui regim cinstit parlamentar și constituțional.**

Scrutator /

▣ **Apropierea PNL-PNT**

Deși **inițiativa** a fost a d-lui **Brătianu** (prin Armand Călinescu) ,

ea a **fost dorită și de Iuliu Maniu**. **Discuția** a avut loc în **conduțiuni de prealabil consens**.

În trecut , **Maniu s-a întâlnit cu Ionel Brătianu, cu Vintilă Brătianu**

Dar atunci deosebirea de vederi erau atât de profunde,

încât nu a putut avea loc înțelegerea .

De fapt, **după terminarea alegerilor și moartea tragică a lui IG Duca,**

s-au făcut primii pași spre o înțelegere .

Pe cale instinctivă, **cele două mari forțe politice atașate regimului parlamentar ,**

au înțeles de unde vine primejdia , și cât de mare este această primejdie .

Instinctul de conservare le-a determinat pașii și acțiunea.

Ceea ce s-a întâmplat în mai ["**criza**" din mai !] , a constituit momentul hotărâtor.

O înțelegere , adusă de împrejurări, **exista deci și mai înainte** ca cei doi să se fi întâlnit.

Întrevederea de acum , de sigur, **n-a fost determinată** numai de **primejdiile din afara** celor două partide, **ci și din primejdiile din interiorul lor.**

Cu alte cuvinte, întru reușita scopului urmărit ,

s-a convenit că este nevoie de **atitudini perfect unitare** din partea **celor două forțe,**

adică **să nu se admită nici în partidul de guvernământ** slăbiciuni cari ar ușura aventurile,

nici în partidul național-țărănesc să nu se admită

posibilitatea unor adeviziuni la formule ocazionale sau meșteșugite.

Cele două partide **să fie fixate și perfect unitare** în privința unui singur lucru :

asigurarea menținerii regimului parlamentar ;

excluderea posibilităților de încercări aventuriere .

Rezultă limpede :

1. **Deosebirea** enormă între **acordul tacit** de până acum , care și-a găsit obârșia în sentimentul primejdiei comune , și **acordul** ce se propune , **bazat pe o clară concepție politică.**

2. Că nu sunt în discuțiune chestiuni privitoare la constituirea de guverne naționale,

ci de **constituirea de FRONTURI UNICE** , care să împiedice aventurile :

3. Că întru realizarea acestor postulate , este absolută nevoie de **atitudini unitare** ,

nu numai **între cele două forțe politice, ci și în sânul acestor partide.**

Scrutator /

▣ **Fronturi democratice**

Așa pusă problema, oricine își dă seama cât de mari sunt **dificultățile și asperitățile .**

Această acțiune, pe cale de desfășurare , **nu va fi o operă grăbită.**

Nu ! .D.Brătianu va încerca **să vadă pe toți acei conducători politici**

care s-au fixat **pe linia parlamentarismului democrat**

Și în această direcție, **se prevăd dificultăți.**

Unii au aprehensiunea că tot ce se pregătește , **ar constitui manevre pentru asigurarea rotativei guvernamentale . Eroare !**

Încercările pentru constituirea de stări politice de natură să întrunească

guvernări constituționale și parlamentare cinstitute , nu se fac în vederea rotativei.

Dacă s-ar putea realiza minunea ca un guvern național , de pildă, să poată înfăptui revizuirea Constituției , **în sensul întăririi regimului democratice ,**

nici liberalii și nici național-țărăniștii , nu vor pune înaintea egoismul lor de partid .

Dinu Brătianu -Iul.Maniu / 26 iun.'34

16.) Legea utilizării elementului românesc în întreprinderi , 2-3 iul.'34

ing. N.Todorescu (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor) , 2-3 iul.'34

(DAD, MO 9 , 10, șed.din 2 și 3 iul.'34)

a) **ing. N.Todorescu** : **Expunerea de motive** ;

b) **ACCuza** (LANC)

c) **dr.N.Hasnaș** (PNL)

d) **G.Deleanu** (PNL-g)

e) **N.Rizescu -brănești** (PNL)

f) **Flaviu Șuluțiu** (PNL)

g) **Al.Alimănișteanu** (PNL)

h) **Șt.Mihăescu** (PNT)

i) **M.Plătăreanu** (PNL)

j) **Fritz Conert** (P:Germ)

k) **V.Serdici** (PNT- ex lupist)

l) **Adam Ionescu** (PȚ-fără Lupu)

m) **Petre Bejan** (PNL)

n) **Pamfil Șecaru** (" Curentul ")

o) **I.Răducanu** (PNT)

p) **Vlad Dimitriu** (PȚR)

r) **Eugen Tireanu** (Raportor)

[LD : Doc. integrale la ...**fișierele partidelor respective ...**

Problematizat la.... **fișier Naționalism II**

[LD : Există **două linii de polemică** . Una legată de paternitatea legislației în materie :

Legile Vintilă Brătianu (1924-25) ; **Legea Răducanu** (1929-30) care le-a suprimat ;

Legea Teodorescu (care se debate)

Cealaltă polemică oglindește concepțiile privind **protecția muncii naționale**,
viziunea asupra **industriilor, a străinilor, a capitalului** .

[LD : la fel ca în cazul celorlalte legi, dezbaterile la această lege prilejuiesc paranteze
deosebit de interesante despre : **istoric industria românești ;**

evoluția legislației economice ;legile protecționiste ; doctrinele economice

("**prin noi înșine !**" ; "**porți deschise**") ; **naționalismul economic ; capitalul străin ;**

xenofobia economică ; antisemitism ; ș.a.

În aceste polemici, **statisticile și situațiile** sunt vehiculate în funcție de opinia partizană,

încât este foarte greu de recompus realitatea . Încerc totuși...]
Legea utilizării elementului românesc în întreprinderi , 2-3 iul.'34

17.) Congresul PP-Averescu , Brașov, 10 iul.'34

(" Adevărul" , an 48, nr. 15.487, 8811, 12 iul.'34)

Document integral - fișier PP .

-**Petre Papacostea** - **critică activitatea guv.liberal ; critică acțiunea lui Mihalache, a PNT ;**

"Țara se află în pragul revoluției .

Ea poate fi făcută cu brutalitate ori pe cale pașnică.

Mareșalul și-a pus o chestiune de conștiință :

sau în fruntea guvernului , ca să previe revoluția,

sau în fruntea mulțimii , ca s-o canalizeze ."

-**Al. Oteteleşanu** -**Critică acțiunea partidelor ; critică fraudele liberalilor c**

are au împiedicat intrarea averescanilor în Parlament ;

respinge îndrăzneala liberalilor care învinuesc PP de tendință prodicatoriale,

când ei guvernează cu stare de asediu, cenzură și înăsprirea legii Mârzescu !

-**Gr.Trancu** - **lași** - **Critică acțiunea partidelor care se pretind democratice ,[PNT]**

dar au făcut represiunea de la Lupeni și Grivița ! [-----]

Al.Averescu / 10 iul.'34

▣ **Dictatură cu "investire"**

[LD : nu era o noutate ! Sistemul acestor " revoluții " , eu l-aș numi "**presiune electorală**" .

A fost practicat **de țărăniști** aproape 10 ani , cu punct culminant în **toamna 1928** .

A fost practicat **de liberali** , în timpul guvernării Vaida , cu punct culminant în **toamna 1933** .

La urma urmelor , **de ce să nu-l fi folosit și Averescu -Gh.Brătianu ...** în toamna **1934 ?!**

Cuvintele erau rostite , exclusiv pentru **urechile MSRegelui** și pentru semnal.

Era totuși o deosebire : PNL și PNTJ au cucerit puterea pentru partidele lor ,
cu respectarea regimului parlamentar democratic.

Parcă mareșalul Averescu nu voia asta !

Prin contagiune , mai era vorba de " **modele** " . **acolo unde nu erau "regi autoritari "**
au fost ... Hitler , Mussolini , Franco .Și i asta -i adevărat .

Dar mareșalul era cel chemat ?! **Carol II** nu avea propriul **apetit dictatorial ?**

Antonescu , pe atunci , oare se gândea la asta ?

A fost bine ? A fost rău ? Nu importă .A fost un fenomen contemporan.]

"Deși aș avea nevoie de repaus , constat că nu a sosit momentul

să atârș și sabia politică în cui. Trebuie îndreptarea în țară.

O știu , o simt și o doresc , dar regret că nu am fost lăsat s-o realizez.

Nici o dată **nu am făcut promisiuni , n-am desfășurat programe .**

Cineva m-a întrebat o dată la Cernăuți : **ce program aveți ? .**

Am răspuns prin semne : obraz !

A vorbit aici de dictatură **d.Vasu** . D-sa a spus **că vreau**

dictatura cinstei , legalității și a dreptății , și sala a plaudat .

Cam la fel a vorbit și d.**Otetelișanu** .

Acum câțeva vreme , "**Îndreptarea** " a spus că **vreau dictatura legilor .**

Este adevărat .Da. Eu vreau dictatura legilor.

Dar **vreau să înceteze ura , să înceteze dictatura ilegală** de azi , dictatura bunului plac.

Aș merge până acolo că aș readuce în țară la noi datinile romanilor

care **învesteau pe unul din cetățenii Romei cu puteri discreționare ,**

pentru un anumit termen , și după aceea el se ducea în fața Senatului ,

unde dădea seama de ceea ce a făcut .

Vreau dictatura cu investirea țării , și cei ce o execută **să dea socoteala în fața țării.**

Dictatura oamenilor care fac lucrurile pe ascuns , care înșală , vorbind de **democrație** ,

de **libertate** și care **nu țin seama** măcar de **Constituție** -

dictatura aceasta nu se poate admite .

Dvs.voiți dictatură ; o vreau și eu ; dar cei interesați ne vor împiedica .

Va trebui **să ne înarmăm și să ducem lupta până la reușită.**

Sunt hotărât să încep , cu orice preț , imediat după vacanță , și să duc lupta cu ultima energie.

Doresc să înceteze dictatura ipocrită și să se introducă dictatura cu investirea țării."

P.P. Averescu / 10 iul.'34

18.) Virgil Madgearu , Congresul org.PNTJ Ilfov- București , 10 iul.'34

("Adevărul " , 11 iul.'34) **Doc.integral la fișier PNTJ**

Congresul s-a desfășurat în **sala Tomis** .

Președ. organizației (reales la congres) - **Virgil Madgearu**

Madgearu / 10 iul.'34

▣ **Congresele județene .**

▣ Revizuirea cadrelor

[LD : că se ocupa de reorganizarea și reîmprospătarea cadrelor era bine .

Că se ocupa de caracterizarea vieții poliice , era firesc . Că-și apăra colegii de partid și aparențele , era de înțeles . Că ținta criticilor lui era PNL , era de asemenea de admis .

Dar că îl considera " anacronic " , nu era decât dovada unei uri dezonorante .]

Rostul congreselor județene este de reorganizare a partidului.

Într-un partid democratic se impune **circulația liberă a tuturor valorilor** și organizarea contactului viu cu națiunea. Era necesară **revizuirea cadrelor** în toate județele.

Nu se poate admite ca aceleași cadre să fie păstrate la infinit .

Acest sistem a îmbătrânit P. liberal și P. conservator , devenite **anacronisme** în viața publică a țării.

PNȚ nu poate admite să se formeze în sânul său clici .

Acolo unde se cuibăresc asemenea clici, **ele trebuie ucise,**

căci **n-au ce căuta într-o organizație democratică.**

Madgearu / 10 iul.'34

▣ Unitatea partidului .

Satisfacția pentru reușita fuziunii cu PT a dr. Lupu .

Nu există neînțelegeri nici în **Vechiul Regat**, nici în **Basarabia și Bucovina.**

Sunt **oarecari neînțelegeri în Ardeal**, dar totul se rezumă la **o diferență de temperament** între doi vechi prieteni, **Vaida -Voevod și Iuliu Maniu .**

Ardealul nu se poate despărți nici de unul nici de altul.

Iar **PNȚ face un apel** , pe această cale, la **unirea celor doi conducători ardeleni,**

și speră ca **elementele intrigante** care au creat sau întrețin neînțelegeria , **vor fi înlăturate .**

În nici un caz , **unitatea partidului nu este și nici nu poate fi amenințată**

În primul rând, această unitate este cheazășuită prin șeful partidului, Ion Mihalache, care însemnează **un steag și un program.**

Madgearu / 10 iul.'34

▣ Condiții de guvernare

PNȚ nu va mai primi guvernarea decât cu două condiții :
măinile absolut libere ; durată nelimitată.

Cine și-ar mai lua astăzi răspunderea unei guvernări atât de grele,

știind că guvernarea poate fi **în orice moment curmată** , fără nici un motiv ?!

În orice caz, succesiunea nu poate să revie decât PNȚ și d-lui Mihalache . [-----]

Nu poate fi vorba de partidele mici, care dovedesc că **în toate alegerile**

nu se bucură de sufragiile mulțimii . Așa -zisul **partid al marelui Antonescu ,**

n-a întrunit în ultimele alegeri **nici 2 % !**

" Am prea mult **respect pentru bătrânețea unui om** care a însemnat mult în țara

noastră , ca **să spun tot ce cred despre înecarea din mai ,**

de a se face **un guvern prezidat de mareșalul Averescu .**

Prefer să tac, dar , tăcând, să nu se creadă că n-aș putea să vorbesc ,

pentru a arăta țării **tot grotescul și ridicolul încercării din mai "**

Așa fiind, nu rămâne decât o singură soluție : un guvern național-țărănesc.

De aceea trebuie să se termine lucrările de reorganizare a partidului.

Congresul a fost fixat pentru 16 septembrie.

Madgearu / 10 iul.'34

▣ Dictatură ?!

În ce privește dictatura , **după cele petrecute în Germania, nimeni nu mai are poftă** de așa ceva . La noi, **dictatura înseamnă aventură,** iar aventura înseamnă **catastrofă națională.**

PNȚ nu va tolera așa ceva .

Madgearu / 10 iul.'34

▣ PNT - PNL

[LD : De ce Dinu Brătianu s-a adresat lui Iuliu Maniu și nu lui Mihalache ?!

Un posibil răspuns, în diatribele lui Madgearu , ale țărăniștilor .]

În criza din mai , când era în pericol ordinea constituțională, PNT nu putea sta deoparte .

O dată criza trecută, național-țărăniștii nu mai înțeleg să mai servească de " cârje unui olog."

Dinu Brătianu care a calificat țărănismul ca " escrescență a frământărilor de după război" " Dacă suntem o escrescență , pentru ce d.Dinu Brătianu a solicitat o întâlnire politică d-lui Maniu ? "

Dinu Brătianu a mai acuzat partidul că nu are un program economic.

Respinge acuzația , expunând întreg programul economic al PNT :

contingentare , import, export, politică agrariană etc etc.

Madgearu / 10 iul.'34

▣ Moțiunea PNT

La terminarea discursului, Madgearu face elogiul lui I.Mihalache * .

Se trimit 3 telegrame : Mihalache, Maniu , Lupu .

Apoi se votează Moțiunea :

/ Congresul este rezultatul organizării după noul Statut ;

/ Congresul ratifică fuziunea PNT cu PT-dr.Lupu ;

/ Este hotărât să lupte pentru înfăptuirea programului PNT ;

Notă *

Ion Mihalache , era în vizită în Ardeal ("Adevărul" , 12 iul.'34)

[LD : Este ocolit cu grijă și evitat să se vorbească de Regele Carol.

Și atunci nu am ce consemna decât ... zvonuri, insinuări, presupuneri , ipoteze..

/ Că Mihalache a fost în Ardeal , unde s-a întâlnit , în special, cu Vaida, care a făcut niște declarații la Arad ...("torturile" la care a fost supus de Maniu)

/ Că este dar nu este vorba despre 9 din organizațiile din Banat și Ardeal...

/ Că este vorba despre " altceva" ... care ține de atitudine și de program ::

/ Că mișună o lume de " partizani" , care enervează și turbură liniștea celor doi ardeleni...

/ Că, în fond, diferendul există , altfel nu ar fi intrigi...

/ Că PNT nu se mai poate expune la întâmplări ca cele din trecut ...

/ Că Maniu nu poate accepta condițiunile din prezent ...

/ Că totul depinde de atitudinea lui Vaida ...

PNT / 10 iul.'34

19.) Dinu Brătianu-Gh.Tătărescu - frământări politice , 10 iul.'34

Dinu Brătianu - Gh.Tătărescu // culise politice // iul.'34

(rev."Parlamentul românesc" , an V, nr. 149, iul.'34 , p.11)

Dinu Brătianu își păstrează neclintită autoritatea de șef al PNL , de " tutore" al guvernului.

Și-a convocat " supușii" la sfat .L-a supus pe Tătărescu unui adevărat interogatoriu :

/ ce a fost cu "criza din mai " ?

/ ce gândește despre o eventuală modificare a Constituției ?

/ ce are de gând cu mișcările extremiste de dreapta ?

/ de ce a fost atât de amabil cu PNT, în ultima vreme ?

Tătărescu a răspuns cu deferență , prompt, la toate întrebările .

20.a) Dizolvarea organizațiilor hitleriste din Ardeal , 12 iul.'34

20.b) **Matei Socor** , Comitetul Mondial contra războiului și fascismului , Paris, iul-

aug.'34

(Clopotul" , an II, nr. 48, 17 aug.'34)

[LD : vezi la "**Cartea neagră a comunismului**" caracterizarea mișcării și a rolului de "coloana a V-a" a Moscovei ... În rest , dau articolul pentru a nu uita ...

Socor și Constantinescu -Iași participă din partea CNA -România .

Vor participa, cu același prilej , și la **un congres al femeilor și la o spartachiadă muncitorească** , despre care va relata Constantinescu -Iași .]

Plenara **Comitetului Mondial contra războiului și fascismului**, a avut loc la Paris, între **30iul. - 15 aug. , în sala Mutualité** , într-o atmosferă de însuflețire și de discuție serioasă a problemelor care stau în fața **mișcării antifasciste internaționale.**

Au participat 100 de delegații din toate țările.

Prima ședință a fost deschisă de către **Henri Barbusse**, conducătorul mișcării antifasciste din Franța . **Au participat 100 de delegați din toate țările .**

Din partea Rusiei, au venit doi delegați : **Elena Stassova** , secretara "**Ajutorului Roșu Internațional**" și **Svernik**, secretarul general al **Sindicatelor** din Rusia.

România a fost reprezentată prin prietenii prof. Constantinescu-Iași și

Matei Socor. Toți delegații au făcut Rapoarte arătând situația din țările respective.

Nota dominantă a Plenarei , a fost **Frontul Unic Antifascist .**

Atât la ședințe , cât și la manifestațiile de stradă , **lozincile au fost :**

A bas la guerre ! Le Soviets partout ! Unité d'action !

Frontul Unic însă n-a putut fi realizat în toate țările .

În România, de exemplu, **Partidul social-democrat n-a ajuns încă la justa apreciere a necesității acestui pas**, și **refuză** , cu tot exemplul partidelor socialiste din Franța, Italia și Austria , **să adere la unitatea de acțiune.** [-----]

În concluziile puse, **Henri Barbusse** , a arătat că **sarcina cea mai importantă și imediată a mișcării este lărgirea Frontului Unic** , acolo unde a fost creat ,

și **crearea lui în țări ca România , unde el încă nu a luat ființă** [-----]

Matei Socor / iul.' aug. 34

[LD : vezi mai departe cum au decurs tratativele de Front Unic ... în perioada următoare]

20.c) **prof. P.Constantinescu- Iași , două congrese antifasciste, Paris, aug.'34**

(" Clopotul" , an II , nr.49, 24 aug.'34)

Congresul femeilor Spartachiada

[LD : Cu toată cenzura , la Botoșani apare acest ziar a lui Scarlat Calimachi care ,la neorie , își schimbă titulatura. Cine-l citea ?! Cine-l lua în considerare ?! Cui să-i fi fost frică ?! Pe cine să fi deranjat lupta pentru pace , lupta contra războiului , mișcarea sportivă ?! Cine finanța aceste întruniri internaționale ?! De ce în Franța ?!

În epocă , nici întrebările nu se puneau ... dar răspunsurile !

Împreună cu **Socor, Constantinescu -Iași participase la Congresul mondial contra războiului și fascismului**, prezidat de Henri Barbusse. (vezi art. lui Socor)

Ei. și dacă tot era acolo, a participat și la celelate două manifestații :

mișcarea de femei și sportul muncitoresc.Îl dau ca mostră . Atenție la limbaj și politizare !

LD : Vezi poate faci o trimitere la "**Cartea neagră a comunismului**"]

" Aseară s-a terminat , printr-o formidabilă adunare de **50.000 de participanți** ,

în parcul Garches, **Spartachiada antifascistă** ,

într-un entuziasm de continuă tensiune a proletariatului francez .

" **Două săptămâni de congrese** , "rassemblements" și conferințe mondiale ,

cu **participanți din toate colțurile lumii** -

două săptămâni de înfrățire între muncitori și intelectuali ;

două săptămâni de încordată voință de luptă contra războiului și fascismului -

înseamnă zilele de la **30 iulie la 15 august** , încadrate în spațiul Parisului,

sortită însă întregii lumi ce-asteaptă mântuirea de la hotărârile luate.

Femeile

" Între **4 și 7 august** , a avut loc la **Paris**, în vasta sală a **palatului Mutualité**,

adunarea mondială a femeilor pentru lupta contra mizeriei , războiului și fascismului.

Au participat peste **1.200 delegații** , din care peste **500 din afara Franței, din America de Sud, Indo-China, Africa** și din mai toate **țările Europene**.

Era o înfrățire de **femei albe și negre** , de **intelectuale** subtile și **lucrătoare** din uzină , **țărânci** și **gospodine** - delegații a **sute de organizații** , cu **sute de mii de membre** unele, de largi și variate tendințe, **de la comuniste la creștine**.

" Afară de **țările capitaliste** , a fost reprezentată **Uniunea Sovietelor rusești** , printr-o puternică delegație de **10 luptătoare** , în toate domeniile .[-----]

În fruntea delegației a fost **Elena Stassova** , veche luptătoare pentru eliberarea femeii ruse , care a participat la organizarea și conducerea **Congresului** .

[LD : Socor spunea că era secretara " **Ajutorului Roșu Internațional** "]

Datele prezentate în **Raportul** său, arată o enormă dezvoltare spirituală a femeii rusești , care a emoționat tot Congresul. [-----]

" **Congresul** s-a încheiat prin redactarea unei " **Cărți revendicative** " , citită de fruntașa franceză Bernedette Cattaneo , în care se cuprind **toate nevoile și durerile femeii robită de două ori în țările capitaliste**.

" **Din România** , au participat două delegații intelectuale de la Cluj : **Zoe Bugnariu și Lisbet Lăcătuș** , una în numele **Comitetului național** , ca și câteva **reprezentante ale muncitorilor și studenților români de la Paris** .

Ca invitați , a participat **Matei Socor și subsemnatul [Petre Constantinescu -Iași]**

însărcinat din partea Executivului ITF de a organiza

Conferința delegatelor membre ale corpului didactic. ."

Sportivii

Între 11-15 august , a avut loc un alt grandios " **rassemblements** " .

Spartachiada sportivă , care a avut același rol , de a aduna la un loc reprezentanții sportului muncitoresc . Au participat sute de echipe din 14 țări , aproape 200 concursuri .

N-a fost nici un concurs mai important în care să nu se distingă echipele reprezentând

Uniunea Sovietică . [-----fotbal -----]

Duminecă, în marele stadion Pershing de la Vincennes, **s-au distins atleții sovietici** , în frunte cu Zvamenschi [-----]

De remarcat diferența accentuată între femeile sovietice și celelalte concurențe , ca un **reflex natural al libertății complete de care se bucură femeia în Uniunea Sovietică** .

Reflecții politice ...

În ultima zi a Spartachiadei , în fața unei imense mulțimi ,

organizatorii și delegații celor 14 națiuni , au arătat **deosebirea fundamentală între sportul muncitoresc și cel practicat de organizațiile burgheze**.

Capitalismul - ca pe tot ce atinge el - a transformat sensul intereselor sale, esența acestui minunat mijloc de perfecționare a rasei umane .

Capitalismul a mercantilizat și falsificat deci sportul .

În vremea din urmă , **organizațiile sportive au fost folosite ca arme de fascizare** , prin militarizarea și ațâțarea războinică.

Dar **în fața sportului capitalist** , se ridică mereu mai organizat și puternic **sportul muncitoresc** , curat și mândru, **ca însăși clasa proletară** ce întoarce azi **carul istoriei pe adevărata lui cale** "

P.Constantinescu -Iași /

21.) **Mircea Cancicov , Victor Iamandi , declarații politice , Târgu Ocna,20 iul.'34**

(Adevărul " , 21 iul.'34)

Prilejul : instalarea **av. Florian ca președ. al org.PNL** din Tg.Ocna , la care au participat numeroși parlamentari și partizani din jud Bacău și Iași .

a) Cancicov / 20 iul.'34

▣ **Tinerii liberali**

▫ Neo - liberalism

▫ Testamentul politic al lui IG Duca

[LD :f.f. interesante , f. f . importante opiniile lui Cancicov.

Ele ar putea da o idee despre **adevărată și reala** atmosferă din PNL , a ceea ce s-ar fi putut ascunde în spatele **sintagmei " bătrânii " și " tinerii " liberali.**

Este semnificativă mobilizarea sub **semnul moștenirii testamentare și a continuității doctrinei a lui IG Duca** - steag preluat de **Dinu Brătianu** - de care se părea , că ... **Tătărescu dădea semne de îndepărtare.]**

" Noi, generația tinerilor liberali , care am avut onoarea să fim înrolați sub conducerea regretatului și în veci neuitatului nostru îndrumător spiritual IG Duca, nu vom uita nici o dată că prin jertfele și eforturile noastre comune am contribuit , în epoca celei mai grele încercări prin care a trecut partidul național-liberal , la crearea aceluia neo-liberalism care a adus partidul , prin practica **drepturilor constituționale și a votului universal,** din biruință în biruință, până la primirea **sarcinii guvernării.**" Mândri și respectuoși față de trecutul glorios al acestui partid, **revendicăm onoarea de a fi contribuit , sub conducerea lui IG Duca la crearea acestui spirit de înnoire și purificare , care a ridicat PNL în spiritul opiniei publice încât să fie reclamat , indicat și impus de votul universal , la ridicarea morală și economică a țării.**

"S-a dovedit astfel că **sărăcia și suferința** , departe de a fi o piedică, **au dus la înălțarea partidului liberal,** la un nivel la care **nu l-ar fi putut menține preocupări materialiste sau sprijinul forțelor bancare și trusturilor industriale , forțe pe care noi, dacă le socotim necesare economiei naționale, le-am disprețuit și le excludem din religia noastră politică .**

Cancicov / 20 iul.'34

▫ Testamentul politic al lui IG Duca

▫ Spiritul economic

▫ Ideea de ordine

" Să spunem d-lui Victor Iamandi **să comunice membrilor guvernului** ,emațiune a PNL, că partidul , cu care uneori **nu se ține contactul destul de strâns,** înțelege să servească mai departe **idealurile pentru care a trăit și s-a jertfit IG Duca.**

"Avem **datoria sacră** să veghem la **executarea testamentului său politic.**

Din numeroasele **codicile ale acestui testament** , rețin în astă seară ,pentru a le reaminti d-lui Victor Iamandi , ca membru al guvernului, două :

" **Primul, reprezintă acea dorință ultimă și de totdeauna a lui IG Duca : guvernarea noastră ca și opera noastră administrativă , trebuie să fie fără demonstrații de paradă, condusă de spiritul economiei și ferită de cheltuieli inutile. Numai astfel sacrificiile și jertfele de tot soiul , ce pe calea legii bugetare și a procedurii excepționale a decretelor vom impune tuturor categoriilor sociale , vor fi acceptate fără murmur , ca un sacrificiu necesar, liber consimțit .**

"**Al doilea codicil din testamentul lui IG Duca , se referă la ideea de ordine.**

Desigur, **nu ordinea brutală** , care făcea altădată ca < liniștea să domnească la Varșovia ! > prin scoaterea forțelor polițienești în stradă .

E vorba de **acea ordine în spirite, în conștiințe, în voințele de înfăptuire , care duc la o adevărată disciplină națională,**

prin respectarea de către toți a **normelor legale și constituționale , fără de care nu se poate concepe nici libertate, nici democrație."**

▣ Modificarea Constituției ?

▣ Apărarea regimului constituțional democrat

[LD : spusele sale dau semnale privind **tentativele oculte de revizuire a Constituției** , întârziate și deșuate , atunci , pentru o perioadă , dar realizate în 1938 .
Va trebui să surprinzi undeva și cumva ... nașterea , evoluția și împlinirea acestei tendințe]

" Desigur , nu se servește ideea de ordine atunci când , din senin , nu se știe cum , nu se știe de unde , nu se știe de ce , se provoacă îngrijorarea opiniei publice prin **aruncarea intempestivă a formulei modificării Constituției** .

" **Opinia publică** a reacționat . **Partidul național - liberal** reacționează . **Partidul național-liberal** a dat dovadă în trecut , chiar sub regimul censitar , zis oligarhic , nu numai că **nu se teme de modificările constituționale** , dar **le poate determina** atunci când necesități naționale sociale și politice le fac necesare , **dar numai cu respectarea tuturor formelor constituționale** , și după un **prealabil proces de opinie publică** , chemată și **provocată să delibereze asupra unor noi orientări** .

Inițierea modificării Constituției , în 1913 , de Ion Brătianu , a permis în România Mică o **adevărată deliberare a păturii conducătoare** , prin contribuția pe care a dat-o într-o polemică ce va rămâne un **moment de cugetare și documentare** în toate revistele timpului , cu caracter social și politic . La această discuție largă au participat **toți fruntașii politici** ai țării , **toate Cercurile de studii** ale partidelor politice , toată **intelectualitatea și întreaga presă** .

Pe când **astăzi , prin șoapte** , pornite din **oficine ascunse** , răspândite tainic de oameni care pot compromite chiar ideile bune , din senin se vorbește de **modificarea Constituției** , care capătă astfel aspectul unui **adevărat atentat** contra **ținerii democrației** , care tocmai **începuse să dea roadele unei orientări cuminti și așezări definitive** , în acești **15 ani de aplicare** .
Care sunt relele ce decurg din aplicarea Constituției și **care sunt principiile sau textele** anume , **care au împiedicat instaurarea unui regim politic normal** în ultimii ani în România ?
Într-un editorial de la începutul lunii iunie , marele ziar parizian "**Le Temps**" , comentând **zvonorile alarmante** cu ocazia crizei din mai , se exprima astfel :
< **Sunt exagerări** , în România nu s-a proclamat dictatura . Trebuie să constatăm că **în România este ceva anormal în felul cum rapid și neașteptat se deslănțuie crizele politice** . **Lipsește astfel stabilitatea ; cea mai bună politică externă , ca și cea mai bună politică internă , nu pot da rezultate sperate** . >

Desigur , zice și opinia publică românească , **e ceva anormal** . Dar toată lumea este convinsă că **aplicarea sinceră a Constituției , ar înlătura tocmai acest anormal** .

" **Modificarea Constituției** ar fi **profitabilă numai aventurierilor politici** , cari ar dori **stabilizarea și normalizarea anormalului** .

PNL , în permanentă evoluție și în continuă adaptare , azi , ca și în trecut , când nevoia s-ar prezenta , **va aborda cu curaj** orice problemă , **care ar implica modificarea Constituției** .

Nu permite , și nu va putea permite , însă , **ca această problemă gravă să se pună și să se tranșeze în mod ocult** , prin înlăturarea procedurii legale prevăzută , ca orice normă de procedură , tocmai pentru **respectarea drepturilor cetățenești** .

▣ Mesaj către guvern

" Îl rugăm pe dl Victor Iamandi , **să comunice guvernului** din care face parte , că **Partidul este unanim să ceară :**
nici o concesie și nici o slăbiciune în apărarea ordinii publice ,

prin **aplicarea severă dar dreaptă a legilor de apărare a statului ;
nici o abatere** de a linia dreaptă trasată de marii înaintași ai partidului nostru ,
care duce la **apărarea prin toate mijloacele și cu orice jertfă
a regimului constituțional democrat "**

Mircea Cancicov / 20 iul.'34

Victor Iamandi / 20 iul.'34

▣ **Acțiunea și sacrificiul PNL**

▣ **Pericolul terorismului .**

" Veniți la guvern acum **8 luni de zile**, prin **încrederea țării și a regelui**
- după **5 ani de opziție** în care **ne-am pregătit** pentru a da statului
o cărmuire pozitivă și regeneratoare ,angajați în opera de apărare a ordinii publice,
grav amenințată de terorismul unei bande analfabeți și criminali ,
la care se adăugase isteria unor cercuri corupte și ratate ,
reprezentând **o infimă minoritate a așa-zisei noastre societăți " înalte"-**
a trebuit să pierdem în această luptă , pe care am purtat-o împotriva conspiratorilor,
pe marele nostru **conducător și animator IG.Duca. "**

b).Victor Iamandi / 20 iul.'34

▣ **Doctrina și programul PNL**

" Azi însă stăm pe temeiul inebranabil al **doctrinei și al programului partidului liberal -**
așa **cum le-a formulat** înainte de venirea noastră la guvern,
nemuritorul spirit creator și intuitiv al lui IG.Duca .

" **Doctrina democrației ,** adică **a suveranității populare ,**
sintetizată în sistemul reprezentativ al parlamentarismului ,
al libertăților publice consacrate de **Constituție**
și al respectului tuturor instituțiilor **îsvorâte din aplicarea principiilor ei.**

" Programul partidului liberal, adică al realizării acelei opere de **redresare economică,**
financiară și administrativă , în sensul **asigurării echilibrului normal**
între interesele tuturor claselor și categoriilor sociale.

Victor Iamandi / 20 iul.'34

▣ **Revizuirea Constituției ?**

▣ **Constituția din 1923**

[LD : Ce se va întâmpla cu **Iamandi între 1934- 1938 ...** de va deveni unul dintre colaboratorii lui
Carol, **sprijinitor al octroaerei Constituției,** pe care o respingea cu atâta vehemență ?
Vom vedea ! .]

" Pentru îndeplinirea acestor misiuni [**programul PNL**] **nu e nevoie de nici o transformare**
bruscă a pactului nostru fundamental , ale cărui **idei cardinale** și a cărui **elasticitate de**
adaptare la situația reală a țării se **înfățișează ,** cel puțin pentru câteva decenii de acum înainte ,
ca **singurele criterii de funcționare a statului.**

"**Constituția din 1923 ,** votată de adunările naționale constituționale ,
sub directă conducere a lui **I.C.Brătianu ,**

trebuie să stăpânească întreaga epocă de consolidare a României reîntregite .

A se ațâța chestiunea unei modificări a Constituției -

fără ca conștiința obștească să ceară așa ceva și fără ca interesul țării să o reclame ,
însemnează a se provoca frământări interne inutile și periculoase.

" **Simplificarea aparatului de stat și rețușarea unor instituțiuni** a căror funcționare
nu este destul de strânsă și de satisfăcătoare , acestea **se pot realiza în cadrul suficient și de**
accesibil al actualei Constituții.

Dacă suntem categoric împotriva modificării Constituției ,
pe care n-o cere nimeni și care nu poate folosi la nimic,

suntem cu atât mai înverșunați adversari ai schimbării pactului nostru fundamental pe calea octoaerei . "
Victor Iamandi / 20 iul.'34

▫ **Organizații teroriste și criminale**

▫ **Duplicități iresponsabile.**

[LD : **nu se înțelege prea bine cine vrea schimbarea Constituției ? Poate mă înșel ? atunci... toată judecata se răstoarnă !**]

" **Guvernarea noastră**, sprijinită pe voința marelui majorității a țării și pe încrederea Coroanei, **trebuie să meargă înainte până la îndeplinirea completă a programului cu care a fost adus la cârmă.** Dar , pe lângă aceste comandamente , **care cer un regim de durată și de continuitate la cârma statului, partidul liberal are un drept imprescriptibil** de a rămâne în fruntea treburilor obștești, pentru a-și da întreaga lui contribuție la consolidarea țării , pe care și-l **trage din sângele generos al lui IG Duca**, care a fost **ucis mișelește** tocmai în momentul **când trebuia să înceapă marea sa acțiune reparatoare .**

" **Generația noastră** rămâne neclintită pe linia de luptă pe care o ocupă astăzi.

Amenințările ce ne vin din subsolul conspirațiilor criminale, nu ne intimidază.

Cu noi este țara întreagă , țara cea sănătoasă și hotărâtă.

Cu noi este partidul liberal ale cărui forțe , **până acum rezervate și îndelung tolerante , vor fi aruncate în arena publică pentru a înfrunța pe teren pe protagoniștii ticăloși ai bombei și ai revolverului .**

Nu suntem dispuși să mai admitem

teroarea catilinară a câtorva nemernici

care au scoborât în noroi și sânge naționalismul și religia.

" În ceea ce privește pe acei oameni politici care,

după ce au fost scoși din circulație de voința populară ,

încearcă asăzi să beneficieze de spiritul morbid al unor grupări organizate la întuneric pentru asasinat și distrugere ,

e bine să ia aminte că **suntem gata la toate sacrificiile pentru a pune ordine în această țară,** rămasă din nenorocire prea multă vreme

la bunul plac al tuturor aventurierilor și naufragațiilor vieții noastre publice. "

Vict.Iamandi / 20 iul.'34

22.) Victor Iamandi, (subsecretar de stat , Interne) , interview , Slănic, 24 iul.'34

("Adevărul" , 27 iul.'34 + foto Victor Iamandi)

Slănic, 24 iul.'34

Prof. **I. Ko"nig- Roman** , colaborator al ziarului " *Czernowitzer Morgenblatt* " , a obținut un interview de la **Victor Iamandi** .

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Declarațiile de la Iași, Botoșani, Tg.Ocna**

▫ **Regim democratic , constituțional .**

[LD: este vorba de un turneu politic al lui prin Moldova.

Pe de o parte, era miza **alegerilor locale** ce urmau să fie în august , pe de altă parte , era **răspunsul PNL la acea " criză din mai"** (tentativa lui Averescu de a veni la guvern) care tulburase disproporționat scena politică românească, dar și o **resuscitare a agitațiilor extremiste de dreapta** . Mie îmi lipsesc declarațiile lui de la Iași și Botoșani]

"**Declarațiunile** pe care le-am făcut în ultimele două săptămâni,

la manifestațiunile de la **Iași , Botoșani și Tg.Ocna** și prin care **am afirmat nevoia imperioasă**

de a se organiza **o apărare cât mai serioasă a regimului democratic și constituțional** în țara noastră și de a se da o expresie cât mai amplă **acțiunii de opinie publică împotriva tendințelor anarhice ale extremiștilor de dreapta**

- au izvorât din aceleași principii pe care , de ani îndelungați, **le-am susținut și le-am propovăduit cu hotărâre** , și prin presă, și de la tribuna parlamentului, și de pe banca ministerială , și prin întreaga mea activitate politică.

" **Mă găsesc**, prin urmare , pe linia dreaptă și limpede a consecvenței pe care mi-a dictat-o , pe de o parte , **doctrina și programul partidului național-liberal**,

în serviciul devotat al căruia mă găsesc de aproape 20 de ani , iar , pe de alta, **situația cu totul specială a României** , care nu-și poate desăvârși consolidarea și nu-și poate asigura o dezvoltare pașnică și rodnică în viitor,

decât în cadrul pozitiv și armonic al unei chibzuite democrații naționale. "

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Agitații anarhiste , extremiste**

[LD : aluzii la Averescu , la Goga, la Gh.Brătianu , la Iunian ?

Numai că țara ... nu părea nici în " unanimitate " , nici " definitiv câștigată" , regimului democratic și constituțional - cum declara Iamandi .]

" **Dacă aceste directive și comandamente politice și sociale** au luat, în vremea din urmă , în acțiunea mea - care , de altfel, este **și a partidului liberal în întregimea lui** -

o formă atât de categorică și de pregnantă , explicația stă în faptul că **agitațiile - și cele văzute și cele nevăzute - ale extremiștilor de dreapta , stimulați și de spiritul de aventură al unor politicieni fără scrupule**

- pe care **votul universal i-a scos din circulație** -

au devenit , dacă nu direct amenințătoare - ceea ce ar fi grav -

însă **destul de îngrijorătoare pentru a nu ne lăsa indiferenți. "**

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Pentru front democratic PNL-PNT**

[LD : era necesară și posibilă organizarea acestui front ?

Cine a fost vinovat că el nu s-a putut crea ?

Unde începe și se termină reciproca culpabilizare ?

Cât a contribuit acest eșec la instaurarea dictaturii regale ? dar a lui Antonescu ?

De ce , la urma urmei, nici după 50 de ani de dictatură comunistă, cele două mari partide istorice nu s-au putut acorda ,

să dea o șansă acestui popor și acestei țări ?! Și chiar lor ?!

Întrebări, întrebări , puse istoricului de azi, pentru istoria de ieri.]

" Țara , în unanimitatea ei , este

definitiv câștigată regimului democratic și constituțional.

Încrederea constantă pe care ea o manifestă celor două mari partide de guvernământ

- **național-liberal și național-țărănesc** - o dovedește cu elocvență pilduitoare .

Trebuie însă ca această încredere

- concretizată printr-un atât impresionant coeficient de voturi -

să fie transformată într-o mare forță dinamică , de a cărei acțiune organizată sistematică se sfârșe toate **tentativele morbide și dizolvante** ale pescuitorilor în apă tulbură"

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Pasivitatea , nealitatea minorităților .**

- **Koning : Ce părere aveți despre loialitatea populației minoritare ?**

[LD : scăldată și prudentă caracterizare. Trebuie citit dincolo de cuvinte.

Și, mai ales, în funcție de conjuncturi . Cuvântul " **expectativă**" este cel mai potrivit]

" **Populațiile minoritare** din România , afară de unele excepțiuni destul de însemnate de altfel, au avut de la Unire și până astăzi față de statul nostru, **o atitudine pasivă de expectativă.**

desigur, explicabilă din punct de vedere psihologic,

deși, în genere, n-au lipsit nici de la **lealitatea** cuvenită ca cetățeni ai acestei țări.

"Unele minorități au însă și astăzi ochii ațintiți dincolo de frontiere,

unde îi mână anumite porniri și speranțe încă prezente în conștiința lor .

" Dar credem că trecerea timpului și fixarea definitivă a așezămintelor noastre de stat ,

vor netezi toate asperitățile și vor face să se pătrundă și cei mai refractari

că România reântregită de astăzi este o creațiune organică

a cărei existență permanentă nu poate fi tulburată de pretențiuni pe care le respinge ,

deopotrivă, și de dezvoltarea istorică a poporului român și

drepturile sale imprescriptibile la o viață comună și unitară. "

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Sașii**

▫ **Dizolvarea org.hitleriste**

-Koning : Ultimele evenimente n-au modificat bunele raporturi între populația minoritară și majoritatea ? Mă refer la atitudinea sașilor ?

" Când mă întrebați dacă **ultimele evenimente** survenite n-au modificat raporturile dintre statul

român și sași, desigur, vă referiți la recentul **Jurnal al Consiliului de miniștri** ,

prin care s-au dizolvat **organizațiile național-socialiste** (hitleriste) ,

ale acestei minorități etnice.

" Răspunsul nostru e clar și precis : a se vorbi despre o schimbare a raporturilor dintre statul

român și minoritatea germană din România , care ar rezulta din actul dizolvării organizațiilor

hitleriste - **ar însemna că întreaga populațiunea săsească ar fi cuprinsă în batalioanele**

de asalt . Faptul aceasta nu este și nu poate fi adevărat ,

pentru că în **organizațiile național -socialiste de sub conducerea lui Fabritius** ,

nu era înglobată decât **o parte puțin însemnată a populației săsești.**

" În noiembrie 1933, când guvernul a făcut cunoscutul pact electoral cu sașii,

conducerea **Partidului Național German își luase ea însăși obligațiunea**

de a impune celor afiliați hitlerismului, dizolvarea,

recunoscând fățiș inutilitatea și primejdia unor astfel de organizațiuni ,

chiar pentru propriile interese ale minorității.

" Guvernul, procedând la dizolvare, pe bazele Legii de apărare a statului,

în prevederile căreia acțiunea **organizațiilor hitleriste săsești intră cu prisosință,**

n-a făcut decât să consacre , de drept și-n fapt , o hotărâre existentă anterior ,

menită ,pe de o parte, **să apere ordinea publică,** iar , pe de alta,

să dea posibilitate Partidului Național German

de a-și reface întreaga sa autoritate de reprezentant politic al acestei minorități.

" În România, nu se putea tolera existența unei grupări ale cărei inspirațiuni

să vină de la Berlin și ale cărei scopuri și metode întrebuițate

să ducă la periclitarea regimului nostru politic. "

Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ **Politica minoritarilor.**

[LD : răspunsul lui Iamandi a fost doar **o declarație politică și un deziderat .**

Între deziderat și realitate era o distanță considerabilă , din ce în ce mai **deteriorată.**

Cât privește minoritarii în partidele românești, mai ales în provinciile alipite,

afirmația era hazardată. Cel mult ... **unele "pacte electorale"** , încercate de unele partide

(PNT, PT-Lupu, PRȚ-Iunian ș.a.) datorate dorinței de **a trece pragul electoral** prevăzut de

legea electorală. Sau unele **minorități minuscule** (turci, armeni ș.a.)]

- **Koning: După opinia dvs ce politică trebuie să facă minoritățile ?**

Trebuie să se încadreze în partidele românești ?

" Minoritățile de toate categoriile din moment ce se bucură de plenitudinea drepturilor

cetățenești și din momentul în care sunt gata să înțeleagă

că orice politică centrifugă și cu tendințe iredentiste este pentru totdeauna imposibilă și zadarnică în România - trebuie să-și încadreze întreaga lor acțiune în cadrul larg al politicii noastre de stat .
" Numai pe această cale se va putea ajunge la acea **colaborare pozitivă** între toți cetățenii acestei țări și **se va înfăptui opera de consolidare** atât de necesară.
" Partidele politice românești cuprind, în provinciile alipite, și astăzi, elemente care aparțin minorităților , iar o înrolare însemnată și efectivă a acestor categorii de cetățeni în cadrul lor , ar fi privită cu interes și cu simpatie ."
Victor Iamandi / 24 iul.'34

▫ Evreii în viața politică

-Konig : În 1928, PNȚ a încurajat formarea Partidului Evreesc în Ardeal , pentru a slăbi poziția Partidului Maghiar . Nu credeți că evreii din provinciile alipite sunt nevoiți să aibă altă orientare politică decât evreii din regat ?

[LD : atenție ! Era 1934! Se deschidea tunci dilema evreimii din provinciile alipite , care a dus unde a dus . Deosebirea dintre concepția " asimiliționistă" și cea " sionistă" - din rândul comunității evreești - a fost unul din factorii care au determinat **disensiunile dintre cele două curente**, cu **reflex corespunzător** în atitudinea **partidelor românești** față de ele . Numai astfel se explică atitudinea aparent paradoxală a (spre exemplu) **LANC -Cuza** , care avea , dacă nu simpatii, măcar oarecare toleranță interesată pentru sioniști .
Cât privește atitudinea lui **Iamandi** față de evrei , o va plăti în 1940 !]

" În ceea ce privește pe evrei - am spus-o în nenumărate rânduri și-n Parlament și- n afară - noi nu-i putem considera o minoritate etnică.

Mai ales evreii din Vechiul Regat, nici formal , nu pot invoca , pentru ei , **această titlatură.**

" Că ei sunt cetățeni români de altă religie , e adevărat ,

dar , din punct de vedere național și politic,

evreii nu pot avea alte țeluri decât acelea pe care le are națiunea dominantă.

" Socotim că, mai ales , după dobândirea drepturilor cetățenești , **trebuia să dispară** ca organizație specifică și "**Uniunea Evreilor Pământeni**", și orice altă formațiune similară.

" **Crearea unui Partid național evreesc , a fost o mare greșală** , pentru că , prin acțiunea unei asemenea organizațiuni , pe lângă că **nu se aduce nici un serviciu nici coreligionarilor și nici țării**, dar, indirect, **se întrețin și se alimentează mișcările antisemite.**

" Evreii din provinciile alipite trebuie să facă politică de cetățeni români și, după cum **sub stăpânirea habsburgică ei au putut fi cei mai șovini maghiari, sau cei mai buni austrieci,**

tot astfel astăzi pot și trebuie să devină apărători hotărâți ai cauzei românești , de care sunt legați , de acum înainte, pentru totdeauna . "

Iamandi / 24 iul.'34

▫ Minoritari în posturi importante

- Konig : Nu credeți că membri marcantți ai unui partid politic, chiar dacă sunt minoritari, trebuie să aibă roluri corespunzătoare în conducerea partidului și al țării , ca în Franța, Anglia, America, etc ?

[LD : presupun că ziaristul Ko'nig era evreu ; în funcție de etnia lui, întrebările lui pot apărea într-o lumină sau alta : **provocare sau deziderat.**

La așa o întrebare , **răspunsul lui Iamandi a fost exemplar .]**

" Nimeni nu se opune ca acei dintre minoritari - oricare ar fi ei - să ajungă membri marcantți ai partidelor politice și să obțină roluri de căpetenie și-n conducerea partidelor și-n conducerea țării.

" Se cere însă o singură și esențială condițiune pe care cetățenii de origine minoritară trebuie s-o îndeplinească **pentru a urca până sus scara ierarhiei politice :**

Să se identifice întru totul cu interesele țării și să-și însușească complet

idealurile politice ale partidelor românești, renunțând la orice particularism-

adică așa precum s-a întâmplat în Anglia, Franța, America, Italia , etc.

cu acei bărbați care , deși de altă religie și alt sânge ,

au ajuns să conducă cu strălucire destinele țărilor respective "

Victor Iamandi / 24 iul.'34

23.) **Gh.Tătăărăscu** , la "*Părerii libere*" * (tineretul liberal) , București, **declarații**, 3 aug.'34

("Adevărul" , 4 aug.' 34)

La restaurantul Vișoiu, o masă a **grupării "Părerii libere "** , a tineretului liberal.

Au participat : **Gh.Tătăărăscu** , **Gr.Dumitrescu** (guvernatorul BNR) ,

Gh.Gheorghiu (secretar g-ral la Ministerul Muncii) , etc.etc.

Tătăărăscu / 3 aug.'34

▫ **Reformă constituțională ?**

▫ **Dictatură ?**

Referindu-se la polemicele din presă **privind modificarea Constituției**, el a arătat că

PNL nu a avut în Programul de guvernare o asemenea reformă ;

nicăeri **în țară, nu i s-a cerut** așa-ceva ; nici **Suveranul nu a cerut-o**;

"Cei care vorbesc în Țara românească de dictatură, trebuie să fie demenți.

Atunci când factori de drept ar cere modificarea Constituției, aceasta nu se va putea

face decât pe căile legale .**Cine ar face altfel, ar fi un trădător al intereselor neamului "**

Notă*

Comentariu : în PNL există și un "**grup H**" .De ce se chema așa, nimeni nu știa .

Se spunea că ar fi condus de **Petre Gheață** (deputat de Ilfov) , și că ar fi **de"stânga"** ;

Bejan ?Furlugean ?Cosma ? Aznavorian ? dar nu era sigur...**Iamandi ?**

Este o modă de americanizare , de înlocuire a titlurilor cu inițialele.

Binecuvântat fie nașul noului grup ("Facla " , 6 aug.'34)

Gh.Tătăărăscu / București / 6 aug.'34

24.) **Gh.Tătăărăscu, Dinu Brătianu, declarații politice** , Timișoara , 6 aug.'34

(Adevărul " ,an 48, nr. 15.513 , 7 aug.1934) **Doc. integral- fișier PNL**

a) Consfătuire PNL .b) Conferință ministerială .

La Consfătuire :

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▫ **Sinceritate, continuitate, fermitate .**

▫ **Nu " destindere " și abdicare .**

[LD : deși previne auditoriul să nu caute în discursul lui aluzii , pentru ca va fi clar și direct ;

deși vorbește ca și când între el și Tătăărăscu există o perfectă identitate de opinii ;

fără să facă cuiva - mai ales lui Tătăărăscu -vreun proces de intenții ;

Brătianu lovește elegant - cum se spune **-la țintă** (foarte ingenios !)

exact în punctele nevralgice anticipate ca opțiuni ale premierului , atribuindu-i propriile-i opinii :

nu destindere neprincipială !

nu revizuirea Constituției !

**nu prelungirea stării de asediu și cenzurii !
nu puteri discreționare guvernului, în detrimentul parlamentarismului !
respectarea regimului democratic, constituțional, parlamentar !]**

" Nu va ieși din obiceiurile lui de a **discuta fără reticență** problemele politice la ordinea zilei.

" **Nimeni** din dvs **nu trebuie să caute** în cuvântarea mea **aluziuni** ,
cari nu sunt în gândul meu , **nici dorința de a micșora adeversarii politici.**

Am credința că **nu atacurile adversarilor** pot slăbi situația persoanelor sau politice ,
ci propriile lor acte.

De aceea, **să nu atribuim o importanță prea mare amenințărilor, calificativelor,**
ce persoanele politice ne fac , căutând să-și ascundă propriile lor slăbiciuni
și **să creeze diversiuni** în opinia publică asupra faptelor ce li se impută.

Dar nici să dăm impresia că nu reacționăm și
că noi căutăm să îmbunăm pe adversarii politici printr-o **politică așa-zisă de destindere** ,
dar care **nu va fi decât o politică de capitulare** și de **renunțare la sancțiuni** ce țara așteaptă
pentru ușurarea morală a atmosferei viciate prin ultimii 5 ani de guvernare .

Asupra chestiunilor ce sunt la ordinea zilei , trebuie **să ne spunem cuvântul clar și lămurit** ,
pentru ca **să se știe ce vrem** , și **să nu se creadă** că , o dată aduși la putere,
am renunțat la ceea ce am făgăduit în opoziție,

și că alte considerațiuni ne împiedică **să înfăptuim un program matur alcătuit . "**

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▣ **Revizuirea Constituției ? Nu !**

Se discută revizuirea Constituției . "Nu trebuie să alunecăm pe un teren periculos.

Constituția este opera partidului , care , după ce a încheiat într-o singură țară toate provinciile
locuite de români , **a dat statului o operă democratică , bine concepută ,**
bine întocmită , în care **poporul nostru se poate dezvolta liber** ,
dându-i putința **să-și dirijeze singur soarta** ,

dând și **guvernului posibilitatea să administreze , evitând anarhia și dictatura .**

În ce direcție s-ar face o revizuire :

într-una din **extrema stânga** , care **ne-ar duce la neputința de a guverna** ,
sau într-alta de **extrema dreapta** , **care ar suprima libertățile existente ?**
Și una și alta sunt egal de periculoase.

O revizuire a Constituției ar fi și **inoportună și inutilă.**

Nici un guvern nu se poate plânge că dispozițiile constituționale
sunt o piedică în realizările ce a dorit să facă.

Greșelile ce s-au comis **sunt ale guvernelor , ale oamenilor** fără experiență și
fără conștiința datoriei lor și ele sunt reportate prin schimbări în personalul de conducere
și prin sancțiuni în contra celor ce **au abuzat în scop interesat** de puterea ce li s-a dat .

" **Primul nostru ministru** , în ultimele zile , **a împrăștiat echivocul** ce părea că domnește
în partidul nostru **în privința modificării Constituției** ,
arătând că o asemenea chestiune nu trebuie pusă. "

Dinu Brătianu / 6 aug.'34

▣ **Suprimarea stării de asediu și cenzurii**

" **Eu merg mai departe** și spun celor interesați ,
care caută să creeze **o atmosferă** de care să profite

ca să reducă prerogativele parlamentare și libertățile publice ,
că **partidul național -liberal va combate cu energie orice încercare** în acest sens.

"**Constituția dă putință guvernului să ia măsuri excepționale** în momente de grave
turbarări , prin **proclamarea stării de asediu și cenzura presei .**

" În urma **asasinării lui IG Duca** și a **amenințărilor** ce se făceau de **o asociație**
formată cu scopul de a pune mâna prin teroare pe conducerea statului ,
guvernul , până la votarea legii care **să nu permită funcționarea**
unor **asociații sprijinită pe concursuri străine .**

a recurs la aceste măsuri excepționale .

" Nu cred că o atare stare de lucruri trebuie prelungită ,
cu atât mai mult cu cât rezultatele nu au corespuns așteptărilor și
cred că azi guvernul are mijloacele necesare să garanteze ordinea publică .
Propaganda făcută pe tăcute este de multe ori mai periculoasă decât cea fățișă .
Dinu Brătianu / 6 aug..'34

▣ Controlul averilor !

▣ Deparazitarea aparatului administrativ !

[LD : nu uita ! este cu o săptămână înainte de alegerile locale !]

"Asumându-și răspunderea guvernării și îndreptarea moștenirii unor stări de lucruri nenorocite , guvernul trebuie să aibă mână liberă spre a-și realiza opera .
De alegerea organelor de administrație , mai mult decât de bunăvoință și de intențiile lui ,
depind realizările . De aceea, să nu aibă nici o ezitare de a deparazita aparatul administrativ de toți trântorii care s-au îmbogățit și trăesc din banul public .

" S-a votat chiar sub țărăniști , ca o sfidare către opinia publică, o lege pentru controlul averilor.Trebuie aplicată cu atât mai mult , cu cât la fiecare moment ,
chiar de la conducerea aceluia partid, se vorbește de curățire .

Ea nu se va face în mod real , decât dacă guvernul nostru se va hotărâ să o facă .

Afacerea Skoda.....

" **Afacerea Skoda** nu este decât o verigă dintr-un lanț întreg de afaceri și concesiuni necurate . **Ancheta parlamentară** nu poate da numele celor care au fost corupți , pentru că procesul s-a deschis sub guvernul trecut . **Spre a găsi vinovații** , ar fi trebuit , cum a motivat dr.Lupu, ca **un alt guvern** decât cel ce a prezidat afacerea Skoda și care era acuzatul prezumtiv , **să facă cercetările** și să pună mâna pe **actele ce au dispărut** din casa de fier . **Numele proprii au dispărut** , pentru că cei ce încheiaseră contractele , aveau interesul să dispară urmele ce vor fi putut duce la luminarea afacerii .

Profunda corupție...

Ceea ce s-a putut însă afla din ancheta parlemenară , a fost **profunda corupție** ce a domnit în timpul guvernării trecute și **contrazicerile depozițiilor foștilor membri ai acelei guvernări** . **Când o afacere** ca aceasta ia o atare dezvoltare, **când ea nu este unică**, răspunderea principală cade asupra regimului care a prezidat-o, cu atât mai mult , cu cât face parte dintr-un întreg sistem de îmbogățire a partizanilor politici și a partidului , **din banii publici** . "

Dinu Brătianu / 6 aug..'34

▣ Guvernul : mână liberă !

▣ Armonia guvern -partid

[LD : poate aici este prilejul cel mai potrivit să te pronunți asupra sistemului bicefal - partid / guvern - întronat , de voie de nevoie, de **Maniu** , de **Mihalache**

(cu GGMironescu, Al Vaida la guvern) apoi de **Dinu Brătianu** (cu Tătărăscu la guvern)

Cred că acest **bicefalism** , această **delegare de putere** , este , pe de o parte , **vinovat de dezastrul guvernării PNT** și de crearea premizelor **instaurării dictaturii regale** ; pe de altă parte , este **vinovat de compromiterea partidelor politice** , ca **instrumente ale guvernării** .Și atunci... **cine poartă răspunderea !?**]

" Guvernul liberal are o grea sarcină de îndeplinit :

Una materială , de restabilirea finanțelor și a vieții economice a țării, **alta morală** , de asanarea vieții publice .Nu poate îndeplini misiunea sa și corespunde dorințelor țării ,

decât dacă lucrează în complectă unitate de vederi cu partidul

al cărui **emanație** este și **pe care trebuie să se reazeme** .

Îl asigurăm de tot sprijinul partidului și îi spunem :

Îndeplinește-ți sarcina și realizează speranțele ce țara și-a pus în **partidul național-liberal** ,

fără șovăire , cu încrederea că prin voință și acțiune veți putea domina greaua situație în care țara se află. **Luându-mi ziua bună** de la dvs, vă rog să duceți , fiecare , în cercul dvs, gândurile exprimate aici , și să **asigurați pe toți prietenii noștri de unitatea perfectă dintre partid și guvern** și , în special, de **perfecta armonie dintre mine și șeful guvernului** , căruia îi aduc felicitările mele pentru remarcabilul său **talent și competența sa de guvernare "**
Dinu Brătianu / 6 aug.'34

Gh.Tătărăscu / 6 aug.'34

▣ Programul de viitor

▣ Mâini libere !

▣ Încrederea Coroanei

[LD : răspunde lui Brătianu...**Mâini "libere"** , cu încrederea desăvârșită a Coroanei .
Nu știu dacă cei doi foloseau expresia în aceeași accepție . Mai degrabă cred că nu.]

" Ca și în război, **consolidăm pozițiile câștigate** și **pregătim ofensivele de mâine.**

În interior ...

" **Împrumutul intern , simplificarea aparatului de stat, executarea măsurilor pentru refacerea economică** - iată obiectivul de concentrare a tuturor eforturilor guvernului, iată preocupările noastre : nu avem altele.

Suntem și rămânem în linia executării programului pe temeiul căruia am obținut încrederea Coroanei și încrederea țării "

[-----]

"**DI Brătianu ne recomandă să avem mâini libere .**

Țin să asigur pe șeful nostru că **guvernul acesta se bucură de deplina încredere a Coroanei** și că **grație acestei încerceri desăvârșite , am putut înlăptui programul nostru** nestânjeniți și în completă libertate.

Mă slujesc de acest prilej - și cred că dau în această clipă curs **simțămintelor unanime ale partidului - aducând Suveranului expresia întregului nostru devotament și întregii noastre recunoștințe ."** (**apaluze puternice ; în picioare, sala omagiază pe Suveran**)

Gh.Tătărăscu / 6 aug.'34

▣ Modificarea Constituției ? inactuală !

[LD : același p.d.v. cu Dinu Brătianu. **Dar ... nu aceeași apreciere a Constituției și o porțiță deschisă spre revizuire , dacă ...Coroana sau Parlamentul ar dori-o !]**

"**S-a vorbit de o acțiune în vederea revizuirii Constituției** noastre.

Am spus și repet : oricâte ar fi imperfecțiunile și lipsurile Constituției noastre , partidul național-liberal a considerat problema revizuirii Constituției ca inactuală.

De aceea guvernul nostru nu a înserat-o în programul său.

Dacă Coroana sau Parlamentul ar ridica această chestiune, guvernul va aviza și, luând contact cu **forurile de conducere ale partidului, se va rosti.**

Iată punctul de vedere al guvernului.

Partidul național-țărănesc, prin glasul șefului său, [Ion Mihalache]

a anunțat însă o revizuire a Constituției pentru a putea realiza statul țărănesc.

Suntem desigur în fața unui **fapt nou** .

Mă voi rosti asupra lui cu alt prilej , și voi spune atunci care trebuie să fie, după părerea mea, atitudinea noastră față de **această nouă ofensivă demagogică "**

Gh.Tătărăscu / 6 aug.'34

▣ Starea de asediu

▣ Pericolul oficinilor

[LD : alt p.d.v.decât Dinu Brătianu .Altă motivare . Altă argumentare]

" **Muncă și ordine**, iată **deviza acțiunii noastre** .

Șeful partidului nostru, **d.Dinu Brătianu**, ne-a împărtășit astăzi **câteva preocupări personale**.

D-sa ar dori **ridicarea stării de asediu** , acolo unde este instaurată.

Această dorință este împărtășită și de noi- **dar realizarea ei nu depinde numai de noi** ,

ci depinde de cei ce voiesc ca prin acțiunea lor să saboteze guvernarea noastră

și să tulbure liniștea Statului.

Da, e necesar ca țara să o știe : **sunt și azi forțe de agitare care stau la pânda relaxării**

autorității, pentru a porni acțiunea de destrămare și de turburare ;

sunt și azi oficine - și sunt chiar **oficine noi** - care, la adăpostul libertăților publice,

făuresc zvonuri și legende menite să slăbească și să discrediteze acțiunea guvernului și

uneori să discrediteze și să lovească până și **Coroana**.

Împotriva acestor tentative , din fericire izolate, **declar că voi continua să uez**

- și până la capăt - **de toată rigoarea legilor excepționale**.

Voi putea săvârși orice greșeală în această guvernare , dar **nu voi săvârși greșeala de a**

practica o politică de slăbiciune și de capitulări și

nici o politică care să facă posibil triumful uneltirii și al defăimării "

Gh.Tătărăscu / 6 aug.'34

▣ "**Destinderea** " , "**Pacificarea**"

[LD : greu de surprins gândul oamenilor. Optică evident diferită între cei doi .

De parcă unul nu- l uită pe Duca , iar celălalt l-a uitat definitiv.

Se va vedea la ce a dus "**destinderea**" promovată de Tătărăscu ...]

" **DI Brătianu** ne-a reamintit de **nevoia sancțiunilor** .

Aceste sancțiuni constituie și **pentru guvern o preocupare constantă**.

Politica de destindere și de pacificare pe care am inugurat-o ,

în interesul superior al țării , și pe care **o voi practica și de aici înainte** ,

nu înseamnă renunțarea la sancțiuni.

Căci eu înțeleg destinderea în înălțare sufletească și nu înțeleg destinderea

în **pactizare cu păcatul și turpitudinile**.

Cercetarea afacerii Skoda și sancțiunile ce îi vor urma sunt semnul viu

al acestei atitudini.

Să asigurăm, deci, pe șeful nostru, că vom ști să ne facem datoria.

Domnilor , am impresia că am vorbit destul .Să trecem la lucru "

[**după o pauză ... începe conferința ministerială**]

Gh.Tătărăscu / 6 aug.'34

25.a) Banchetul/ protest * **în cinstea lui Iuliu Maniu** , **București, Grădina Gib, 14 aug.'34**

Notă * . Interogatoriul lui Seletzki , 2 iun.'34 -----

("**Universul** " , an 51, nr. 148, 3 iun.'34 ; "**Dimineața**" , 3 , 4 iunie '34)

-**Zaharof (? În procesul -verbal de la instrucție** ,

d-ta ai declarat că te-ai prezentat la Maniu , unde **singur, numai cu d-sa** ,

ați discutat chestiunea înzestrării armatei ;

Apoi spui că , după 2-3 luni ai fost cu cei doi directori generali de la Skoda ,

la d. **Madgearu** și la d. **Manoilescu** , transmițându-le **dorința d-lui Maniu**

pentru înzestrarea armatei. Mai spui că-ți amintești că ai avut

câteva întâlniri cu Maniu și Boilă , la ei acasă .

-**Seletzki : " În procesul verbal de la interogator s-a spus aceasta,**

dar eu nu am spus lucrul acesta nici o dată ."

-**Al.Alexandrini** . Dar ați scris procesul -verbal ...

-Seletzki : **Da**. Eu am spus d-lui **col.Hagi Stoica** că **am deplină încredere,**
și iscălesc ceea ce scrie d-sa .

-**Tilică Ioanid** (gogist) : Contractul s-a încheiat în martie .

În februarie nu ați fost la **Cluj** să vă întâlniți cu **Boilă** ?

-Seletzki : **În viața mea nu am fost la Cluj.**

-**Pamfil Șeicaru** : I se pare foarte stranie această declarație a sa .

Cum să nu realizeze importanța semnăturii sale , ca reprezentant al Skodei ?!

Cum să iscălească fără să citească ?!

-Seletzki : **Grefierul venea la mine cu procesele verbale și le semnam unul după altul...**

-**Alexandrini** : de ce nu ați spus aceasta nici o dată ?

[pe acest moment , **Seletzki cere voie președ. să răspundă în I.germană ,**
neputându-se exprima corect în I.română. I se aprobă. Valer Pop traduce]

-**Valer Pop** : **Seletzki spune** că toată această chestiune este foarte delicată ,

că **nu a vrut să facă uz de acest lucru** nici o dată ,

pentru că **nu a vrut să atingă prestigiul armatei ;**

deoarece însă **a văzut că este condamnat la 5 ani , apărătorii lui, fără voia lui,**

au făcut uz de această chestiune a falsificării procesului verbal.

Pasagiul acesta a fost adăugat

-**Tilică Ioanid** : de unde știți că a fost adăugat dacă nu l-ați citit ?

-Seletzki : La proces am avut dreptul să citesc interogatoriul meu.

Atunci am văzut că **aceasta nu am declarat eu . [cere dosarul și arată]**

Vedeți, **într-un loc este scris cu o peniță veche și într-alt loc scrie cu o peniță nouă.**

- **Gr.lunian** : [îi recitește pagina, îl descoase , îl presează cu tot felul de întrebări]

-**Seletzki** : Eu am dictat **până la acest pasagiu** . Apoi,mi se pare, d comisar a fost chemat și

eu am plecat la o țigară. [**O bălmojește , că nu a fost la Maniu, nici la Madgearu ;**

că la Manoilescu parcă a fost, dar cu altă ocazie]

Adunarea de la Gib .

("Adevărul " an 48, nr. 15.521, 16 aug.'34)

Pavel Brătășanu

Gr. Filipescu (P:C)

Ion Mihalache (scrisoare)

Virg.Madgearu

Gh.Crișan (Ardeal)

Pan Halippa (Basarabia)

G.Alvirescu (Bucovina)

N.Mateescu (tineret)

Gr.Gafencu

Iuliu Maniu

Imensa grădină a restaurantului Gib a întrunit aproape **3.000 de oameni**

care au ținut să participe la sărbătorirea fostului președinte de Consiliu.

Alături de țărani, veniți de la mari depărtări ,**cunoscute personalități politice .**

Președintele banchetului este bătrânul naționalist **Pavel Brătășanu.**

Maniu este primit cu urale entuziaste. Este încadrat de **Virgil Madgearu și Mihai Popovici .**

În picioare , în spatele mesei rezervate pentru sărbătorit,

numeroși **tineri din "garda Iuliu Maniu "** , care au rămas tot timpul la locul lor.

Printre participanți, numeroase personalități : foști miniștri, foști și actuali senatori și deputați,

oameni de cultură,ziariști, doamne și domni .

LD : impresii aproximative : " culoarea politică " , nu atât de variată - național-țărăniști și conservatori . Voi înșira câțiva pe care îi cunosc ...

LD : inițiativa a avut-o ...Grigore Filipescu cu Virgil Madgearu .

Mărturisesc faptul că , până am citit aceste cuvântări nu am știut ce anume declanșase acest

banchet .protest . Am aflat prea puțin .Pe mine m-a impresionat **forma aceasta de reacție,**

ceea ce reprezenta **lupta pentru onoare și cinste,** adică pentru o **chestiune morală.**

Acțiunea are și un substrat " monarhist" ... este evident.] Doc.integral - **fișier PNT**

a) **Pavel Brătășanu**

[**Cuvântarea bătrânului a impresionat profund auditoriul - spune ziarul**]

"Constat și nu pot să admit că **cei care au fost patrioți , care au luptat pentru întregirea neamului și au putut să creeze unire și înfrățire , sunt dați la o parte.**

Ce va să zică fel de fel de critici , de insulte de ticăloșii ?

Ar trebui să luați și să cercetați pe cei care îndrăznesc să aducă acuzațiuni ,
să vedeți ce au făcut pentru țară și ce au făcut pentru neam .
[-----] Nu vreau să mai trăesc ca să văd ce se mai petrece ,
să văd răul acesta , **intrigile și tot felul de comploturi .**

b) Grigore Filipescu

" Nu voi face apologia înaltelor dvs calități morale.

Știu că ași jigni prin aceasta modestia dvs. Nimeni nu mă va împiedica, însă,
să spun sus și tare că **lovitura miselească cu care au încercat să vă doboare**
acei ce se învoiesc cu toate compromisurile , dar nu se pot împăca cu un singur lucru :
caracterul , este poate **atentatul moral cel mai odios** pe care l-a cunoscut istoria politică a
acestei țări.

Manifestația de astăzi întruchipează protestul revoltat al țării contra ignominii .

[-----]

Spuneți fraților noștri ardeleni că ceea ce simt ei , simțim și noi;

Spuneți-le că durerile lor sunt și durerile noastre și că **prigonirea dusă împotriva**
celui mai vrednic dintre ei , este o palmă pe obrazul întregii țări .

Cu această palmă nu vom rămâne!"

c) Ion Mihalache (14 aug. Teckirghiol) (scrisoare citită de Virg.Madgearu)

" Regret profund că n-am fost informat la timp , te rog să asiguri că

mă asociez personal pe calea aceasta **la protestul cetățenesc** ce semnifică banchetul
organizat din laudabila inițiativă a d-lui Grigore Filipescu , anume :

osândirea falsului săvârșit cu scopul de a compromite

un om de înălțimea morală a d-lui Iuliu Maniu , acest mare român

cu care se onorează partidul nostru a-l fi avut președinte și care , mai presus de aceasta ,
reprezintă pentru însuși statului român , **un mare capital național și moral.**

" PNȚ a înfierat acest procedeu , ce nu se poate califica încă , **de la descoperirea falsului,**

atât în parlament cât și prin presa sa. PNȚ este fericit că **astăzi i se alătură în chip**

cavaleresc și spre cinstea lor , bărbați politici și grupuri politice deosebite ,

pentru condamnarea unor acte ce nu pot onora o guvernare de stat civilizat .[-----]

Guvernul este dator să ia urgente măsuri cari să ferească țara de desnădejdea că

, în România patimilor politice , urmărirea adevărului nu e cu putință și

că aceasta constituie doar un pretext de meschină răsbunare de partid "[-----]

d) Virgil Madgearu

[-----]

Ce ne-a adunat în astă seară , pe toți cetățenii din atâtea partide politice ?

Ce ne-a făcut să vorbim aici ?

Este necesitatea care o simțim ca toți să ne întrunim glasul nostru de protest ,

care să reprezinte **un protest al națiunii întregi împotriva încercării celui mai odios atentat**
moral care s-a săvârșit în România, ci în lumea întreagă ,

asupra unui bărbat politic. S-a comis în acest scop un fals."[-----]

e) G.Crișan (fost ministru al Ardealului)

Durerea pe care ardelenii și bănățenii au simțit-o

în fața încercării de asasinare morală a lui Iuliu Maniu ,

a putut fi suportată de aceștia **numai** grație faptului că

Vechiul Reșat a manifestat aceeași indignare .

f) Pan Halippa (fost ministru, Basarabia)

Basarabia nu putea să lipsească de la această masă a românilor.

Protestează cu vehemență contra

încercărilor unora de a coborâ nivelul vieții publice românești.

**" Basarabeni nu sunt regionalişti. Îndreptarul lor rămâne Bucureştiul.
Dar nu un Bucureşti care să însemne o cloacă de infecţie morală.**

[-----]

g) G.Alvirescu (deputat , Bucovina)

Aduce salutul Bucovinei.

**"Azi, când habsburgii încearcă să ridice din nou capul,
atentatul încercat contra d-lui Maniu ,**

însemnează o lovitură dată însăşi neamului românesc.

Înţelegem să luptăm pentru mântuirea ţării, pentru mântuirea monarhiei "

i) Gr.Gafencu (senator)

[-----]

Nu am venit aici să plângem sau să ne plângem.

Insultele nu s-au îndreptat împotriva noastră.

S-au dus campanii împotriva acestei sărbătoriri ,

dar acestea nu ne privesc. **Suntem hotărâţi să nu facem politică în această grădină.**

S-au ridicat cuvinte grele şi nedrepte . [-----]

Dacă este un gând mai întunecat care ne stăpâneşte azi, e acela al **îngrijorării** :
nu e bine ce se petrece în jurul nostru şi câteodată chiar la noi.

Lupta între fraţi a atins o nemaipomenită înverşunare

şi infectează toate lăcaşurile vieţii publice.

Sămânţa urii se întinde .

Se cuvine, oare , să stăm deoparte ? [-----]

Sunt bărbaţi cari reprezintă un ţinut sau o epocă . Iuliu Maniu şi Alexandru Vaida- Voevod ,
uniţi pe vecie în sufletele noastre **au fost şi sunt mândria Ardealului.**

Cine se atinge de Iuliu Maniu , nu loveşte numai într-un bărbat

ci loveşte într-o credinţă

în care se împletesc **amintirile luptelor noastre de ieri şi năzuinţele de mâine.**

Care e românul care ar ridica piatra întâi ? [-----]

Maniu / 14 aug.'34

▣ **Solidaritate morală.**

[-----]

" Manifestaţia de astăzi e devotată unei idei : ideea solidarităţii sociale

în contra practicilor imorale în luptele politice şi în viaţa de stat .

[-----]

Maniu / 14 aug.'34

▣ **Misiune împlinită**

▣ **Datoria de a spune adevărul.**

[LD : fii atentă la **propria autodefinire** şi dă-ţi o explicaţie pentru tendinţa lui
de **retragere la Bădăcin**, pentru a-şi păstra neatins **prestigiul dobândit.**

Gândeşte-te **dacă , nu cumva**, Maniu a fost mai apoi , împins de împrejurări ,
să se implice în vârtejul luptelor politice interne.

Dar , mai gândeşte-te **dacă era într-un totu sincer ,**

dacă această **"modestie"** nu era de fapt un **"orgoliu" nemăsurat** a unui om care credea
că **naţiunea trebuia să-i fie pururi recunoscătoare** şi că avea **dreptul de a fi ascultat.**

Mai gândeşte cum trebuie să-l vezi pe acest bărbat politic .

De ce nu venea în Parlament - dacă era apostolul democraţiei parlamentare ?]

" Iubiţi comeseni, **am avut toate satisfacţiile** pe cari le poate avea un cetăţean într-o ţară.

Am avut toate onorurile oficiilor publice şi m-am bucurat **nevrednic** de încrederea mulţimei

. Și am avut fericirea - peste toate - ca peste vrednicia mea, din bunătatea lui Dumnezeu și încrederea poporului , **să prezidez prefacerea istorică** care , după 2000 de ani, **a înstăpânit în Dacia superioară, dominația latină."**

" Nu mai vreau nimic.Nu mai aștept nimic. Nu tind la nimic.

Nu este însă un bun care să n-aibă și o parte de pasiv. **Și am și eu pasivul meu.**

Împărțășit de soartă cu mulțumiri sufletești și ne mai dorind nimic,

am datoria de a aprofunda serios problemele

și a spune adevărul pe față și mulțimei și celor puternici.

Evident că **această îndatorire** , ca și oricare alta, **are riscurile sale.**

Le port cu o seninătate imperturbabilă . (aplauze îndelungate)

Am spus și voi spune întotdeauna ceea ce cred și cum cred ,

indiferent ce ar urma pentru mine (strigăte de bravo, aplauze furtunoase)

Eu am datoria să spun ce cred și națiunea are dreptul să urmeze , dacă vrea ,

sau să nu urmeze , ceea ce nu-i convine .

" Eu, d-lor, în această stare sufletească , **mă uit cu oarecare plăcere sadică ,**

la acei râvnitori și la acei lingușitori.

Nu mai am decât un singur regret : că ei nu bagă de seamă că

acei care le oferă cu o mână zahăr ,

cu cealaltă mână izbesc cu biciul în obrazul națiunii.

În ceea ce mă privește pe mine , **prefer rolul invers :**

să mă lovească cu biciul în față cu o mână,

dar să dea belșug de bunătate pentru neamul românesc. "

[-----]

Maniu / 14 aug.'34

▣ Anti - republicanism

▣ Pro- monarhism

[LD : motivație impecabilă. Asumare fără echivocuri pentru răspunderea **Restaurației .**

Argumentare democratică pentru păstrarea **regimului constituțional.**

Numai cine era de rea credință sau cu intenții camuflurate , putea socoti altfel.

Din păcate, așa a fost . Și , din nefericire, în 1938 , se va ajunge la **dictatura regală.**

La acest capitol, **Maniu a fost consecvent și înfrânt .]**

" Dar îmi pare bine **că ați accentuat sentimentul monarhic.**

Într-adevăr , **poporul românesc** , și cu el noi toți, **suntem adânc monarhici.**

Cunoaștem tradiția seculară a acestui neam ,

dar nu este suficient ca în popor să sălășluiască sentimentul monarhic și dinastic,

nu este suficient ca noi conducătorii să fim monarhici și dinastici.

Noi nu avem nevoie de aventuri republicane.

Cine cugetă la așa ceva , nu știe ce gândește și nu știe ce vrea.

Între multele riscuri pe care trebuie să le suport , sunt calomniile , fără sfârșit,

de care sunt atins. Între altele, se spune că sunt republican.

Că eu dușmănesc pe Suveranul nostru .

Pentru dvs , nu pentru mine, **pentru dvs** care mi-ați făcut cinstea să stați la o masă cu mine,

trebuie să pun la punct această calomnie. (aplauze)

Cum adică , **eu sunt republican ?**

Cine a fost acela care trebuia să suporte ironiile fără sfârșit

ale **acelora cari azi se desfătează în lingușiri [aluzie la PNL]** , dacă nu eu ?

Apoi, d-lor, **n-aș fi eu bun de legat , dacă** aș năzui să distrug rezultatele bune ?

N-ași fi eu un criminal dement dacă aș dușmăni pe acela pe care l-am proslăvit ?

n-ași fi eu un om care nu m-ași putea uita în ochii lumii, dacă aș dușmăni fapta

[**Restaurația**] , pentru că **cred că a fost un bine** și pentru că sunt sigur că

națiunea așteaptă într-un viitor apropiat rezultate frumoase de la Suveran și de la neam.

" Dar , firește , d-lor , nu pot să fac o concluzie.

Respectuos până la scrupulozitate față de drepturile constituționale ale Coroanei, am datoria ca să nu las ca nici cea mai mică părticică din drepturile Națiunii să fie știrbită.

" Și vă întreb eu , **dacă** în adevăr , **sunt dinastic** , și **dacă** , în adevăr , **am răspunderea pentru Restauratie** , **dacă n-am și datoria ca să feresc ca Regele să nu îndeplinească acte de guvernământ pentru care nu poate avea răspundere și pentru care sunt făcute guvernele trecătoare** , iar nu cei care **trebuie să reprezinte continuitatea vieții de stat , aspirațiile și tradițiile neamului românesc.** " [-----]

Maniu / 14 aug.'34

▣ Crez personal

[LD : **Aparițiile lui la București** erau rare și parcă regizate .

Absența din **Parlament**, refuzul de a conduce **PNȚ**, retragerea la **Bădăcin**, respingerea **colaborării cu liberalii** (cel puțin la fel de democrați ca el) , **regionalismul ardelenesc** manifest , garnisit cu **accente antiregățene regretabile**, erau tot atâtea dovezi pentru **politica sa particularistă**.

Iată că , de data asta , **Maniu** , copleșit de demonstrația bucureștenilor , **se înfățișează ca cetățean al României întregite , cu capitala la București !**

" În ceea ce mă privește pe mine , **modest dar hotărât**, fără șovăire , **voi merge pe calea pe care am pornit-o , spunând adevărul și necerând nimic** , făcându-mi datoria acolo **unde m-a pus națiunea și încrederea publică**.

" **Mă voi închina și mai departe** , și vă rog să faceți și dvs la fel , **Sfintei Treimi creștine**, iar nu **celeia devolești : avere , putere și plăcere** , care e **izvorul atâtor nenorociri năpăstuite asupra neamului nostru** , **din vina conducătorilor săi**.

" **Ridic paharul meu** , în primul rând , **în memoria aceluia care** , acum 18 ani , **au trecut Carpații**.

" **Mai închin paharul meu în cinstea celor care au ridicat conștiința națională**

în așa măsură , încât **să putem aniversa ziua de azi** ,

și mai **închin paharul în cinstea scumpei noastre Capitale, București**

care până acum 18 ani însemna pentru noi **locul unde răsărea soarele cultural al neamului**, iar astăzi înseamnă **locul unde răsare soarele politic și al unității noastre naționale.** "

(ultimele cuvinte ale lui Maniu au fost acoperite de aplauze însuflețite și îndelungate .)

Banchetul a luat sfârșit la ora 12 noaptea. Mulțimea s-a împrăștiat în liniște]

Maniu / 14 aug.'34

Banchetul -protest /București / Grădina Gib /

25.b) I.Mihalache , declarații politice , Constanța, 20 aug.'34

("Adevărul" , 21 aug.'34)

[LD : în PNȚ se observau **3 centre de radiație : Mihalache-Maniu - Vaida .**

Maniu fusese la București la acel banchet și se întorsese la Bădăcin ; **Vaida** , la Cluj ;

Mihalache prezida lucrările pentru redactarea Programului .

Programul urma să fie sistematizat în **Motiuni** (pe baza Rapoartelor dezbătute)

care urmau să fie supuse **Congresului general**.

LD : eu nu am documentele privind dezbaterile de la Constanța , deși ar fi fost la fel de interesante ca și cele din cercurile de studii ale PNL , care au premers ofensivei de cucerire a puterii. **Voi avea Congresul]**

Constanța, 20 aug.

Biroul politic al PNȚ nu s-a mai întrunit, și , după toate probabilitățile ,

nici nu se va mai întruni. Aceasta, **nu pentru că ardelenii au refuzat** sau ar refuza să vină .

Din acest înalt for , fac parte **4 ardeleni : Iuliu Maniu, Al.Vaida-Voevod, Mihai Popovici**

și Voicu Nițescu (ultimul venise deja la Constanța, și participase la lucrările de acolo)
Numărul total de membri ai **Biroului politic** este de 11. **S-ar putea lucra cu cei 7.**
Judecând însă după atmosfera pe care am găsit-o la Constanța și după **starea de spirit** în care se află d.Mihalache , **lucrul nu este deloc cu neputință.**
Mihalache / 20 aug.'34

▣ **Situația internă a partidului ;**

▣ **Țărăniști, ardeleni, lupiști ,**

Mihalache a vorbit răsplat la **inaugurarea lucrărilor** pentru redactarea Programului.

D-sa a spus că , **dacă ar fi să rămână numai cu câțiva** cari nu vor șovăi,
va merge mai departe , fără să se lase stânjenit de evenimente sau incidente
provocate de persoane ori de grupări, pe simpatii.

Tonul cu care d-sa a făcut aceste declarații , **a impresionat pe cei de față.**

Bine-nțeles , **d-lui Mihalache nu-i sunt indiferenți frunțașii ardeleni.**

Le acordă **întreaga considerație** pentru valoarea lor personală și pentru trecutul lor de lupte .

Dar, din punct de vedere **electoral**, pare că **chestiunea** nu-l impresionează în aceeași măsură.

D-sa e **convins că partidul ar putea suporta** , fără primejdie, **eventuale spărturi .**

Din acest p.d.v., d-sa **consideră reîntrirea în partid a dr.Lupu , un fapt foarte prețios.**

Mihalache / 20 aug.'34

▣ **Convocarea Comitetului Central**

D-sa nu a întrunit , totuși, **Biroul**, pentru că este de părere că **într-un partid democratic** ,
în care urmează să se hotărască lucruri atât de importante ,

nu se poate ca un for atât de restrâns să hotărască .

În locul Biroului, **va fi convocat**, la începutul lunii **septembrie**, **Comitetul Central Executiv**,
alcătuit dintr-un mare număr de **șefi de organizație** și de **foști demnitari** ai regiunilor
național-țărăniște .

Între timp , adunarea de la Constanța își continuă lucrările .Au fost dezbătute în 6 ședințe :

/ **Raportul dr.Mezincescu** - starea sanitară ;

/ **Raportul DRloanițescu** - problemele muncitorești

După dezbaterile fiecărui **Raport** , adunarea elaborează o **Motiune** ,

care urma să fie **supusă Congresului general al partidului.**

Mihalache / 20 aug.'34

26.) Dinu Brătianu , turneu ardelenesc, Turda, Alba Iulia, Mediaș , 20 aug.'34

("Adevărul " , 21 aug.'32)

[LD : **trecuse doar o săptămână de când , la București, în grădina Gib,**
fusese organizat un banchet -protest în cinstea lui Maniu (Revezi la fișier PNT)

la care era condamnată campania de calomnii la adresa sa.

Parcă este o competiție de câștigare a provinciilor : liberalii în Ardeal , Maniu în Vechiul Regat
Pe 20 august , în Ardeal au fost 3 întruniri la care a participat Dinu Brătianu .

Discursurile lui au un caracter preponderent electoral, și chiar dacă se referă la lucruri reale,

,sunt dure la adresa PNȚ și nu știu dacă așa se putea "cuceri" Ardealul

Nu pare a avea experiența dialogului cu " poporul" și , în orice caz, pe un asemenea limbaj
nu se putea clădi acel " front democratic" despre care se vorbea.]

Dinu Brătianu / Turda

▣ **Morala PNL**

▣ **Morala PNȚ**

Lozinca mea este să cer tuturor să-și facă datoria .Urmând această lozincă , a lucrat partidul
nostru în cei 70 de ani de existență a sa. **PNL a dat unirea, votul universal, reforma agrară.**

" Dar opera noastră a fost **întreruptă** în timpul din urmă , **pe cinci ani** , prin guvernarea național-țărănistă.

Lozinca lor a fost **exploatarea țării** , iar **pentru țară nu au făcut nimic.**

Oameni , săraci înainte , trăesc astăzi în belșug , așa încât adevărul este **că au fost mai multe Skode. "**

Prin guvernarea actuală, **reluăm șirul întrerupt.**

" Ca partid cu o adâncă morală , PNL a dat guvernări sub care **abuzurile erau rare**

iar anumite admitrațiuni **serveau ca model de cinste** , chiar și în fața străinătății , cum erau : căile ferate, Banca Națională, ministerul de finanțe.

Lucrurile s-au schimbat de atunci .Nu mai recunoașteți ce a fost .

Este o mare deosebire între morala noastră și morala adversarilor noștri politici , dar învingătoare va ieși morala noastră , ce înseamnă triumful interesului obștesc.

Dvs ardelenii ați fost ținuți despărțiți de noi de stăpânirea străină , tocmai de aceea, **vă îmbrățișăm cu atât mai mult** , pentru ridicarea Ardealului. "

[Dinu Brătianu / Alba Iulia](#)

▣ **Guvernarea PNL PNL**

▣ **Guvernarea PNȚ**

" **Cei cinci ani de guvernare național-țărănistă au fost un dezastru pentru țară.**

Interesul obștesc dispăruse sub această guvernare , **nimeni nu lucra pentru țară.**

Am găsit **peste tot ruină** , **poporul asuprit de impozite și gemând sub povara datoriilor** , iar **administrația demoralizată și visteria goală.**

"**Partidul trebuie să repare tot** ce s-a stricat și **facem apel la popor**

să respingă șarpele care l-a amăgit , scoțându-l din raiul în care s-a găsit cu noi, **spre a-l trece în iadul pe care l-am găsit .**

Astăzi suntem mândri căci, dacă armata a cucerit pământul Ardealului ,

vedem că **noi vom cuceri sufletele dvs ale ardelenilor.**

" **Sunt de curând șeful partidului** .Primele gânduri s-au îndreptat spre dvs.,

de aceea am mers la Timișoara , unde m-am sfătuit cu parlamentarii din Ardeal și Banat

și de aceea am venit de astă dată la Turda , Alba Iulia și mâine voi fi la Mediaș.

" **Vă promit tot ajutorul și toată ocrotirea mea** și vă rog să lucrați din răspuțeri , **pentru a restabili din nou o stare fericită pentru țara noastră întregită "**

[Dinu Brătianu / Mediaș](#)

▣ **Afacerea Skoda - un simbol.**

▣ **Afacerile ...**

Se află în curs **afacerea Skoda**. Se știe precis că **sunt oameni cari au luat mită, în dauna apărării noastre naționale și în detrimentul industriei noastre naționale.**

Dar nu se poate dovedi cu acte cine a luat comisioane, pentru că vinovații au înlesnit lui Seletzky dosirea actelor. **Totuși se va face lumină. Din depozițiile contradictorii în fața Comisiei de anchetă, și după averile ce le posedă , a căror existență nu o pot justifica.**

" Mai mult, **Skoda nu constituie numai o afacere scandalosă ;**

Skoda constituie **un adevărat simbol al jafului și risipei.**

În acest cuvânt trebuie concretizate : **concesionarea chibritelor, comenzile de locomotive în străinătate, contractul Stewart , înstrăinarea telefoanelor etc etc un lanț nesfârșit de afaceri.[-----]**

lată pentru ce **cerem alegătorilor și opiniei publice întregi ,**

ca ceea ce nu se poate sancționa penalicește ,

să fie sancționat drastic de conștiința cetățenească "

[Dinu Brătianu / Mediaș](#)

▣ **PNL : solidarism social**

Statul " țărănesc " este o formulă de vrajbă. Rezultatul acestei politici s-a văzut și l-a simțit toată populația : **sărăcie, șomaj, distrugerea creditului, ruinarea comerțului și a industriei .** "Acestei formule noi îi opunem singura politică sănătoasă ce trebuie făcută și pe care PNL a urmat-o totdeauna : **politica de armonizare a claselor sociale și a intereselor economiei .**
Dinu Brătianu / Mediaș

▣ Regionalismul

Sunt fericit că **sentimentul de înfrățire a pătruns în Ardeal.**

Ați înțeles că toți suntem și trebuie să fim români , iar nu ardeleni, munteni, moldoveni , bucovineni...

Protecțiunea muncii naționale va pune pe români în situația predominantă ce li se cuvine , în tot ce reprezintă industria și comerțul țării.

Dinu Brătianu / 20 aug.'34

27.) **Gh.Tătărăscu (prim ministru) ; Dinu Brătianu (scrisoare) , Târgu Jiu, 23 aug.'34**

consfătuire liberală ; conferință ministerială

("Adevărul " ,24 august '34)

[**LD : 23 febr.2003**] cercurile politice atribuiă o mare importanță manifestării de la Tg.Juiu , **fief-ul lui Gh.Tătărăscu**, locul de unde , și altă dată , își anunțase marile opțiuni.

Inițial , **fuseseră convocați doar parlamentarii olteni**, pentru un schimb de vederi , pentru nevoile provinciei. Pe urmă însă , **și-au anunțat sosirea peste 200 de deputați și senatori** din toate ținuturile țării, **membrii " grupării H "** , mulți membri ai **Cabinetului...**

În culise, cercurile liberale vorbeau de **o nouă orientare a guvernului și partidului liberal !**

Și cred că, într-adevăr , așa a fost .

De la acest moment , se produce despărțirea de "moștenirea" lui Duca , **deși reformele anunțate - administrativă , agrară , armată-** le va anunța ca fiind sub aceeași " **tutelă "** , și ca reprezentând aplicarea **Planului de guvernare** elaborat de el .

Titluri, subtitluri, semne , sublinieri - LD] Doc. integral - fișier PNL

/ Adunarea Liberală de la tg.Jiu ; participanți /

/ Scrisoarea lui Dinu Brătianu : sprijinirea guvernului /

Gh.Tătărăscu /

/ Faza " gorjenească " a PNL : tradiții și mentalități liberale /

/ Preluarea guvernării ; moștenirea guvernării PNȚ /

/ Opera legislativă a primei sesiuni /

/ Datoriile externe : reeșalnare ; înlăturarea controlului străin /

/ Simplificarea aparatului de stat /

/ Împrumutul intern /

/ Programul de perspectivă - programul IGDuca /

/ Reforma administrativă / Organizarea muncii naționale / Reforma agricolă /

/ Reforma armatei / afacerea Skoda / înzestrarea armatei /

/ Cultura / lichidarea analfabetismului /

/ Asistența și protecția socială /

/ Atmosfera politică : ofensiva antiliberală /

/ Revizuirea Constituției ; viziunea PNȚ ; viziunea PNL ;

/ Măsurile excepționale : prelungire/

/ Coroana - " forțele oculte " - concepții monarhiste / campanii de defăimare și diversiune /

/ Politica PNL : ordine, disciplină, muncă /

Dinu Brătianu / 23 aug.'34

▣ **Scumpe d-le Tătărăscu , (citită de Gh.Tătărăscu, în debutul adunării)**

" Ne putând lua parte la întrunirea ce ați hotărât la Tg.Jiu , vă rog să arătați membrilor

adunării că sunt cu tot sufletul de acord cu dânsii ,
pentru susținerea îndeplinirii programului nostru, pentru a cărei realizare
contăm pe priceperea și pe energia șefului guvernului național -liberal.
" Și cu această ocazie , vă rog să primiți asigurarea simțămintelor mele de caldă prietenie
și sincer devotament , **Const. I.C.Brătianu** .

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Tradiția gorjencească

[LD Deocamdată voi numi această fază liberală , "**faza oltenească**" sau "**faza gorjeană**" ,
fiind mai mult decât o etichetă "**geografică**" .A existat o tradiție, o tentație, un orgoliu,
de a consacra , cumva , baștina . **De ce nu - Tătărăscu cu Tg.Jiu ?**

Eu m- am gândit , cu acest prilej , să dedic un pasaj special privind **amprenta** această locală
asupra personalităților de la noi : Brătienii, Duca, Tătărăscu, Maniu , Mihalache , Madgearu,
dr.Lupu, Gr.Iunian, ACCuza, CZCodreanu, ș.a.ș.a.]

" Vorbindu-vă despre **înfăptuirile de până azi**, voesc, în același timp,
să deschid **orizonturile de mâine, ale guvernării noastre** .

Am ales, pentru săvârșirea acestui act, **colțul acesta de țară**, fiindcă el a fost și a rămas
una din **citadele inespugnabile ale liberalismului român.**

" De-a lungul luptelor politice date pentru credința liberală ,

Gorjul nostru nu și-a închinat nici o dată steagul și, **la fiecare generație,**

el a adus **o contribuție decisivă** la întărirea și dezvoltarea **partidului național-liberal.**

" **Acțiunea înaintașilor noștri** a fost caracterizată întotdeauna prin **îndrăzneală** în făurirea
gândurilor și prin **cerbicie** în înfăptuirea lor ; ea a fost neîncetat stăpânită de **idealismul generos**
și de **voința** de a așeza acțiunea partidului nostru în **mersul vremurilor.**

"Aceste **mari tradiții** constituiesc un **cadru sufletesc prielnic**

pentru a putea vorbi partidului și țării despre **opera noastră :**

despre **opera de eri, despre opera de mâine . "**

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Preluarea guvernării

"**Opera de eri** . Nu voi face aici bilanțul amănunțit al **înfăptuirilor guvernării noastre** .

Bilanțul acesta a fost făcut cu alte prilejuri. El stăpânește astăzi conștiința țării .

Stăpânirea anarhiei ...

"**Am luat în ziua de 3 ianuarie frânele guvernului stropite de sângele lui Duca** ,
într-un moment în care **anarhia părea că amenință** nu numai **guvernarea noastră**,
dar și **ordinea și dezvoltarea liniștită a statului nostru.**

Refacerea țării....

Conștient de marea răspundere pe care o luasem față de **Coroană**, față de **țară**
și față de **partid**, am pornit împreună cu colaboratorii mei la **înfăptuirea operei de refacere** ,
fără a ne lăsa impresionați nici de **numărul obstacolelor** , nici de **amplimea dificultăților**
care ne stăteau în cale.

Executarea programului ...

"**Adversarii noștri** ne-au întâmpinat cu **făcliile aprinse** pentru **a ne cânta prohodul** ,
căci trebuia **să murim , înainte de a fi viețuit !** În ciuda **profețiilor Casandrelor** de la
răspântii , în câteva zile **am restabilit ordinea sdruncinată** și apoi **am pășit la executarea**
programului nostru . **Adversarii** ne-au acuzat **la început că stăm pe loc.**

Mai târziu, când am început să legiferăm, **ne-au acuzat că mergem prea repede** .

Nu am mers nici încet nici repede , ci **ne-am executat metodic programul** ,
care reclama **prudență și chibzuială în elaborarea hotărârilor și rapiditate în executarea lor.**

Inventarierea moștenirii ...

"**Ne-au trebuit câteva luni** pentru a face **inventarierea moștenirii** ce promisem :

o moștenire de **deficite**, de **lipsuri** și de **dezastre**, stăpânită de **o întreită criză :**

de autoritate, de ordine , de încredere .

Din haosul acesta , prin munca , prin priceperea , prin perseverența noastră,

am început să ieșim la **limanul luminei** îndrumând neconținut **acțiunea statului pe drumul consolidării.** "

[-----]

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

▣ Programul de perspectivă

[Pentru fiecare capitol, Tătărașcu a folosit un **stil oratoric ingenios dozat**, constând din **prezentarea antitetică a prezentului și a viitorului** : pe de o parte, **o punere în oglindă** fără menajamente, cu duritate, realism, fără false laude, cu ierarhii nemăgulitoare acordate diverselor domenii, **cu diagnostice grave** ; pe de altă parte, un program concret, cuprinzând **marile reforme și măsurile adiacente**, pe care guvernul și-l asumă în ceea ce el numește **noul ciclu de guvernare**. Este un program **ambitios**, predominant **neo-liberal**, cu pronunțat caracter de **solidarism social și național.**]

" **Un ciclu nou de înfăptuiri se deschide** în fața noastră ; un ciclu în care vom triumfa, ca și în trecut, prin munca și prin perseverența noastră.

"**În afară de** ceea ce constituie acțiunea pentru **rezolvarea nevoilor curente ale vieții statului**

- stau în fața noastră **câteva probleme mari care-și așteaptă deslegarea**, și de soluționarea cărora **atârână dezvoltarea de mâine a statului nostru**.

" În aceste **vremuri de prefaceri brutale și rapide**, de sbucium, de freamăt și de dorință de înnoire, în care **crizele economice și sociale** au suscit **nevoi și probleme noi** - **nu trebuie să pierdem din vedere liniile mari**,

înăuntrul cărora trebuie să se miște acțiunea guvernului nostru.

" **Guvernarea noastră** nu are să rezolve numai **probleme curente**, **ci trebuie să deschidă drumuri noi**, menite să pună dezvoltarea statului pe **drumul cerut de orientările vremurilor noastre**.

Aceste drumuri sunt indicate în **programul de guvernare semnat de IG Duca**.

Să stăpânim prezentul - să pregătim viitorul. Acest comandament va călăuzi acțiunea noastră ; **el ne impune spre rezolvare probleme cardinale**. Îngăduiți-mi să le enumăr.

[-----enumerare -----vezi mai jos -----]

iată domnilor, pe scurt expuse, **problemele dominante**, cari vor fi așezate pe **primul plan al acțiunii noastre de guvernare**.

Despoliticianizarea administrației, reorganizarea muncii naționale, reorganizarea armatei, lichidarea analfabetismului, o nouă politică socială -

iată **marile înfăptuiri** cărora **guvernul le va consacra toată puterea sa de muncă și care vor fi dominate de spiritul aceluiași naționalism constructiv** ce stă la baza politicii noastre "

[-----]

Gh.Tătărașcu / 23 aug.'34

▣ I.Reforma administrativă

[**LD : în atenția lui I.Inculeț și a întregului guvern**]

[LD : diagnostic perfect ; descrierea bolii, exactă .Nu văd , însă, care ar fi putut fi tratamentul.

Într-un regim democratic și pluralist, organele administrative nu sunt cele care, de sus în jos, realizează programul de guvernământ ?

Birocrația administrației - centrale și locale - da. Dar organele alese ?]

[LD : eu cred că boala este de sus, din cauza schimbărilor prea dese de guvern, și nu de jos . Și apoi ... conta care guvern ar fi început să facă acea **fixare pe post a administrației locale !** Să vedem ce anume propune.]

"Cea dintâi problemă este **despoliticianizarea vieții administrative**.

Ea trebuia soluționată de mult, prin înfăptuirea unui **vechi deziderat al partidului național-liberal**, formulat prima oară de acel mare relict și realizator care a fost **Vasile Lascăr** și care năzuia să facă din administrație **< o a doua magistratură >**.

" Acest punct programatic a fost **preluat de Vintilă Brătianu**, care voia să scoată întreaga viață administrativă de sub influența politicianismului.

Dezideratul a rămas întreg .

Ideea nu a făcut nici un pas înainte , căci în ultimii ani un val de politicianism s-a năpustit asupra vieții administrative . Problema se pune astăzi agravată.

Suntem, după cunoștința mea, singura țară din Europa , unde , o dată cu schimbarea guvernelor , se schimbă - legal sau nelegal - întreaga administrație locală ; suntem singura țară unde, a doua zi după decretul de numire al guvernului, prefectii, primarii , consilierii comunali , sunt smulși din acțiunea lor administrativă , de decretele de înlocuire sau de decretele de dizolvare .

Din cauza acestei practici , voința administrațiilor este înlăturată și interesele administrației nesocotite . În asemenea împrejurări , continuitatea administrativă rămâne un mit și acțiunea administrativă o ficțiune - iar programele de realizare locale oferă numai începuturi , nici o dată finaluri. [LD : dar acest lucru se întâmplă din cauza schimbărilor prea dese de guvern , deci lucrurile rele de acolo decurg !]

Cunosc comune rurale care au fost , de la război și până azi, administrate aproape exclusiv de comisii interimare , formate , de cele mai multe ori, de neisprăviții satelor.

Cunosc comune rurale în care , în același interval de timp, au avut loc 15 rânduri de alegeri .

Practica aceasta înseamnă prăbușirea gospodăriilor rurale și anarhizarea în masă a administrațiilor . Acest sistem nu mai poate dăinui.

Stabilitatea întregului aparat administrativ și continuitatea acțiunii administrative trebuie să fie ridicate la rang de dogmă , iar principiile sale de bază vor trebui să fie înscrise, la timpul său, în Constituție .

Acest deziderat pare , poate , un ideal îndepărtat. Vom căuta să-l materializăm cât mai mult , prin noua lege administrativă pe care o pregătim și care va rupe cu trecutul , atâcând curajos relele de care este legat "

" Vom cere , în făurirea acestei legi, colaborarea tuturor partidelor și nu va fi vina noastră dacă nu o vom avea.

O lege administrativă care să fie aplicată cel puțin 10 ani , și care va trebui să statornicească cadrul legal și permanent al vieții administrative , este una din marile reforme de care voim să legăm guvernarea noastră " [-----]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Atmosfera politică internă

▣ Ofensiva anti- liberală

[LD :

" Executarea acestui program , reclamă pace și ordine.

La rândul nostru , noii cerem țării să ne dea răgazul necesar pentru a ne îndeplini misiunea.

Țara - țara sănătoasă, dornică de muncă și de propășire - ne-a făgăduit acest răgaz

și ne-a acordat întreaga ei încredere .

" Împotriva noastră se ridică numai cohorta profesioniștilor agitației și ai aventurii , pândind evenimentele , speculând durerile și lipsurile ;

împotriva noastră se ridică numai specialiștii demaгоgiei, gata să-și vânture făgăduielile și formulele ațățătoare și cari se pregătesc să pornească o nouă ofensivă.

Preludiul acestei ofensive , îl simțim.

Înregistrăm de câtăva vreme un val nou de neastâmpăr și de agitație , care periodic tulbură opinia publică

"Această nouă agitație a fost provocată de o discuție asupra revizuirii Constituției ,

iar acum, în urmă, de o ofensivă împotriva aplicării măsurilor excepționale.

" Socotesc necesar ca , cu prilejul acestui examen al situației generale, să mă rostesc definitiv asupra lor " [--- urmează opinia despre Constituție și legile excepționale]

Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

▣ Revizuirea Constituției ?

[LD : Revizuirea Constituției se pune și... ea se va face - cum se va face - în 1938.
Tătărescu are dreptate , privind deficiențele și lacunele Constituției ;
are dreptate privind opoziția față de substratul năzuințelor țărăniste .
Accentul pus pe voința regală - constituțional , altfel - va facilita apetitul dictatorial a lui Carol ;
Iar agitațiile extremiste și conjunctura internațională vor constitui mediul politic în care
va crește curentul revizuirii ... în sens nedemocratic. Cine a contribuit la asta ?
Care sunt vinovații morali ? Eu am mai scris-o în cartea mea ...dar acum urmează să o detaliez .]

[-----]

Varianța PNT , Mihalache : revizuire !

Totuși problema este pusă și agitată ! **Partidul Național-țărănesc** , prin glasul șefului său
[**Mihalache**] a anunțat în repetate rânduri **necesitatea revizuirii constituționale** ,
în vederea posibilităților organizării < **Statului Țărănesc** > .

Vom cunoaște , în scurt timp , [**urma congresul PNT**] în ce constă **această nouă organizare** .
Din ceea ce se poate cunoaște până acum , **rezultă că marea reformă** anunțată
este inspirată din faimoasele proiecte constituționale
elaborate în primii ani ai " țărănismului "

și la care **credeam că partidul național-țărănesc a renunțat pentru totdeauna** .
Suprimarea Senatului sau reducerea rolului Senatului , anunțate de d. Mihalache , constituie
semnul acestei mentalități .

Varianța PNL

" **Împotriva unei revizuirii având drept bază asemenea năzuinți** ,
partidul nostru trebuie să ia poziție .

Nu trebuie să uităm că **noi suntem autorii Constituției României Mari**
și că **problema revizuirii nu ne poate lăsa indiferenți** ;
de aceea **trebuie să urmărim de aproape manifestările opiniei publice** ,
îndrumându-le și pregătindu-le astfel încât , de pe acum , **să înfrângem**
orice ofensivă pentru o revizuire constituțională cu caracter demagogic .

" De altfel , o modificare a Constituției ,
nu se poate face **decât cu consimțământul Coroanei și în deplin acord cu ea** ,
și **numai pe căile indicate de Constituție însăși** .

" **Față de această îndoită garanție** , putem să urmărim liniștiți executarea programului
nostru de guvernare , **rezervându-ne libertatea de acțiune**
pentru momentul în care **problema revizuirii Constituției va fi pusă oportun și util** ,
pentru **dezvoltarea statului nostru** . "

Gh.Tătărescu / 23 aug.'34

▣ **Măsurile excepționale**

▣ **Starea de asediu, cenzura**

" O **campanie de agitare** se duce , deopotrivă , pentru **ridicarea măsurilor excepționale** .

[-----]

" **Opera de terapeutizare** începută **nu este încă sfârșită** .

De aceea , **nu ași putea încă hotărâ azi ridicarea măsurilor excepționale** ,
căci **prefer să fiu acuzat pentru exces în exercițiul autorității** ,
de cât pentru slăbiciune în practica ei .

" **Nu o voi putea face decât în ceasul în care nevrozele vor fi tămăduite** ;
focarele de agitare extirpate , și **pasiunile potolite** ;

în **acel ceas** , **măsurile excepționale vor cădea în desuetudine** prin dreapta judecată ,
bunul simț și spiritul de înțelegere pe care cu toții voim să le vedem trumfând în acsat ceas .

Până atunci , eu nu voi fi omul care va dezarma brațul țării . "

Gh.Tătărescu / 23 aug.'34

▣ **Coroana - "forțele oculte "**

▣ Campanii de defăimare și diversiune

[LD : în ce-l privește pe Tătărașcu, una din două : **ori era** , pe atunci, **de bună credință**, și atunci diatriba lui este legitimă , **ori devenise** ,dinainte sau după asasinarea lui Duca, "**omul regelui** " ... și atunci atinge culmea perfidiei !

Aceste "**legende**" vor constitui **stigmatul** care va întovărăși **camarila regelui Carol** , în timpul vieții și în posteritate .

Atenție LD ! cred că trebuie **să clarifici câteva "etichete"** , în ce privește monarhia. În interbelic , **monarhismul este un fapt incontestabil.**

Mai degrabă se poate vorbi de "**anti -carlism**" sau "**pro-carlism** " ; și în orice caz, **aceste curente de simpatie sau adversitate nu poate fi pus exclusiv pe seama Coroanei**, ci el trebuie **împărțit între purtătorul ei și sfințici.**

Din acest p.d.v. **perioada 1930 - 1937 , este o serie pilduitoare .**)

" Vorbind de **izvoarele de neliniște și de agitare** cari tulbură acțiunea guvernului pentru refacerea țării , nu pot să nu amintesc de **unele noi tentative de subminare** îndreptate **împotriva guvernului** și cari **nu se opresc nici la treptele Tronului .** Voi stărui asupra acestor manifestări.

De un rând de vreme, **funcționează câteva oficine** care sistematic pun în circulație **zvonuri și legende** cu scopul de a crea o **atmosferă de confuziune în jurul Coroanei.**

" Lungă și variată este **seria acestor legende**

și inepuizabilele resursele **imaginației autorilor lor.**

Când m-am înapoiat din străinătate [**11- 15 iul., Paris**] , acum câteva săptămâni, în drumul de la frontieră către Capitală, **un fruntaș al vieții noastre politice [?]** a venit să-mi spună **că are informații** potrivit cărora , **de acord cu Suveranul, voi face schimbarea Constituției pe cale de Decret**, în iua de **1 august !**

Acest zvon de nebunie nu este un fapt izolat .

Sistematic se făuresc ,se colportează, și apoi se popularizează < informațiuni > și **< știri autentice >** , toate **perfid ticluite** și meșteșugit **vânturate** , formând la olaltă - **deformate de optica populară** - o rețea de **< legende >** pe cât de **absurde** , pe atât de **înveninate** .

Da , sunt oameni cari și-au făcut o specialitate în a porni **campanii de defăimare împotriva Coroanei .** Campanii interesate .

Autorii lor caută să-și refacă o popularitate pierdută , speculând **credulitatea , ignoranța și sensibilitatea morbidă** cafenelei.

Ei inventă și mistifică ; ei alterează zilnic realitățile și adevărul , și, pentru a justifica lipsurile și păcatele lor în guvernare ei au făurit legenda < forțelor oculte > .

Campanii infame , cu mijloace perfide, cu **scopuri inavuabile !**

Campanii de sfidare căci ele **violentează simțămintele țării !**

Campanii criminale , căci sunt făcute **cu scop de diversiune !**

Ideea monarhică....

"Este , poate, ceasul **să reamintim celor care au uitat-o** ,

că **ideea monarhică** constituie **temelia Statului nostru.**

Cu **structura sa specifică**, cu atâtea **tradiții primejdioase de instabilitate** , înapoi , și cu atâtea **dificultăți și amenințări** ,înainte ,

Statul nostru întregit nu poate dăinui fără așezământul monarhic.

În acest moment de dezvoltare istorică , **Statul nostru se confundă cu Monarhia**

iar **eclipsa ideii monarhice** ar însemna **primejduirii unității Statului ;**

subminat de atâtea **forțe centrifugale** ,

liberate de **stavila de rezistență ce le constituie ideea monarhică.**

Replică- amenințare lui Maniu și altor...

" De aceea, **toate atacurile cari slăbesc** , direct sau indirect , **prestigiul sau autoritatea Coroanei, slăbesc prestigiul și autoritatea statului.**

Adevăruri fundamentale , care trebuie **împrospătate la începutul banchetelor** , în mintea celor pe care îi **orbesc patimile , rancunile acumulate sau durerile egoismului**

înfrânt - [LD :sic ! fără predicat]

Le reamintesc în acest ceas, din locul de grea răspundere în care stau, făcând atenți pe **toți acei cari prin atitudine sau cuvinte , caută să creeze o atmosferă neprielnică Coroanei ,** că acțiunea la care se dedau îi face **complici cu vrăjmașii neamului nostru** și că , în consecință , **reacțiunea guvernului împotriva lor, nu poate fi decât reacțiunea împotriva acestor vrăjmașii "**

Monarhismul PNL ...

"Nu din **considerații subversive** izvorăsc hotărârile noastre , căci **noi ne slujim Coroana cu loialism, fără lingușire , cu devotament , fără slugărnicie. "Suntem cei care ne-am raliat cei din urmă la actul Restaurației ;**

dar o dată raliați, noi înțelegem să ne slujim regele cu aceeași credință cu care **înaintașii noștri și-au slujit** , o jumătate de veac, **pe cei doi Mari Regi ,** de numele cărora se leagă **făurirea României moderne .** Noi călcăm pe drumul **acelorași tradiții , împlinindu-ne cu pasiune datoria."**

Prevenire și represiune...

" În îndeplinirea acestei datorii , noi **facem apel** la întreaga suflare a țării, să pornească **o acțiune necruțătoare** împotriva celor cari, pentru calcule mărunte și interesate, încearcă **să învenineze sufletul poporului nostru.**

Împotriva acestor otrăvitori trebuie mobilizate toate conștiințele românești , iar **partidul nostru , care s-a identificat** de-a lungul istoriei contimporane **cu țelurile Monarhiei** , are datoria să pornească fără întârziere , **ofensiva împotriva cavalerilor defăimării ."** " Guvernul , în ceea ce-l privește , va ști să-și împlinească datoriile.

Împotriva acestor noi semănători de ură , nu va ezita să aplice **toată rigoarea măsurilor de prevenire și represiune .** Vom ști să asigurăm , astfel, **liniștea, și vom continua să ne realizăm programul. "** Gh.Tătărăscu / 23 aug.'34

28.) Iuliu Maniu , consfătuiri - Bădăcin -Cluj - Blaj - Sovata ? , 23 aug.'34

("Adevărul " , 24 aug.'34)

[LD : La Tg.Jiu se desfășoară consfătuirea liberală]

Cluj, 23 aug.'34

Azi de dimineață a sosit de la Bădăcin **d.Iuliu Maniu .**

D-sa a aviut **o consfătuire** cu d-nii **Zaharia Boilă, Cornel Bianu, Virgil Solomon, Leucuția, Răchișteanu,** și alții , după care la ora 9 și jumătate **a plecat cu trenul la Blaj.**

De la Blaj , **dl Maniu se va duce la Sovata** , unde va rămâne până după consfătuirea anunțată. De la Sovata , fostul președinte al PNȚ **va pleca la București.**

În **cercurile vaidiste** a produs senzație faptul că **inițiatorii consfătuirii de la Sovata ,** au lansat **invitații câtorva fruntași vaidiști,** în afară de d-nii **VVTilea, Voicu Nițescu și preotul Dumitru Man .** Printre cei invitați , se afirmă că se află și **Al.Vaida Voevod.**

După cum se anunță , la **consfătuirea de la Sovata** , se vor discuta probleme importante : / **Romul Pop** (fost deputat de Bihor) va susține un referat privind **reforma electorală ;** / Chestiunea **revizuirii funcționarilor publici** care se face pe baza **Decretului -lege** pentru **simplificarea aparatului de stat .**

Iul.Manu / 23 aug.'34

☞ **Matei Socor, P.Constantinescu -Iași , delegați ai CAN ,Paris, iul-aug.'34**

Comitetul Mondial contra războiului și fascismului , Paris,

Congresul femeilor antifasciste ;Spartachiada sportului muncitoresc ; **Vezi fișier PCR**

29.a) Congresul PNL- georgist , Iași, 8 sept.'34

("Adevărul" , 9 sept.'34)

[LD : nu am relatări mai largi. Ziar deteriorat

Îl consemnez pentru a arăta că majoritatea partidelor țineau **congrese, manifestații, și păreau că sunt în campanie electorală sau în ajun de ... preluare a puterii !]**

Iași, 8 sept.'34

La cinematograful Phenix s-a deschis congresul PNL-g ,
la care au participat delegați din toată țara .

/ **C.Toma** a salutat congresul. Vorbind de situația politică, s-a pronunțat contra rotativei guvernamentale a partidelor mari ; Atacă atât guvenul cât și PNȚ pe chestia Skoda ;
Atacă pe Maniu și Vaida , pentru ceata lor .

Cere partidului să fie gata pentru preluarea puterii .

/ **Hanganu** (Botoșani) - Când a venit în țară, **Regele a promis că se va sprijini pe tineri .**
manifestație călduroasă pentru Suveran .

29.b) Conflict din organizația Garda de Fier, 9 sept.'34

"Codreniștii " afirmă că " steliștii" au vrut să le omoare șeful .

" Cercetările de la Consiliului de război."

("Adevărul" , an 48, nr. 15.543,9 sept.'34)

[LD : începutul rupturii care se va termina . în final , cu **asasinarea lui Mohai Stelescu .**

Interesant este procedeul : **Codreanu** nu apelează la organele în drept !

Are un "**comando**" - ca în filme ! - **forțează ușa, face percheziție, face confiscări , se trag focuri de armă !** Și era regim de **stare de asediu !**

Nu înțeleg de ce au fost arestați doar cei trei cu pistoale ?!]

" Acum câțeva vreme , a izbucnit **un conflict între membrii " Gărzii de Fier " , organizație legalmente dizolvată.**

În urma conflictului , **Garda de Fier s-a împărțit în două :**

de o parte , **partizanii d-lui Corneliu Codreanu**, iar de altă parte , **partizanii d-lui Stelescu .**

" **Steliștii** - susțin ceilalți - **au pus la cale** , nici mai mult nici mai puțin,

decât **omorârea d-lui Corneliu Codreanu .**

În acest scop, **s-a organizat un adevărat complot** , ținându-se **consfătuiri** ,

în casa unuia din partizani , **d.Luca Ghiorgiade** , pentru a se fixa toate **amănuntele planului .**

" Unul dintre cei care participau la aceste consfătuiri , anume **Dumitrescu -Zăpadă,**

a trădat însă pe steliști și **a povestit d-lui Corneliu Codreanu tot ce se proiecta.**

" **DI.Codreanu** , care se afla la Carmen -Sylva , **a venit imediat în Capitală** și ,

pentru a para lovitura , **a hotărât să pătrundă în locuința lui Ghiorgiade** ,
să facă **o percheziție** și , în orice caz , **să paralizeze acțiunea dizidenților .**

O percheziție ciudată

" În adevăr, **joi, la ora 7 seara , d.Corneliu Codreanu ,**

împreună cu dl **general Cantacuzino, Nichifor Crainic, Virgil Ionescu , Clime , și alți câțiva , s-au dus la locuința d-lui Gheorghide .**

Acesta nu era acasă . **Servitoarea**, speriată de numărul mare al celor veniți, **a încuiat ușa.**

Gardiștii au forțat intrarea , au pătruns în casă , au scotocit totul și ,

găsind 2 revolve și o sticlă de cianură de potasiu , le-au confiscat .

" Între timp, **servitoarea a dat alarma** , atrăgând prin strigătele sale pe trecători .

Sărind lumea, **s-a produs o învălmășeală .**

Dumitrescu -Zăpadă, Aurel Serafim și Gh.Beza au tras focuri de revolver.

" Intervenind sergentul din post,

aceștia trei au fost arestați și duși la Consiliul de Război . "

Ancheta de la Consiliu de Război

" Dl căpitan **Paul Dimescu**, însărcinat cu facerea cercetărilor, **a citat la Parchetul militar**

pe toți cei ce au forțat ușa d-lui Ghiorgiade ,

precum și pe unul Costea , care a fost însărcinat - după cum spune d.Dumitrescu -Zăpadă -

să ucidă pe d-Corneliu Codreanu .

Se așteaptă rezultatul cercetărilor. Până atunci, constatăm că trăim vremuri bizare : grupări politice ai căror conducători înțeleg să-și facă singuri dreptate , în care scop își primejduiesc reciproc viața ; oameni care își iau dreptul de a-și face reciproc descinderi, percheziții și confiscări ; în sfârșit, norme de viață socială cu desăvârșire noi și surprinzătoare .
Ni se pare că sunt în stat autorități cari ar trebui să fie mai geloase de prerogativele lor "
Garda de Fier / codreniști -steliști / 9 sept.'34

▣ **Apelul la Front Unic lansat de PCR , sept.'34 Vezi fișier PCR**

30.) Congresul PSD din Transilvania , Rezoluție , Cluj, 8-9 sept.'34

("Lumea Nouă " , nr. 38, 16 sept.'34 , p. 3-4)

[LD : nu este prima oară că o gândesc. În fond, **cu ce se deosebea , efectiv, PSD , față de PCR ?** Lăsând la o parte atacurile reciproce, oare **ca ideologie și program... erau diferențe așa de mari ?** Numai prin faptul că , după războiul al doilea mondial, în țările comuniste **PSD a fost lichidat și înghițit de PCR** , devenind partid martirizat, iar unii lideri au făcut chiar închisoare ...numai pentru asta **trebuie să ignorăm doctrina și acțiunea sa politică ?** Așa că... trebuie gândit !]

▣ **Declinul capitalismului**

▣ **Tranziția spre socialism**

Congresul regional din Ardeal al PSD , întrunit la Cluj, 8-9 sept., discutând **situația politică și economică generală,** constată că **criza economică menținându-se neschimbată,** continuă a provoca **cea mai groaznică mizerie și suferință** a păturilor muncitoare .
Se evidențiază tot mai mult că , **capitalismul a intrat deja în declin și omenirea nu va putea fi salvată decât prin socialism**

Trăim astăzi **epoca de tranziție dintre capitalism și socialism ,** iar în mijlocul acestor frământări e firesc ca **pe teren politic să fie împărțită în două tabere** distincte : **acei** care prin mijloace dictatoriale urmăresc **menținerea actualei ordini sociale** și **acei** cari, bazați pe principiile democrației și ale justiției sociale , tind a crea , cu un ceas mai devreme, **un nou sistem de producție și de repartitie a bunurilor .**

▣ **Situația politică din România**

În țară la noi, în anii din urmă, criza economică și consecințele ei s-au agravat și mai mult , ducând statul la **deficit bugetar cronic,** precum și la **compromiterea stabilizării monetare .** Datorită faptului acestuia, care a dus și la o **ridicolă lipsă de stabilitate a diferitelor guverne,** s-a produs în opinia publică a țării **o pronunțată aversiune față de partidele politice și față de ideea democratică** , iar **agenții reacțiunii,** conștienți de importanța acestui fapt, **lucrează azi în mod sistematic și tot mai intens pentru compromiterea principiilor democratice și pentru introducerea unui regim dictatorial deschis .** [-----]

"**Guvernul actual,** deși este **emanația unui partid** care s-a obligat să apere în mod sincer și efectiv instituțiile democratice ale țării, **prin felul cum a făcut anul trecut alegerile,** răpind posibilitatea de reprezentare a clasei muncitoare în parlament, **prin felul cum a modificat și aplicat legea administrativă,** **legea Camerelor de muncă** și **legile fiscale,** prin interpretarea tendențioasă a **legii pentru apărarea muncii naționale** , și, în general, prin **atitudinea dușmănoasă** ce o are **față de minoritățile naționale** din țară , și , în fine, prin faptul că **guvernează cu stare de asediu , cu cenzură și cu decrete legi .**
" **Suntem guvernați astăzi în mod dictatorial,** răpindu-ni-se atât posibilitatea de afirmare cât și

de apărare a intereselor ce le avem . "

▣ Inițiativa PSD

▣ Bloc de luptă al forțelor democratice !

" În aceste împrejurări, găsim de absolut necesar , deci, ca **partidul social -democrat să iasă din izolarea ce i-a caracterizat atitudinea** din ultimii ani și să ia inițiativa realizării unui **bloc de luptă al forțelor democratice din țară.**

În consecință, **congresul regional din Ardeal propune convocarea neântârziată a ședinței plenare a Comitetului Central al partidului**, care , la rândul său , cumpănind toate posibilitățile , **să ia contact și să stabilească normele democratice** cari - ca și noi - **înțeleg să lupte și să aducă jertfe pentru izbânda cauzei democrației și a dreptății "**

Congres PSD , Ardeal / 9 sept.'34

31.) **Congresul provincial PNȚ , Vechiul Regat , 9 sept ..'34**

("Adevărul" , an 48, 9 sept.'34 ; foto prezidiu ; foto aspect sală ;)

[LD : **Congresul și platforma PNȚ din Vechiul Regat , nu ridică probleme organizatorrice ;**

Mihalache - sprijinit pe Lupu, pe Madgaru - lansează programul statului țărănist .

Problemele delicate urmau a doua zi... la ședința CC pe țară]

/ Dascălii țărănismului / Doc.integral- fișier PNȚ

Comunicatul CC al PNȚ din Vechiul regat

Virgil Madgearu / 9 sept.'34

▣ Organizația din Vechiul Regat

▣ Fuziunea cu PȚ-Lupu

În mai puțin de **6 luni** , de la **alegerea lui Mihalache** ca șef al partidului, **toate aceste organizații și-au ținut congresele** într-o atmosferă , încât **nu există nici o nemulțumire personală sau de altă natură.** Au fost **unele probleme legate de fuziunea cu partidul dr.Lupu** ."Trebuie să aducem **omagiul de recunoștință dr Lupu** pentru **spiritul de conciliațiune** și de înțelegere **a intereselor superioare de stat**, spirit pe care l-a insuflat prietenilor săi, ceea ce a determinat **realizarea desăvârșită a fuziunii** , în cele mai fericite condițiuni. **Organizația din Vechiul Regat** constituie **o forță trainic încheagată și deplin omogenă** , la dispoziția marelui armate PNȚ din întreaga țară.

I.Mihalache / 9 sept .'34

▣ Reorganizarea PNȚ din Vechiul Regat

Mulțumește pentru **disciplina și concursul** în care s-a desfășurat **opera de reorganizare** , care , formal, **se încheie cu acest congres. Reorganizările au fost fundamentale.**

" **S-a făcut abstracție** de tot ce a fost **partizan al nostru** și **s-a procedat la o nouă numărătoare** a celor cari **sunt legați pe viață și pe moarte** de crezul și soarta partidului.

Socotim membru al partidului nostru nu pe cel ce ne simpatizează,

ci pe **omul gata de orice sacrificiu** pentru **izbânda ideilor noastre .**

"Revizuirea noastră a ținut și **o revizuire a cadrelor** , pentru că sunt cadre care **7-8 ani de activitate** , au **dezertat de la datorie** sau **nu s-au arătat** , în timpul guvernărilor ,

la mare înălțime din punct de vedere al demnității ."

[-----]

I.Mihalache / 9 sept .'34

▣ Soarta PNL - pecetluită

▣ Răspunderea cade pe PNȚ !

[LD : nici nu mai știu ce aş putea zice ! Pamflet nu este , că nu are talent ; critică nu este , că nu are obiect ; este o încrâncenare , un fanatism , care nici măcar țărănesc nu este !
Parcă este căzut în transă ! Cum să conducă un guvern ? cum să conducă o țară ?]

" În împrejurări excepțional de vitrege , am întors toată viața politică a acestei țări .

Vă asigur că soarta partidului liberal este pecetluită.

Pe deasupra , cu voia sau fără voia noastră , răspunderea cade , deci , asupra PNȚ .

Dar tocmai de aceea , trebuie să știm ce vrem.

Zece zidari nu pot clădi , fiecare după capul lui . Se impune **un plan arhitectonic unitar.**

Orientări noi internaționale se înregistrează. Iată de ce **se impune o revizuire programatică.**

Este o operă grea. **Programul** nu este o alcătuire de **fraze meșteșugite așezate.**

Avem un asemenea **maestru.** De curând **d. Tătărăscu** ne-a servit

un asemenea **program.** Singura sa preocupare este să alcătuiască **discursuri**

din cuvinte care să sune frumos.

Este în stare să-și facă **și în versuri discursurile** și să le pună pe note ,

ca să le cânte , pentru **delectarea auzului său.**

A mai tolera astfel de guverne în viitor , ar fi o dezertare de la datoria noastră.

Un program politic nu este inspirația la un pahar de șampanie ,

ci o plămădire de sânge și de creier .

Deci nici **improvizație** și nici **cuvinte misterioase** , șoptite la ureche ,

ca un fel de **iarbă a fiarelor .**

Într-o țară , unde **necesitatea de gândire conștientă și sistematică** trebuie să pătrundă pe

oricine , a face **apel la lena de gândire și la nepricepere** , este **o crimă națională .**

I. Mihalache / 9 sept. '34

▣ Programul PNȚ

▣ Statul țărănesc

[LD : scriu aceste cuvinte înainte de a vedea ce a spus.

Mă gândesc cu cât interes am citit discursurile lui **Duca** , la elaborarea Programului PNL .

Mă gândesc și la discursul -program al lui **Tătărăscu** din 23 august , de la Tg. Jiu.

O comparație între aceste **tipuri de șefi de partid** , este o imposibilitate .

Afară doar dacă nu traducem **țărănism = liberalism țărănesc demagogic !**

Cum a acceptat Maniu această alăturare ? Sau tocmai de asta , a acceptat !

Dar Madgearu ? Dar Gafencu ? dar atâția alții din PNȚ ?

Să fie o chestiune de ... imagine electorală ? Dar ... dacă greșesc ?

Cum să scriu eu despre acest dramatic - în fond - **președinte de partid ?**]

" **Noi am dat dovadă cum înțelegem să alcătuim un program.**

Aduc cele mai **călduroase mulțumiri** aceluia dintre prietenii noștri

care și-au jertfit vacanțele ca să muncească așa cum au muncit .

Înțelegem ca , o dată chemați la conducere , să nu bâjbâim.

A mai fost o preocupare , ca **să încadrăm într-o unitate aceste soluțiuni.**

Căci **avem convingerea că statul liberal este în lichidare .**

Stat țărănesc !

Iar noul stat nu poate fi decât statul țărănesc.

Nu cade în sarcina mea și nici a congresului general să definească statul țărănesc.

Noi vom crea statul țărănesc și vom lăsa doctrinarilor de mai târziu să-l definească.

Trebuie să studiem pas cu pas problemele și , ca oameni practici ,

trebuie să fim gata să ne putem adapta realităților .

LD : vezi cum ironiza la început : **Au fost partide cari s-au condus cu < văzând și făcând >**

Satul- Orașul ...

" Noi nu suntem și nu putem fi împotriva orașelor , contra industriei .

Dimpotrivă, un stat țărănesc are nevoie ca un compliment organic de o viață orășenească și industrială.

Un stat țărănesc, însă, va așeza statul pe bazele lui firești, sprijinindu-l pe grosul națiunii. Să fie adică o piramidă cu vârful sus, nu cu vârful în jos.

Nu vrem un buget cu profit pentru unii și muncă pentru alții.

Vrem îndestularea satelor, pentru că din belșugul acestora se trage înflorirea orașelor.

Și mai vrem ca orașele să se îndestuleze cu elemente viguroase de la țară.

Industrie națională ...!

"Nu înțelegem să se spargă capetele venite de peste graniță [xenofobie violentă], ci înlocuirea lor cu vrednicii fii ai satelor. Ca să rezolvăm problema,

trebuie să creăm o industrie cu adevărat națională.

Ni se va spune: sunteți în paradox!

Prin noi înșine ...!

Ei bine, nu suntem în paradox și nu ne contrazicem. Când celelalte țări se autarhizează, noi nu ne putem dezarma singur, deschizând granițele pentru oricine și orice.

Deosebirea dintre noi și liberali este aceasta :

ei folosesc buget și taxe vamale pentru îmbogățirea câtorva dintre ei,

pe când noi vrem o industrie națională cu scopul de a folosi

brațele naționale și materiile prime ale noastre.

Lichidarea analfabetismului ...!

Statul țărănesc îl înțelegem și prin ridicarea culturală a satelor și lichidarea analfabetismului.

Purificarea administrației ...!

De asemenea, vrem purificarea administrației, transformarea magistraturii. [?]

Monarhie constituțională...!

Un stat țărănesc este și un stat monarhic -constituțional :

un stat în care Coroana și națiunea colaborează armonic, direct,

cu înlăturarea tuturor elementelor și influențelor [camarila, oculta !]

care nu au responsabilitate și cari împiedică guvernele constituționale să aibă adevărata răspundere."

Mihalache / 9 sept '34

▣ Partidul- guvernul - Carol II

[LD : of-ul ex-ministrului de Interne Mihalache, devine mobil primordial de luptă politică. El poartă numele de " prerogativele națiunii" și este legitim.

Corespunzând dezideratelor lui Maniu, el devine principal obiectiv moral-politic al PNT, și va fi consacrat prin formula : anticarism - nu anti-monarhism ! - antidictatură.

Acestui obiectiv, Vaida nu a vrut să se alăture, provocând ruptura de PNȚ.

Pentru acest obiectiv, PNȚ va pierde, treptat, și alți membri de marcă.

Cum a fost el exprimat, argumentat, slujit, compromis, anihilat... ;

spre ce alianțe și metode l-au împins...;asta va alcătui platforma sa de partid de opoziție, până și după lichidarea regimului parlamentar pluralist.]

" Nu vrem guverne responsabile într-o țară unde nimeni nu răspunde de actele lui.

Evident, însă, că un guvern trebuie să fie în situația de a-și asuma răspunderea.

" În ce mă privește, acesta constituie un punct esențial de program pe baza căruia m-am ales, căruia înțeleg să-i rămân credincios și pentru care am avut unanimitatea factorilor din comitetul executiv.

Apartine comitetului executiv central.

din care va trebui să iasă o atitudine unitară și disciplină completă.

" În ciuda și desnadejdea adversarilor partidului nostru,

cu toate versiunile care au circulat, și cu toate socotelile ce s-au făcut, pe baza acestor versiuni,

când a fost vorba de o criză de regim [criza din mai, Averescu],

am reacționat cu o desăvârșită unitate de acțiune și ne-am spus răspicat cuvântul.

Avem tot respectul , tot devotamentul , toată iubirea pentru Rege.

Să avem însă curajul de a fi tot atât de zeloși pentru prerogativele națiunii.

Avem convingerea că, **vorbind în primăvară cum am vorbit , ne-am câștigat mai mult respect** decât dacă am fi procedat altminteri."

[-----]

Mihalache / 9 sept '34

▫ Afacerea Skoda

▫ Falsul contra lui Maniu

" S-a dus campanie contranoastră pe chestiunea Skoda.

Ei bine, nu cunosc om care să fi fost mai mult obsedat de dorința de a înzestra țara cu armament decât Iuliu Maniu . (aplauze furtunoase , entuziaste ovații)

" Cu câtă durere privim când se găsesc elemente cari să ticluiască acte false pentru a compromite pe Iuliu Maniu ,

pe acel om care a trecut de mult granițele de partid, pentru a fi o figură intrată în istoria țării.

" Au încercat acele elemente să treacă printre conspiratori pe Al.Vaida -Voevod , care a avut însă cavalerismul de a pune la punct pe detractori.

" Partidul național -țărănesc este **cu totul solidar** cu fostul său președinte , Iuliu Maniu.

Partidul național-țărănesc **nu este nervos** , **deși** ar fi avut deseori motive să-și piardă răbdarea. De mult am fi dreptul să tragem consecințele.

Am cerut , însă, răbdători, **Comisiei , să ancheteze ea falsul**, iar nu înșși falsificatorii.

" Despărțim , însă, gestiunea lui Iuliu Maniu de a acelora din partid cari se vor fi făcut realmente vinovați în chestia Skoda și ne legă aici de a-l sancționa cu ultima severitate. "

Mihalache / 9 sept '34

▫ Mihalache - șefia PNȚ

▫ dr.Lupu - șefia PNȚ- Vechiul Regat

" **Conștienți de răspunderile și de consecințele atitudinii noastre** , avem nevoie de **unitate în gândire și de disciplină în acțiune**. Vă cerem aceasta .

E haos în țară , iar în haos **nu se poate pune ordine decât cu disciplină**.

Înțeleg să fac din **partidul național -țărănesc o forță disciplinată** .

Numai așa am primit șefia .V-am spus : < **Vă place, primesc ; altminteri , nu primesc .>**

V-a plăcut ,am primit să iau conducerea .Nu voi șovăi, deci

" **Partidul național-țărănesc** din vechiul regat **este o brigadă** , dar este și **o divizie și corp de armată**. El duce greul luptei.

De aceea, **ca să pot lucra cum vreau** , trebuie să simt **cotul cu întregul partid**, în primul rând **cu vechiul regat** .

Statul liberal apune ; statul țărănesc răsare ! Se aude sunând deșteptarea ! Sculați-vă și urmați-mă !

Congr. regional PNȚ / 9 sept.'34

32.) Dezacorduri în PNL , partid- guvern , 13- 26 sept.'34

(" Facla " , 13, 20 sept.'34 ; " Adevărul " 26 sept.'34)

Dinu Brătianu - Gh.Tătăărăscu ;Grup H - Dinu Brătianu ;

/ remaniere guvern ? / prelungirea stării de asediu / împăcarea cu Gh.Brătianu /

[**LD : cancanuri nu lipseau .Este greu să faci istorie de pe ziare . Iau informațiile cu toate rezervele.**]

Dinu Brătianu - Gh.Tătăărăscu ,Grupul H , discordanțe guvernamentale , 12 - 26 sept.'34

/ starea de asediu , cenzura / remanierea guvernului / șefia partidului /

("Adevărul" , "Flacăra " , 13- 26 sept.)

/ **12 sept.** : La ministerul de Interne s-a elaborat **Decretul pentru prelungirea stării de asediu**, care **expira la 15 sept**, și, automat, **s-ar fi ridicat și cenzura**.

Hotărârea guvernului a produs senzație în toate cercurile politice.

În primul rând, contravenea discursului lui **Dinu Brătianu** (Oradea) care ceruse ridicarea lor,

- nimic nu le mai justifica - în al doilea rând, pentru că nimic nu se mai întâmplase,

ca să justifice această prelungire.

Tătărașcu nu era dispus, însă, să asculte sugestiile șefului partidului său ! **Voia să guverneze!**

/ Nici în materie de **remaniere**, **cei doi nu erau de acord**.

/ În culisele liberale, se vorbea (se aștepta) ca **Tătărașcu să pretindă șefia partidului**.

/ **Grupul H**, de sub șefia lui **Victor Iamandi** - grup care **nu este de acord cu revenirea în PNL a lui Gh.Brătianu**, pentru că și-ar pierde pozițiile - **dorește "mazilirea" lui Dinu Brătianu**.

Încercaseră o "lovitură" și la **consfătuirea de la TG.Jiu** (23 august),

dar acțiunea a fost dejucată de Brătianu, care a trimis prin **dr.Costinescu** cunoscuta

"Scrisoare" de solidaritate, care, citită, s-a transformat în triumful lui Brătianu.

Încercaseră și o **remaniere de guvern**, încât **să nu mai rămână nici un partizan**

dinist! Dar șeful partidului a dejucat și această manevră.

/ **Grupul H**, cere lui Brătianu să proclame pe **Gh.Tătărașcu vicepreședinte PNL**.

Familia Brătianu și amicii erau împotriva acțiunilor **Grupului H**.*

Notă* Tineretul liberal, grupul H,

avusese o **consfătuire la Sânicolaul Mare** (Banat).

Acolo, erau fruntași liberalii **Imbroane și dr.Nistor** (prefect)

Cu acel prilej, la banchet, **Iamandi** spusese :

" Mai întâi trebuie să se știe **suntem monarhici** prin tradiție, **apărători ai Coroanei**,

prin politica de trei sferturi de veac a partidului liberal, care își dă seama că

Suveranul este simbolul permanent al unității neamului,

stând deasupra tuturor fluctuațiilor și vicisitudinilor, ca **purtător al destinului**.

Geneza acțiunii întreprinsă de **gruparea H**, pentru a risipi orice îndoială,

stă în **preocupări de înalt ordin general**, pentru **apărarea intereselor țării** și, mai ales,

pentru a da **suflu nou de viață și de afirmare partidului însuși**. "[-----]

Iamandi / retro.'30

▣ **Uzurparea lui Gh.Brătianu**

la Iași, atunci când se producea **actul de felonie și încercarea de destrămarea a partidului**

[Gh.Brătianu] și prin aceasta a **vieții politice a țării**,

în 1930, când **rămăsesem în stradă**, iar în **jurul meu aproape nimeni**, **am pornit înainte**

cu o singură convingere că reprezentam **cauza dreaptă**.

Pe **ruinele trădării** aceluia **[Gh.Brătianu]** ce a purtat **un nume scoborât în noroi**,

Vintilă Brătianu, **adânc mâhnit** dar cu sclipitul fosforescent al ochilor săi,

m-a încurajat în **lupta morală** angajată **contra uzurpatorului**, stând în calea tuturor tentativelor

de a se **uzurpa o situație**, de a se **distruge o tradiție** și de a se **înmormânta o glorie** . "

Iamandi /

▣ **Gruparea H**

▣ **Tinerii liberali**

" Astăzi este necesară **regruparea forțelor pe teren**, **potolind isteria unor ariviști**

ce încearcă a transforma viața țării în câmp de plasare a ambițiilor personale.

Revendicăm pentru partidul liberal **monopolul tineretului cinstit**

care **nu și-a deformat conștiința și nu a scoborât tradițiile**.

" **Biruința** este a aceluia care **știu să transforme datoria individuală în una colectivă** și

invers. În exemplificarea obligațiilor tineretului față de imperatiivele zilei,

numesc pe marele cugetător Fichte care a reușit , în opera de educație a poporului german , să transforme conștiințele.

" **Rostul grupării H** , care poartă **denumirea simbolică** împrumutată din terminologia militară , adică **ora în care se va indica sosirea momentului**

pentru **începerea acțiunii decisive** , este **a asigura biruința partidului.**

" **Biruință** cu colaborarea dintre tineret și bătrâni , fiindcă se știe că cea mai înaintată vârstă poate avea cea mai fecundă tinerete. **Noi** cei de astăzi trecători , **pregătim înlocuitorii care să mențină just echilibrul** , să dea **ritm nou de viață** , și când zările se vor limpezi , cot la cot **să cucerim ultimele cetățui ale unei rezistența încă explicabile.**

Și atunci , cu drept cuvânt **voi putea spune : biruit-a gândul ! "**

PNL / 12 -26 sept.'34

33.) Gh.Brătianu , adunări liberale, Tighina și Chișinău , 24 sept.'34

("Dimineața " , 26 sept.'34)

Tighina,24 sept.

A avut loc o adunare a PNL-g , cu participarea lui G.Brătianu și a numeroși fruntași ai partidului.

Gh.Pântea : În jurul lui Gh.Brătianu **sunt grupați toți întemeetorii liberalismului basarabean.**

Face apel la **duciștii basarabeni să vină cu toții sub steagul lui Gh.Brătianu**

George Brătianu / la Tighina :

"**Noi nu avem numai program** , ci avem **și oameni pentru aplicarea programului.**

Am cetit pe zidurile orașului **afișe cari contestă dreptul** de a ne numi partidul național-liberal. Nu știu dacă există un birou notarial pentru înregistrarea firmelor partidelorpolitice.

Nu suntem firmă , ci tradiție și suflet , trăind din **încrederea masselor.**

Avem dreptul de a vorbi în numele partidului național -liberal

și nu avem necesitatea să ne manifestăm cu vorbe goale ,

spunând că am luat hotărâri grave și să trâmbițăm că vom governa autoritari.

Hotărâri grave vom lua dacă nevoia o va cere ,

iar **guvernarea noastră se va sprijini pe democrație .**

Nu ne înfățișăm țării cu încrederea Coroanei ,

ci regelui , cu încrederea țării.

Nu confundăm lealitatea cu slugărnicia și demnitatea cu amenințarea cu răscoale .

Gh.Brătianu / laChișinău

A a repetat spusele de la Tighina , afirmând că **nu este șeful " Partidului georgist"**

ci al Partidului Național Liberal , care e pe calea deplinei întregiri ,

prin venirea sub comanda sa a duciștilor . "

Gh.Brătianu / 24 mart.'34

34.) Victor Iamandi / Grup H / , discurs programatic, Focșani, duminică, 1 oct.'34

" **Mișcarea H , în cadrul partidului liberal și în lumina doctrinei "**

/ neoliberalism / monarhie constituțională / democrație / conștiința civică /

("Adevărul " , 2 oct.'34)

[LD :meritoriu în discursul lui Iamandi nu constă atât în explicarea **doctrinei neoliberale**

- la un banchet într-un oraș provincial ! -ci în faptul că **încerca să explice** acelor oameni

într-un limbaj accesibil , esența lui. Nu-mi pot imagina câtă eficiență putea avea discursul său.

dar , repet , **important era demersul.**]

La Focșani , s-a inaugurat **noul club** al partidului și a fost **sărbătorit Victor Iamandi .**

Iamandi /

▣ **Mișcarea H**

"Numai cei care sunt deprinși să vorbească sau sunt tiranizați de spiritul strâmt al

politicianismului demodat , **au văzut în acțiunea noastră calcule meschine și interesate .**

" **Steagul** ce l-am desfășurat reprezintă pentru noi **nu un divertisment** de circumstanță și

nici un mijloc pentru revendicări personale, ci necesitatea de a răscoli energiile active ale partidului, de a le organiza și stimula.

"Dacă guvernarea liberală realizează punct cu punct programul partidului, este nevoie și de regruparea într-un ritm de ofensivă dominante a democrației liberale.

" Care sunt țelurile urmărite ?

Neoliberalismul - ca rezultat nu al criticii aduse vechiului liberalism , ci ca înfățișarea normală și firească a unei dezvoltări de ansamblu a tuturor instituțiilor veacului trecut , în mijlocul nevoilor sociale , economice și politice ale societății în continuă mișcare .

Monarhia constituțională , ca formă de guvernământ a statului democrat liberal , iar Coroana ca simbol permanent al unității de funcționare a tuturor așezămintelor sale fundamentale și ca factor esențial de echilibrare , în spiritul voinței populare , a conducerii politice . "

Regimul democratic nu trece printr-o criză.

Ceea ce se petrece astăzi în unele state din Europa, este consecința unor neajunsuri locale. Este generalizarea preconceptută a defectelor izolate și a anomaliilor unora din practicile regimului democratic.

Democrația înfățișează , ea singura , toate formele de guvernământ experimentate de-a lungul veacurilor, regimul de libertate , în care toți cetățenii își pot desfășura în voie activitatea lor.

Nici o conștiință obiectivă nu poate contesta aceasta .

Democrația înfățișează o superioritate până la înălțimea căreia nu se ridică nici una din teoriile impetuoșilor reformatori de astăzi .

În zădar se străduiesc ei să prefacă în ruină un patrimoniu moral și politic dobândit prin cea mai grea luptă pe care omenirea civilizată a purtat-o vreodată.

Orice altă formă de guvernământ constituie o negațiune a libertății , pe care astăzi nimeni nu o poate primi .

" Forța și fundamentul democrației stă în faptul că toate actele de guvernare sunt supuse controlului opiniei publice .

precum și adevărului constatat că chiar și luptele dintre partidele politice , înlătură într-o măsură însemnată , prin însăși existența lor, erorile pe care , într-un regim de dictatură sau de tiranie, nimeni nu le poate opri. "

Viața economică

" Apologiștii absolutismului învins definitiv acum 150 de ani , prezintă în mod fals și tendențios lucrurile , atunci când sun că sub regimurile autoritare și despotice s-a dezvoltat o viață economică mulțumitoare .

" Crearea și organizarea bogățiilor , precum și împărțirea avantajiiilor corespunzătoare , de către pături sociale cât mai numeroase ,

sunt înfăptuiri care aparțin regimurilor democrației moderne .

Transformările economice și împlinirea revendicărilor în ultimii ani, s-au realizat în toată lumea numai după întronarea regimurilor democratice .

" Lupta deschisă de socialism , dacă n-a răsturnat statul liberal și burghezia , a dus totuși la esențiale ameliorări în traiul maselor proletare .

" Ne găsim prin urmare în fața unei dezvoltări a democrației care rămâne singura formă de cârmuire capabilă de progres. "

Neoliberalismul românesc

" Mișcarea neoliberală de acum câțiva ani , a fost o tentativă teoretică din care n-a mai rămas nimic.

Neoliberalismul nu avea nevoie de o formulare doctrinară specială, pentru că el exista ca atare și redezvoltase progresând în același timp cu o întreagă operă de reforme a partidului liberal , realizată treptat în cursul ultimelor decenii.

" În această privință, Constituția din 1923 , este actul viu de precizare a neoliberalismului .

Vict. Iamndi / 1 oct.'34

▣ Liberalismul social

[LD : fără să o mai spună, dar **măsurile acestea neoliberale ...** au un caracter destul de preventiv, de tip "socialist "]

Le-a vorbit despre intervenționismul statului, despre concepția nouă în privința proprietății care devine , din intangibilă ce era , o funcție socială.

Despre acțiunea de "nivelare " care s-a dus sub diriguirea **neoliberalismului**.

Chestiunea socială a luat proporții considerabile în a doua jum.a sec. XIX, de pe urma **industrializării și mașinismului**.

Astăzi **inechitățile** ce le suferea muncitorimea **au fost înlăturate** iar **revendicările lor legitime au fost satisfăcute** .

Libertatea muncii, repaosul duminical, 8 ore de muncă, minimum de salariu , contracte colective, participare la beneficii, asigurări muncitorești - toate acestea au fost rezolvate sub regimul capitalisto -burghez , a cărui doctrină de bază a fost liberalismul evoluat .

Vict.Iamandi / 1 oct.'34

▣ Stat neoliberal

Între liberalism , sub forma sa de continuă transformare , și națiune , există o desăvârșită armonie .

Oricât **liberalismul** ar fi , prin caracterul său inițial al ideilor sale , o doctrină universală ,

- ca esență organică și ca aplicațiune rămâne național ,

pentru că **națiunea este singura unitate reală** căruia **omul nu i se poate sustrage** .

" În vremurile grele prin care trecem - **neoliberalismul român ,** ca doctrină ,

și partidul liberal , ca forță politică organizată ,

constituie **singurele temeieri de existență și de progres ale statului democrat și național .**

" E ușor de înțeles , în fața acestei situații de un realism tranșant

ce valoare poate avea **formula statului țărănesc** , în care

unii din oportunism , și alții dintr-un primejdios daltonism politic ,

voiesc să vadă un fel de panaceu al tuturor relelor de care suferă România . "

Vict.Iamandi / 1 oct.'34

▣ Anarhizarea ordinii publice

▣ Conștiința civică

Face apel la **conștiința civică**. **Avem prea mulți indiferenți** .

Altfel nu s-ar fi putut produce atâtea manifestațiuni puse la cale de **oameni fără răspundere** , care a tulburat atât de mult perioada de la război încoace .

" **Dacă** **păturile sănătoase ale clasei noastre dirigitoare ,**

ar fi ieșit din indiferența lor față de diversele încercări de **anarhizare a ordinii publice ,**

n-am fi avut nici asasinatul oribil de la Sinaia ,

nici atâtea alte **manifestațiuni primejdioase ale unor aventuri** .

" **O trezire a tuturor conștiințelor oneste** din această țară , **o mobilizare a tuturor forțelor de creațiune , se impune** , în acest ceas de adevărată răscruce istorică , fără nici o întârziere .

" În ce ne privește , ne găsim de mult pe acest drum al **ofensivei împotriva răilor "**

Victor Iamandi / 1 oct.'34

▣ Răspunsul PSD la propunerea PCR de Front Unic , 2 oct.'34 **Vezi fișier PCR**

35.) Gh.Brătianu , ședința CC al PNL-g , București , 5 oct.'34

(" Dimineața" , 6 oct.'34)

Ședința CC al PNL-g .

Au participat **toți șefii de organizație** și **numeroase personalități** din partid ;Gh. Brătianu a salutat prezența **noilor înscriși** : **Mihail Sadoveanu, Dinu Stolojan , Darvari** , ș-a.

Au vorbit **Gh.Brătianu, C..Banu., M.Sadoveanu**

[LD : din păcate nu am discursul lui Sadoveanu ; după ce fusese în Parlamentul Iorga , președinte al Senatului ... acum a revenit ...Brătianu era f. mândru de achiziție !

După ședință s-a hotărât **ținerea unei mari demonstrații** , înaintea de deschiderea Parlamentului, pentru ... **a revendica guvernul !**]

Gh.Brătianu / 5 oct.'34

▫ Forța PNL- g

▫ Revendicarea guvernării

[LD : tipicul **presiunilor prin demonstrație de stradă** nu era nou. Dar ... cât de realist , cât de justificat , cât de cuminte , cât de patriot ... era George Brătianu ? !]

După **întrunirile însuflețite din provincie**, a sosit momentul unei **mari demonstrații în Capitală**, care **să ilustreze forța partidului** , și , totodată, **să însemne dezlănțuirea ofensivei pentru revendicarea integrală a răspunderilor cărmuirii.**

O campanie de răsturnare este inutilă , deoarece **guvernul este virtualmente căzut .**

S-a vorbit , în ultima vreme, de **întregirea PNL** , și **prea puțin de înnoirea lui !**

" Întregirea este în mers .Ea se înfăptuiește zilnic în organizațiile noastre , care-și sporesc mereu rândurile , și câștigă tot mai mult teren în masele liberale.

Gh.Brătianu / 5 oct.'34

▫ Programul național al PNL-g

Ațiunea partidului său este , în primul rând, **națională .**

Aceasta nu înseamnă însă asuprirea graiului și credinței altor neamuri conlocuitoare pe pământul României .

Dimpotrivă, trebuie să fim bucuroși să vedem pe toți cetățenii țării lucrând în deplină armonie , în provinciile unite , cum muncesc la olaltă seminții diferite în vechea noastră Dobroge , **unite de iubirea comună a patriei și a rodului pământului ei primitor.**

Dar nu putem lăsa ca , de peste hotare , străinii să lipsească pe muncitorii noștri de câștigul firesc al străduinței lor , să arunce în sărăcie și deznădejde tineretul acestei țări, căruia i se închide tot mai mult putința de valorificare a capacității și puterii sale de muncă .

" Apărând **drepturile imprescriptibile ale școlii și ale bisericii,**

noi vom ști însă să impunem primatul naționalului în viața economică ,

în folosința tuturor **resurselor de bogăție** , a tuturor **rezervelor de energie** ale acestei țări.

Gh.Brătianu / 5 oct.'34

36.)Congresul **PSD** din Vechiul Regat , 7 oct.'34

Rezoluție (fragment) , 7 oct.'34

("Lumea Nouă " , nr.42 , , 14 oct.'34, p. 3-4)

[LD seamănă cu Rezoluția de la Cluj.Notez - fără citare - doar accentele deosebite .

Interesant : s-a adoptat și o Rezoluție prin care **PSD protesta că autoritățile au îndrăznit să trimită reprezentanți care să asiste , în mod oficial, la dezbaterile congresului !]**

" Constatând că **criza economică...**

" Constatând că **criza economică prelungită** , mărind **concentrarea și puterea marelui capital** ,a sărăcit în același timp **mica burghezie de la orașe și sate** și a aruncat **proletariatul în șomaj permanent** sau l-au redus standardele de viață sub strictul necesar .

" Constatând că în urma acestei zdruccinări economice a societății burgheze ,

marele capital tinde a pune stăpânire dictatorială pe stat , rând pe rând, pe toate țările ;

" Constatând că **lupta de clasă devine** prin acest fapt din ce în ce **mai aprigă ...**

" Considerând că aceasta este situațiunea , în linii generale, și **în România** ,

cu **circumstanța agravantă** că **oligarhia română a adâncit efectele crizei** , prin **jaf și necinste** în administrarea banului public și **trădarea libertății populare** ;

Congresul organizațiilor social democrat îndrumă comitetul regional :

1. Să imprime secțiunilor o **activitate programatică mai clară** și o **combativitate de clasă** hotărâtă spre a ieși mai bine în evidență pentru mase, că **numai socialismul constituie soluția ieșirii din impasul în care capitalismul a adus societatea.**
2. Comitetul trebuie să ia inițiativa **lămuririi , îndrumării și organizării** nu numai a **muncitorimii** , dar și a tuturor păturilor , **a micii țărănime , a mici burghezii , a intelectualilor , a salariaților publici ...**
3. Fără a sub-prețui activitatea sindicală sau legislației muncii, partidul trebuie să pună pe primul plan **acțiunea de critică a regimului capitalist** și să trezească interesul maselor **pentru programul constructiv al socialismului.**
4. Având în vedere că **partidele burgheze nu prezintă nici o garanție** pentru menținerea libertăților democratice, congresul afirmă că **numai lupta prin partidul social -democrat pentru socialism, este singura cale pentru apărarea democrației.**
5. În vederea consolidării forțelor proletare , **congresul ia act cu satisfacție de acceptarea principială a propunerii de front comun , de către executivă.** [-----]
Congresul PSD , Vechi Regat / 7 oct.'34

37.) **Petre Constantinescu -Iași**, interview, 14 oct.'34

("Clopotul" , an II, nr. 56, 14 oct.'34)

-Ce impresii aveți de la **plenara mondială antifascistă** ?

-**PC** : Această plenară a fost un adevărat congres ; 80 de membri din comitetul mondial antifascist, reprezentând **24 de țări** de pe tot globul ; **rapoartele** au precizat situația mondială din ultimele 6 luni (plenara din dec.'33) .

S-au impus **Raportul lui Șvernici** (delegatul celor 19 milioane de lucrători din sindicatele Uniunii Sovietice) , și **Raportul Stasovei** (Ajutorul Roșu - care a vorbit despre victimele fascismului și ajutorarea lor)

-Cum vedeți **manifestarea forțelor fasciste la noi** ?

-**PC** : Ele se manifestă **fățiș** , ca de pildă "**activitatea**" **bandelor cuziste sau a Gărzii de Fier** , ce atacă și devastează localurile celor ce-i demască ;

sau **indirect**, prin **legile , măsurile și ilegalitățile guvernului** , care tind la **înlănțuirea libertăților** și-n același timp la **fascizarea ideologică a tineretului** (educație premilitară , numerus clausus deghizat , etc ...)

-Cum se organizează **lupta antifascistă la noi** ?

-**P.C** : Lupta este grea , dar ea se duce pe toate căile . Iată, de pildă, în presă avem nu mai puțin de **7 ziare** - deocamdată **săptămânale - antifasciste** : "**Clopotul**" la Botoșani, "**Ecoul**" la Iași, "**Cuvânt Nou**" la Brașov, "**Echipa**" la București, "**Svetlana**" , în bulgărește, la Silistra, **un ziar în ungurește și unul în rusește la Chișinău** .

Pretuindeni se creează **Comitete noi antifasciste** : Bălți și Ismail, în Basarabia ;

Galați, Iași , Tg.Mureș etc.Se deschid **noi localuri** : numai la București sunt 3 ;

Se deschid **noi comitete** în întreprinderi : numai în București sunt 18 ;

-Care este scopul **asociației " Amicii URSS "** ?

-**PC** : Ea se creat din **nevoia de a cunoaște sistematic și cât mai repede colosul de la răsărit** , asupra căruia **o tăcere criminală a fost impusă** până-n prezent de **organele noastre de guvernământ, oarbe și surde.**

ea s-a creat **după exemplul și-n legătură cu similarele din străinătate** , cu singurul și importantul scop de a cunoaște **marile realizări din Uniunea Sovietică** și de a le face cunoscute și la noi .

Ea cuprinde **aderenți de orice culoare politică**, căci **politica n-o interesează** [**LD !?!**]

-Ce impresie aveți de la **Conferința de la București** ?

-**P.C** : Au participat **intelectuali și muncitori** care au căzut de acord asupra scopului .

S-a hotărât publicarea unui **Buletin al Asociației** , ca și **trimiterea unei delegații** la marile serbări de la **7 noiembrie** , aniversarea construirii statului sovietic.

Asociații are , deja, **2 comitete regionale** , la Cluj și Iași,
și **comitete locale** la Ploești, Pitești ș.a.

-Ce părere v-a făcut **maltratarea antifasciștilor români** de către autorități ?

- **P.C** : Este încă **un gest de barbarie** , specific nu numai autorităților românești ,
ci **caracteristic regimului de teroare** pe care l-au impus **conducătorii societății capitaliste** ,
în **agonie și -n disperare** . Injuriile aduse lui **Callimachi, Socor** și celorlalți luptători ,
îi cinstesc, căci **massele văd în ei apărătorii demni ai lor**, pe care-l vor susține și urma.
Peste barbarii și piedici, mișcarea antifascistă crește .

P.Constantinescu -Iași / 14 oct.'34

▣ **CNA - PSU : Front Unic , 17 oct.'34 Vezi fișier PCR**

38.) Octav Livezeanu , "Amatorii de dictatură" , 22 sept.'34

("Cuvântul liber " , an 1, nr. 46, 22 sept.'34

[**LD** : este mai degrabă un pamflet , decât analiză ; un aricol fără multă argumentație ;
Preiau de la el câteva " poante " ... pentru nota de can-can , de bârfă ...

Este totuși bizar. De Codreanu (**Căpitanul**) nu se ocupă ! Poate i-a fost frică ?!

Cu un singur portret sunt de acord : al lui **Argetoianu** . Magistral !

Prin el , ar fi ajuns și la cel nerostit : **Carol II** .

Și când mă gândesc cât credit se pune și acum pe memoriile castelanului de la Breasta ,
ca să fie și " impresar " de istorie !]

Am avut imitatori de dictatură : Primo de Rivera, Mussolini, Kemal, Hitler, Stalin ...

Precursorii (col.Precup, Forțu)

Mareșalul (Averescu) , **Căpitanul** (Codreanu) **Poetul** (Goga) ,

Dansatorul (Manoilescu) , **Apostolul** (Iorga) , **Impresarul** (Argetoianu)

Precursorii (col.Precup, Forțu) Sunt produse autohtone . Primul , a pregătit o lovitură cu câțiva
ofițeri , prin cârciumi de periferie sau în restaurantul la "Cioc" ; al doilea...

Mareșalul (Averescu) : dl mareșal are "câțiva ani " și este cam riscant la vârsta d-sale
să vorbească de vigoare ; a guvernat pe " modă veche " , cu rezultate dezastruoase ; a schimbat
" firma " , după o traiectorie zigzagată ; o vreme a fost purtat în " zgardă " de Ionel Brătanu ;
i s-a spus , cândva , "Cotoiul milog cu cioc de vată " și " Primo de Severino " ;

Poetul (Goga) : cândva a vrut să imite pe Mussolini, acum pe Hitler ;

În 1926, i se spunea " ducelașul " ; "castelanul " de la Ciucea și-a părăsit protectorul și
și-a făcut alt partid ; dintr-un poet modest, un castelan pretențios ;

din blondul de la Rășinari, un snob ; din cântărețul pătimirii noastre , un amator de scaune în
consilii deadministrație ; dintr-un politician așezat , un ambițios .

Dansatorul (Manoilescu) : în 1926, a învățat la Roma un charleston cu fiica ducelui Mussolini,
câteva piruiete pe luciul parchetului ; nu și-a anunțat dorința de dictatură până nu a trecut prin
toate partidele , susținând democrația : sub etichetă averescană, național-țărănistă, iorghistă,
argetoianistă, neo-liberală ; ținta era una : fotoliul ministerial ; când drumurile s-au închis, când
înțoarcerile s-au barat , când echilibristica s-a dovedit o farsă , el a jurat război întregii democrații
și a devenit candidat la dictatură ; nu și-a precizat încă " modelul " : cu talentul său de dansator ,
poate fi oricine : Mussolini, Hitler , Stalin ...

Apostolul intrigant (Iorga) : se consideră predestinat acestei misiuni ; nu se pronunță explicit
pentru dictatură ; dar o dorește cu pasiune , și o vrea cât mai repede înfăptuită ; pe nație este
supărat , pentru că nu-i este "recunoscătoare " și nu-i ia în seamă atacurile la Maniu ;
cu partidele a rupt-o ; cu toate ! în fiecare are pe cineva cu care are un conflict personal ;
acum mânuiește doar intrigi , atacuri și blesteme ...

din care trebuie să se ivească dictatura apostolică .

Impresarul (Argetoianu) : toți acești candidați la dictatură nu prezintă nici o importanță
prin ei înșiși . " **Toți au o valoare imensă printr-un singur om** , și numai în funcție de el .

" **Costică Argetoianu , meșterul tuturor combinațiilor și-a aranjat în vitrină toate capetele
dictatoriale** . Dictatori cu barbă sau cu cioc, rași sau cu mustață ; cu melon sau cu chpiu ;

cărturari sau jongleuri, juni sau bătrâni . Îi are pe toți în fața ochilor .

Îi scoate la suprafață sau îi împinge la fund, după cum are plăcere .

Îi cunoaște destul de bine pe toți . I-a manevrat pe rând

Întâi pe mareșal, pe care l-a părăsit în momentul când nu mai făcea doi bani.

L-a asvârlit ca pe o păpușă de cârpă ...

" **Apoi pe d.lorga**.L-a dus de barbă cum a vrut .L-a făcut să suporte toate neplăcerile guvernării și să ia asupra-și toate răspunderile guvernării, timp de un an , răspunderea tuturor dezastrelor, pentru ca la sfârșit să-l facă să declare : eu n-am fost eu !

L-a jucat pe d. Manoilescu cum a vrut . L-a tras pe sârma paiățelor de la comunicații la industrie , de la industrie la banca națională , de la banca națională ... pe linia moartă.

" **Și a inspirat tuturor acestor marionete** ale sale respectul cel mai desăvârșit , grație căruia toți se uită la el cu admirație .

Când și-a revizuit păpușile în ultimul timp ; când le-a aranjat din nou în vitrină și le-a admirat îndelung, **a trecut prin mintea care a conceput atâtea combinații , o ultimă idee.**

Ce ar fi dacă ar transforma jocul cu o singură păpușă , **într-un teatru de Grand Guignol ?**

Ce ar fi dacă le-ar manevra pe toate deodată ?

Ar avea ocazia să-și încerce și această dibăcie .

" **În pălăria scamatorului** în care se petrec cele mai năstrușnice fapte ; în care se prădesc ouăle și ies jumări; în care ceasornicile se sparg pentru a fi scoase apoi pe nas ; în care se introduc porumbei și ies cămile ; în pălăria aceea se amestecă acum, **dintr-un capriciu a d-lui**

Argetoianu : o barbă și un cioc [**Averescu**] , o liră [**Goga**] și o piruietă de fox-trott [**Manoilescu**] , o ghioagă și un raft de poezii și piese proaste [**Iorga**] , pentru a se scoate la sfârșit , printr-un hocus -pocus , **viitorul regim de dictatură din România .**

Cu mânecele sumese, învârtind bagheta, impresarul abia își stăpânește hohotele de râs.

E ultima farsă pe care o mai pregătește țării sale "

Octav Livezeanu / 22 sept.'34

▣ Protocol între delegația PCR și PSD , ? nov..'34 **Vezi fișier PCR**

▣ Ruperea tratatelor PCR -PSD , 11 nov.'34 **Vezi fișier PCR**

39.) Congresul PȚ- anti Lupu , **Dâmbovița, Târgoviște, 4 nov.'34**

("Univesul" , 7 nov.'34)

La Târgoviște, în "sala armelor" , **congresul PȚ-Dâmbovița.**

Asistă delegații din țară. S-a procedat la alegerea comit. județean.

Președinte : preot avocat **Vasile V.Alexe**. Vice președ.: **C.Stoenescu -Corbu** .

Secretar : av.**Vasile Popescu** (Băleni) și 27 membri : Cănuțescu , C.Bogoi (Cornu) ,

Velea Florescu (Ronești) , av. Mazilu, av. V.Popescu , Petre Prunescu (Vlașca) ,

Dincă (Românești) , ș.a.ș.a. care **au atăcat vehement guvernarea PNT** ,

pe Mihalache și dr.Lupu, care au trădat țărâniea .

Preot Alexe critică foarte aspru **fuziunea dintre dr.Lupu și PNT** , considerând-o falsă, deoarece **acuzatorul Skodei ... a trecut alături de acuzați !**

Partidul Țărănesc nu va primi în sânul său pe marii proprietari,

nici preoții și învățătorii [LD Sic !] cere o nouă expropriere a pământului

și va insufla tuturor un naționalism integral [-----] fără a fi intolerant ,

străinii să știe că România nu este o colonie de străini , ci un stat național. "

[-----] În final au trimis p **telegramă MSR**

LD: trece la celălalt fișier / 1935

40.) **Octavian Goga**, "Schimbarea Constituției ! " , 8 nov.'35

(rev." Parlamentul Românesc " , an VI, nr. 181-184 , 8 nov.'35 , p. 63-64)
(Foto medalion, semnătură autografă)

LD :doc.trece la celălat fișier / 1935

41.) ACCuza :Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'35

(rev." Parlamentul românesc " , an.VI, nr 181-184, 8 nov.'35)

42.) Al.Vaida - Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34

("Universul" , 15 nov.'34)

Al.Vaida -Voevod - șeful PNȚ pe Ardeal -participă la adunările comitetelor de județ din Severin și Timiș -Torontal.

La Timișoara a binevoit să răspundă unor gazetari :

- Ce părere are de vânturarea , iarăși, a unui " **guvern național** " ?

Vaida / 13 nov.'34

▣ Guvern național ?

[Foarte simpatică mușcătura lui Vaida la adresa lui Iorga și Goga !

Mă mir cum n-a spus ceva și de Titulescu ! În orice caz, sunt și eu de acord cu el ,
, din varii motive, că "**guvern de uniune națională** " nu se putea realiza în România !]

- **Vaida** : Nu este contra unui guvern național , dar crede că **nu va fi nici o dată realizabil** ,
din cauză că la alcătuirea lui o să se angajeze , iarăși , oameni ca istoricul neamului,
dl Iorga, și poetul Goga.

" Eu fac politică , și nu poezie ca dl Goga, pe care nu l-am înțeles nici o dată.

Nu l-am înțeles nici în literatură pe d. Goga , decât atunci când i-am citit primul volum.

Eu am avut în politică o conduită , din cauza căreia **am avut să trag** de multe ori
consecințele; totuși, **n-am cedat** nici o dată **principiilor** de care sunt călăuzit .

[--- cum a căzut el de la guvern -----]

" De aceea nu mă împac eu cu un guvern național "

Vaida / 13 nov.

▣ Cauza căderii guvernului Vaida

▣ Protejarea muncii naționale .

[LD : și dacă , totuși, Vaida are dreptate ? !

Și dacă totuși presa de stânga făcea prea mare gălăgie ? ! Hai , răspunde !]

Când era prim-ministru, alarmat de **sute de mii de cereri ale tinerilor ingineri români**

și a altor **elemente de valoare** , cari **i s-au plâns că somează** din cauză că ,

pentru ei, **porțile industriei naționale le sunt închise**,

a dat dispoziție să se facă **o statistică discretă** în această privință.

Rezultatul aflat a fost dezastruos , **pentru elementul românesc**.

Spre a evita turburările sociale ce decurgeau dintr-o atare stare,

a dat , în calitate de prim-ministru , o **Circulară secretă** către **150 de directori**

ai **celor mai mari întreprinderi** din țara noastră, pe care **i-a rugat frumos**

" **să fie atât de patrioți și inteligenți și să evite consecințele** ce pot decurge
din **gruparea românilor muritori de foame** , în țara lor "

" Cum n-ați răspuns dvs - căroră nu v-am trimis nici o circulară - tot așa **nu mi-a răspuns**

nici unul din cei 150 directori și mari magnați ai capitalului românesc.

" **N-am primit iarăși nici un cuvânt de observare** de la vreo unul din ei ,

asupra **datelor îngrijorătoare** , cari fuseseră **stabilite de statistica** ordonată de mine .

A doua zi , însă, **toate ziarele** , cari se intitulează de **stânga** , democrate și naționale,

m-au atacat , făcând **larmă și în presa din străinătate** ,

și **provocând căderea mea de la guvern** .

Mă mândresc cu aceasta . Statisticile întocmite din ordinul meu, au fost utilizate de d.Goga în Parlament și republicate în " Țara Noastră " ca reclamă .
Vaida / 13 nov.

▣ " Stânga " - " Dreapta " ?

▣ Stat țărănesc !

[LD : sunt în mare măsură, și la acest capitol, de acord cu Vaida .

Zgârcit la vorbă , de obicei, mucalit și " de modă veche" ... **naționalistul omagiat altă dată , se vedea , acum , taxat cu fel de fel de etichete .]**

" Dvs , d-lor gazetari, ați copiat niște clișee din străinătate , v-ați franțuzit , citiți englezește , nemțește, ați adoptat din vocabularele străine acea **politică de stânga** , sau **de dreapta** , în care căutați să încadrați întreaga politică a țării noastre , și care **nu se potrivește de loc cu realitățile noastre sociale.**

" Noi suntem, d-lor, un popor de țărani, 80% din populația țării muncește și susține tot aparatul de stat . Avem obiceiul urât de a copia legile străne că doar suntem Belgia Occidentului.

Am copiat până și legea protecțiunii iepurilor de casă .

" **Noi nu trebuie să ne luăm după clișeele politice de dreapta sau de stânga ,**

ci trebuie să căutăm să descoperim care este metoda cea mai bună

pentru a guverna un popor de țărani , care nu este țaran francez, englez, german, sau elvețian, ci țaranul nostru, așa inteligent cum l-a lăsat vitregia soartei. "

Al.Vaida -Voevod / 13 nov.'34

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară . 15 nov. '34 - 20 apr.'35

Vezi fișierul următor